Живко Фирфов

Мелограмска колекција

Песни 6

BuzAc

Живко Фирфов

Мелограмска колекција
Песни 6

Скопје, 2024 година

Живко Фирфов

Мелограмска колекција
Песни 6

Скопје, 2024 година

Живко ФИРФОВ
МЕЛОГРАМСКА КОЛЕКЦИЈА ПЕСНИ 6

Прво издание, Скопје, 2024.

Издавач
проф. д-р Димитрије БУЖАРОВСКИ

Уредници
проф. д-р Димитрије БУЖАРОВСКИ
проф. д-р Трена ЈОРДАНОСКА

Илустрации
Дафина ЈОРДАНОСКА

© Buzarovski, 2024

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“, Скопје

784.4.089.6(497.7)Фирфов,Ж.

ФИРФОВ, Живко
Мелограмска колекција [Електронски извор] : песни 6 / Живко Фирфов ; [уредници Димитрије Бужаровски, Трена Јорданоска ; илустратор Дафина Јорданоска]. - Скопје : Д. Бужаровски, 2024

Начин на пристапување (URL):
http://buzar.mk/. - Текст во ПДФ формат, XXVIII, 104 стр., илустр. - Наслов преземен од екранот. - Опис на изворот на ден 20.8.2024. - Регистар

ISBN 978-608-67089-5-5

а) Фирфов, Живко, 1906-1984 -- Мелограми б) Македонски народни песни -- Мелограми

COBISS.MK-ID 64340485

Предговор кон првата книга

Мелоѓрамската колекција Фирфов во ИРАМ/БузАр ја донесе синот на Живко Фирфов – Милан Фирфов во 2003 година. По дигитализацијата на касетната *Колекција Фирфов* со која започна дејноста на трансферот на аналогните звучни носачи со фолклорни материјали во дигитален формат во ИРАМ/БузАр во 2002 година, Милан Фирфов предложи да ги дигитализираме необјавените мелограми од Живко Фирфов, главно работени во 1970-тите години. Со Милан Фирфов уште во 1990-тите се обидовме во повеќе наврати да ги добиеме мелограмите од Живко Фирфов останати во Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ кои Институтот не ги објавил. И тогаш, главната цел беше најнапред да ги препишеме со дигитален нотен процесор и на тој начин да ги подготвиме за објавување. За жал, во Институтот не наидовме на разбирање и по десетина години Милан Фирфов го донесе она што беше останато во нивниот дом.

Задачата да ги скенира и пренесе во нотен процесор ѝ беше доделена на Ирена Митевска (подоцна Ирена Митевска-Милевска) во тоа време студент на постдипломски студии на ФМУ и соработник во ИРАМ.

Митевска најнапред го скенираше оригиналниот материјал, а потоа мелограмите ги испиша во нотниот процесор Сибелиус. Воедно беше формирана и база со метаподатоците, во која беа евидентирани вкупно 383 единици. Целиот процес, вклучувајќи ги и проблемите во дигитализацијата, беше опишан во магистерскиот труд кој Ирена Митевска го изработи и одбрани во 2005 година.

Митевска вложи огромен труд во скенирањето и испишувањето на мелограмите, бидејќи нивното префрлање не беше техничка работа, туку на секој мелограм требаше да му се пристапи со големо внимание и разбирање и на музичките фрази и текстот и посебно на ракописот на Живко Фирфов. Така, Митевска ја направи првата редакција на овие мелограми при што договорено беше интервенциите да се прават исклучиво кај очигледни случајни грешки, односно мелограмите во Sibelius да се пренесат онака како што ги испишувал Живко Фирфов.

Во пролетта 2023 година одлучивме мелограмската колекција да се издаде во електронско издание, нешто за кое веќе имавме повеќегодишно искуство. На тој начин го задржавме и принципот да не бараме никакви финансиски средства, односно како и сите активности на БузАр и оваа да ја спроведеме на ентузијастичка, односно волонтерска основа. Задачата да ја направи оваа последна редакција и технички да го уреди изданието ја презеде Трена Јорданоска, која повеќе од една деценија ги подготвуваше изданијата на БузАр.

Исто така одлучивме дека изданието ќе го содржи мелограмот во дигиталниот формат (Сибелиус) и скенираните оригинални верзии од Живко Фирфов.

Со оглед на големиот број мелограми (383) одлучивме колекцијата да ја објавиме во повеќе изданија, кои би содржеле до 50 примери.

Најголемиот проблем што ја следеше дигитализацијата на овие мелограми беше што тие првично се работени како подготвителен материјал за натамошни изведби со оркестрите на Македонското радио и телевизија (МРТ). Затоа тие го немаат финалниот формат за печатење, односно објавување во книга. Сигурни сме дека ако Фирфов ги подготвувал за да ги предаде за уредување за печат, би пристапил на поинаков начин и како што се случува во другите изданија со негови мелограми, би ги категоризирал според одредени параметри.

Дилемите на Митевска каде и колку да се интервенира, се пренесоа и на вториот уредник Јорданоска, која дополнително внесе корекции за кои бевме сигурни дека се ненамерни грешки. На тој начин во целост е задржано основното ткиво на оваа мелограмска колекција изградено од нејзиниот автор Живко Фирфов.

Оригиналната верзија на мелограмите делумно содржеше и нумерација која уште при првиот дигитален трансфер не беше доследно следена. Како што кажавме, Фирфов не правел нумерација со групирање според категории, туку броевите на песните ги внесувал онака како што ги работел. И во оваа втора редакција си дозволивме корекции во редоследот на песните.

Постоеше опција кон песните да се додадат анализи за амбитусот и тонската низа (онака како што Фирфов го прави во повеќето од претходните печатени изданија со негови мелограми). Исто така, песните можеше да се организираат и според параметри, како на пример, метарот, или изедначат преку финската метода. Но, фактот што тие веќе се поставени во дигитален формат отвора можност дополнително, без потешкотии, да се прават анализи, посебно кога ќе се има предвид дека веќе живееме во времето на вештачката интелигенција.

Посебна благодарност искажуваме кон Дафина Јорданоска која со своите вињети придонесе ова издание да ја добие топлината и живоста на фолклорната музичка материја и на тој начин да се избегне сувопарноста и монотоноста на мелограмскиот запис.

Паралелно со подготовката на ова издание во БузАр започнавме со уште еден многу важен проект – *Мултимедијалниот корпус на македонски народни песни* (MCMFS). *Мелограмската колекција Фирфов* ја даде основата за првите песни кои влегоа во овој корпус, односно ги добија своите нумерички кодови. Со тоа дигитализацијата на оваа колекција уште повеќе доби во значење.

Охрид, 8 август 2023 година — Димитрије Бужаровски

Предговор кон втората книга

Во втората книга од *Мелоґрамската колекција Фирфов* беа применети моделите на претставување и уредување на песните што беа утврдени со првата книга од овој циклус. Веројатно, како што ќе напредува циклусот, ќе забележиме уште некои детали кои благодарејќи на електронското издание ќе можат дополнително да се коригираат и во веќе издадените книги. Исто така, со деталната обработка во подготовката на секоја нова книга ќе се потврдуваат и некои од констатациите од предговорот за првата книга.

Така, на пример, и во оваа книга се потврдува дека мелограмите се работени за снимање и изведување на песните. Затоа Фирфов во некои од нив додава и двоглас и триглас, кои се негова интервенција, односно не се дел од изворната варијанта на песната. Пример за ова е песната бр. 56 „Мариче на стол седеше“, која во аудио снимката од *Колекцијата Фирфов* има само еден глас, а во мелограмот три. Уште покарактеристичен пример е песната бр. 93 „Моме стое на бунарот“ во која се јавува полифонија која наликува на канон. Овој пример е датиран од 1955 година со што делумно е фрлена светлина за причините на ваквите интервенции. Како што знаеме, Фирфов во крајот на 1940-тите интензивно работел на формирање пеачки групи низ цела Македонија, (кои се разликуваат од хоровите), кои изведувале народни песни во изворната форма или во вакви обработки. Ова било во согласност со тогашните пролеткултовски тенденции и масовното негување на фолклорот, еден вид аматеризам, за што не биле потребни професионални диригенти.

Инаку, покрај овој пример, и во првата книга, а и во оваа среќаваме песни кои прв пат се запишани уште во 1930-тите (според назнаките на Фирфов), наспроти доминантниот број на песни мелографирани во 1970-тите. Во радио емисиите со искажувања на Живко Фирфов, кои исто така се дигитализирани во архивот ИРАМ/БузАр, се споменува дека Фирфов оставил 6,500 мелограми во Институтот за фолклор, за што говоревме и во предговорот кон првата книга. Секако, многу би било интересно да се направи споредба меѓу нив и оваа колекција за да се утврдат принципите според кои Фирфов ги мелографирал песните.

Во оваа смисла, веќе со уредувањето на оваа група песни утврдивме дека Живко Фирфов осмините ноти ги испишува со бајрачиња кога на секоја осмина припаѓа еден слог, а кога слогот продолжува и на следната нота, односно ноти, ги поврзува. Ова доследно го применува во сите мелограми.

И во првата и во втората книга забележавме варијанти на една песна. Примери има повеќе. Во песните бр. 60 „Излего да се прошетам“ и бр. 62 „Излегов да се прошетам“ од втората книга се поклопуваат насловите и почетните делови на текстот. Првата песна е од с. Гари, Лазарополе, а втората од Кичевско. Во мелодиските линии се јавуваат сличности, но метро-ритмичката структура е сосема различна. Почетната интонација исто така се разликува. Друг пример е песната бр. 67 „Ој Алт’но моме“, односно бр. 19 „Ej Алт’но моме“ (од првата книга), двете од с. Ѓоноица, Гостиварско. Кај нив почетната интонација (С), метро-ритмичката структура и стиховите се поклопуваат, меѓутоа втората фраза и орнаментиката е тоа што ги разликува. Во првата книга се појавува и песна со три варијанти: бр. 3 „Ја излези Стојне“, бр. 32 „Стојне, Стојне“ и бр. 34 „Ој мори Стојне“.

Како што напишавме во предговорот кон првата книга, нашата нумерација нема да се совпадне со онаа која потекнува од Живко Фирфов. Затоа и овде може да се забележат разлики во броевите кои се јавуваат во скенираните песни, со нашите броеви.

Во скенираните верзии од песните се јавуваа и додатоци, за кои констатиравме дека според ракописот, не потекнуваат од Живко Фирфов. Одлучивме тие да се јавуваат во останатите податоци за мелограмот во загради. Исто така, одлучивме да поставуваме прашалник во заграда, онаму каде што не се читливи забелешките од Фирфов. Таков е примерот со песната бр. 52 „Мита мете рамни двори“ во која се јавува текстот *Од ѓрупа иѓраорки на Гореш (?)*, во кој не е јасен последниот збор *Гореш*.

Кога се појавуваа големи разлики помеѓу стиховите потпишани под нотниот текст и текстот „во кутија“ (каде што се испишани сите строфи на песната), употребувавме варијанти А и Б, како на пример во бр. 55 „Ти моме, ти лудо“. Доколку разликите беа мали (на пример, бр. 44 „Горе на Пирина“) ги запишувавме во загради. Во овој пример се запишани и два различни наслови во нотниот и поетскиот текст. Примерот се јавува во аудиоколекцијата и одговара на поетскиот текст. Слична ситуација е со бр. 52 „Мита мети рамни двори“, која исто така се јавува во аудиоколекцијата, и која во запишаниот нотен текст има внатрешно проширување од еден такт, (7. такт – *дл̄го ме̄те*), кое го нема во поетскиот текст и снимената верзија.

Како што беше кажано и во предговорот кон првата книга, интервениравме само онаму каде очигледно нешто беше испуштено, како на пример, во песната бр. 68 „А бре попе“, каде во вториот такт недостасува предзнак пред тонот F, или во бр. 56 „Мариче на стол седеше“, каде имаше испуштени знаци за репетиции.

Во бр. 75 „Оj детенце“, одлучивме вториот глас кој Фирфов го додал и кој полифоно се спротивставува на основниот глас на песната, да го издвоиме на посебно петолиние.

Во песната бр. 52 „Мита мете рамни двори“ не беше јасен почетокот на четвртиот такт кој ние го усогласивме според почетокот од 11. такт. Во снимката од оваа песна на тоа место се јавува извик.

Во песната бр. 53 „Ќе дом Тинке вечер да те крадам“ во текстот исчукан на машина Фирфов внел корекции на две места: наместо *ми си*, името *Мице*. По внимателно преслушување на снимката од аудиоколекцијата Фирфов исполнета од Тина Ташева (бр. 979), одлучивме секаде да го замениме *ми си* со *Мице* (онака како што назначил самиот Фирфов), бидејќи очигледно е дека кај крајното *е* настапува редукција во *и*, карактеристична за егејските говори. Во снимката се јавува и бурдон кој Фирфов не го испишал. Фирфов исто така ја запишал од третиот стих натаму, така што го реконструиравме и почетокот на песната.

Скопје, 19 септември 2023 година

Димитрије Бужаровски
Трена Јорданоска

Предговор кон третата книга

Изработката на третата книга со мелограми од Живко Фирфов ги потврди заклучоците кои ги изнесовме во предговорите на претходните две книги. Во оваа смисла, и натаму се потврдува сознанието дека создавањето на оваа колекција било со практична намена, посебно за изведбите со чалгискиот ансамбл или со пејачки групи.

Песните од оваа колекција ги добивме организирани во три папки од самиот Фирфов. Така, со оваа книга завршуваат песните од првата папка и започнуваат од втората. Во претходните предговори веќе укажавме на отстапувањата помеѓу оригиналната нумерација на Фирфов и нашето издание на колекцијата. Овие разлики во нумерациите ќе бидат уште поистакнати натаму, како ќе се движиме низ колекцијата, бидејќи, на пример, во првата папка по песната „Бесилка се готви“ (кај нас бр. 102, изворно број 100) се појавуваат мелограми во кои нема конзистентна нумерација.

На почетокот на втората папка најпрво се вклучени списоци напишани од Фирфов со наслови на песни организирани според азбучен ред (дел од овие песни се вклучени во оваа збирка, но не можеме да откриеме за што бил наменет овој список). По нив следи издание за глас и пијано на композицијата *Biliana* (Based on a Theme Of A Macedonian Folk Song), Words and Music by Evan Georgeoff and Jivko Firfov, Concert Music Publishing Co., 1650 Broadway, New York 18, N. Y), како и листови со насловите и стиховите на песните „Вино пијам ем ракија“, „Јас те пратив на лозје Калино“, „Сношти минав покрај вази“, „Саноќ седам Трено“, „Ставај Донке“ и „Димна јуда“ испишани на машина.

Нашите сознанија поврзани и со аудиоколекцијата Фирфов, која исто така ја дигитализиравме во архивот ИРАМ/БузАр, говорат дека Фирфов и во снимањето и во мелографирањето ставал акцент на помалку познати песни, односно песни кои со време ќе се изгубат од репертоарот на народните пејачи. Се разбира, тоа не исклучува дека дел од нив останале популарни до денес, како на пример: бр. 114 „Пиле Трено“, бр. 115 „Черешна се од корен корнеше“, бр. 121 „Се посврши сербез Донка“, бр. 128 „Кажи Епсо“, бр. 130 „Болен ми лежи Миле Поп Јорданов“ (овде е мелографирана во 7/8, наместо 3/4 како што најчесто се изведува), бр. 143 „Ајде дали знаеш, паметуваш Милице“ и бр. 144 „Со маки сум се родила“, запишани во овој дел од мелограмската колекција.

Поголеми разлики во однос на содржината од претходните две книги, е појавата на песни од Македонија од други собирачи и мелографи, дел од нив издадени во други земји. Така, од бр. 106 до бр. 115 се јавуваат мелограми од Добри Христов (1875–1941, објавени како *66 народни п̄есни на Македонскит̄е Бълг̄ари*, Софија 1931; воедно хармонизирани за глас и пијано) и Лудвиг Куба (1863–1956, *Slovanstvo ve svých zpěvech, Písně makedonské*, Прага 1928). Затоа во забелешките кај овие песни ги вклучивме и списоците со броеви на песните нумерирани според изданијата на Христов и Куба. Исто така, видно е дека овие мелограми се напишани со поинаков ракопис од ракописот на Фирфов. Фирфов планирал да ја вклучи и песната „Сошила ми мајка елече“ (бр. 11 во изданието на Куба), бидејќи на задната страна на мелограмот бр. 107 ги запишал со фломастер стиховите на оваа песна. Во списоците на почетокот од втората папка Фирфов ги навел и песните „Темна магла низ полето“ (бр. 10 кај Христов) и „Димчета низам писале“ (бр. 12 кај Куба).

За песната бр. 119 „В царски палат“ Фирфов навел дека е изведена од информатор кој престојувал/бил од Софија, а е запишана од Иван Качулев во август 1958 година, но ракописот на мелограмот е на Фирфов. Песната бр. 121 „Се посврши сербез Донка“ е преземена од картотеката и нототеката на Радио Скопје, и во картичката за неа е наведено дека е запишана од М. Автовски во 1980 година. Таа е дел од од песните за кои Фирфов во аглите на мелограмите запишувал дека станува збор за одреден број на касета или лента, како и број на страница (на пр., бр. 143 „Ајде дали знаеш, паметуваш Милице“ и бр. 145 „Штом имаш мерак за мене“).

Секако, оваа книга ја издвојува и последната песна бр. 150 „Марш на македонските партизани“ (Фирфов навел во мелограмот дека ја работел во Горно Врановци, значаен политички и културен центар во кој во есента 1944 година се наоѓал Президиумот на АСНОМ, Централниот комитет на Комунистичката партија на Македонија и Главниот штаб на НОБ), и која, како и други партизански песни од овој период, се заснова на мелодија на советски авторски песни (во овој случај „Марш авиаторов“ од 1923 година). Таа е дел и од другите песни во оваа книга со тематика од НОБ, како на пр. бр. 116 „Стани, стани другар“ и бр. 143 „Буките развиваат браќа“.

И во оваа трета книга се јавуваат слични песни, на пр. бр. 103 „Садило моме“ и бр. 107 „Садило моме крај море лозје“ (изворно во изданието на Куба), кои се во различен тоналитет. Песната „Извор вода“ исто така се јавува во две варијанти, бр. 101 и бр. 127. Најголеми сличности се јавуваат кај песните бр. 117 „Блазе на Вичо Планина“ и бр. 118 „Блазе на Грамос Планина“, како и помеѓу песните бр. 63 „Ој Стојане сине“ (од втората збирка) и бр. 132 „Ој Стојане“. Песната бр. 131 „Ај детенце“ е варијанта на бр. 75 „Ој детенце“ од втората збирка, каде што се јавува во двогласна форма.

И во оваа збирка се појавуваат мелограми кои не се читливо запишани во нотниот текст. Таква е на пр., песната бр. 122 „Ај море седнала си Јана“ кај која постои двоумење за забележувањето во последните три такта. Во истата песна заради дијалектот и архаичниот изговор неразбирливи се зборовите од последната строфа. Неразбирливи зборови се јавуваат на повеќе места, на пр., бр. 124 „Кога мома умираше“. Во бр. 127 „Извор вода“ нејасно е името на информаторката Роска или Ратка. Во бр. 129 „Изникнало рајското цвеќе“ во насловот Фирфов го навел зборот *рајсконо*, кое го променивме во *рајскоѿо*, соодветно на текстот. Како и во претходните збирки, кај нејасните зборови поставувавме прашалник, на пр., бр. 136 „Не мети Милке дворови“ и бр. 141 „Огин го гори“.

Во збирката се јавуваат и песни во кои по завршувањето на пејачкиот нотен текст, Фирфов започнал да запишува друг нотен текст кој наликува на припев, хармонизација или дел кој треба да биде отсвирен инструментално. Посебно интересен пример е хармонизацијата преку басовата линија во песната бр. 135 „Митре Влаот“. Во мелограмите на песните бр. 124 „Кога мома умираше“ и бр. 127 „Извор вода“ се направени дополнителни интервенции во однос на прима и секунда волта, додавани се долни терци во мелодиската линија, а на крајот се јавува и нотен текст без стихови. Во песната бр. 127 се јавуваат грешки и во однос на метриката: Фирфов на почетокот забележал 7/8 такт, а песната е во 7/16 такт. Во песната бр. 147 „Таму долу крај Солуна“ 4/4 се заменети со 2/2 за да се добие конзистентност во метриката. Наша интервенција беше направена и во 7. такт на песната бр. 130 „Болен ми лежи Миле Поп Јорданов“, каде беше испуштена осмината која треба да кореспондира со слого-

вите на зборот *неѓоваша*. Во мелограмот на песната бр. 149 „Даскале, море, даскале“ забележавме грешка со внесување на предзнакот за тонот **as**, која ја коригиравме, бидејќи е јасно дека песната е во **B-dur**, посебно поради финалниот тон.

Еден од оние примери кај кои се појавуваат поголеми недоследности во обликувањето на мелограмот е песната бр. 145 „Штом имаш мерак за мене“ каде се јавуваат нелогични повторувања на фразите, скокови во потпишаните стихови и појава на цртички меѓу стиховите за кои не е јасно дали нешто треба да се повтори. Во овој случај, решивме оваа песна да ја оставиме како што ја затекнавме во мелограмот, без да правиме интервенции.

Проблематичен е и мелограмот на песната бр. 146 „Ајде пукна пушка“. Фирфов овде воопшто не ги запишал стиховите, можеби поради тоа што навел дека е снимена. Варијанта на оваа песна се јавува во изданието на Бранко Каракаш (*Анѳологија на македонски народни ѳесни*, Скопје 1995), но кај Фирфов е мелографирана за терца пониско. Во мелограмот се јавува и припев.

Интересна е да се спомене и песната бр. 126 „Ајде море млад беќар“ во која Фирфов назначил дека се пее како дијалог од женски и машки глас.

Воопшто, песните собирани од Фирфов имаат многу елаборирани текстови. Таков е примерот со песната бр. 133 „Каравиљо, кара ли те нана“, снимена во Кратово во 1954 година, и заведена со запис на Фирфов (претпоставуваме во 1973 година) во картотеката на Радио Скопје.

Скопје, 1 февруари 2024 година

Димитрије Бужаровски
Трена Јорданоска

Предговор кон четвртата книга

Четвртата книга од мелограмската колекција на Живко Фирфов ги зацврстува констатациите што беа искажани во предговорите за претходните три книги и ги проширува со нови информации и сознанија. Она што беше за нас посебно значајно е дека од застапените мелограми половината ги лоциравме во аудиоколекцијата, при тоа дел од песните најмалку со по две снимени изведби. Оваа комплементарност меѓу двете колекции овозможува подлабок увид и во карактеристиките на песните, но и во пристапот кон мелографирањето на Живко Фирфов. Имајќи предвид дека во една поширока смисла мелограмите се условна варијанта на песната, (бидејќи никогаш не е возможно мелограмот да биде дословна копија на изведбата, која, од друга страна, и кај ист изведувач може да варира од изведба до изведба), се доаѓа до суштината на музичкиот фолклор – тој егзистира во варијантите. Фиксирањето преку аудиозаписите ни оддалеку не значи дека тие се финалната верзија. Секое фиксирање на музичкото дело е само еден модус од неговата егзистенција. Уметничката суштина на музиката е во нејзината бескрајна креација. Со отворањето на *Мултимедијалниот корпус на македонски народни песни* (MCMFS), една од целните задачи беше да се добијат јадрата околу кои се градат варијантите на песните. Во некоја иднина кога ќе се постават што поголем број на песни, ќе може да се филтрираат и сознанија за основните модели околу кои се гради музичкиот фолклор, но и пошироко целата музика која на крајот потекнува од фолклорот. И во оваа колекција варијантите се градеа околу неколку елементи: во музичкиот дел – мелодиско-интервалските, метро-ритмичко, тонално-хармонските и артикулациските, и во текстуалниот – содржинските и изразните средства.

И во оваа збирка се јавија низа на песни од еден информатор (поголемиот дел се снимени и во аудиоколекцијата), на пример: од бр. 157 до 159 од Васка Пласкиева; од бр. 181 до 184 од Стеван Коцевски (во мелограмите е запишан со три различни имиња Стеван, Стојан и Славо); бр. 187 и 188 од Раде Здравковски; бр. 168 до 171 и бр. 174 од Павле Еринчев; и бр. 175 и 176 од Лазо Лазаров. Пет песни се од информаторот Миле Тодоровски бр. 195 и од бр. 197 до 200, а песни од него ќе се појават и на почетокот на следната збирка.

Дел мелограми се запишани на картички од Радио Скопје, како на пример, бр. 179 „Еднаш кога минав Ленче“, а во неколку мелограми забележани на нотна хартија Фирфов запишал снимена.

Пристапот на Фирфов кај запишаните припеви (кои вообичаено не се поставуваат во објавените збирки со народни песни, односно се оставени на придружните ансамбли и нивните водачи), е повеќе тие да бидат некој ориентир. Затоа се јавуваат испуштени предзнаци (бр. 157 „Планино Пирин планино“, бр. 169 „Мори моме Магде“, бр.175 „Таму долу под селото“, бр. 176 „А што беше мајка“ и бр. 198 „Се собрале комитите“ во кој е направена транспозиција), нечитливи тонови кои лежат и на линијата и во празнината на петтолинието, како и пропусти во бележењето на метро-ритмичките елементи (бр. 158 „Стефанке млада невесто“) и украсите (на пример, во бр. 176 „А што беше мајка“ во вториот такт забележаната група шеснаесеттини веројатно се изведува како украс). Затоа секаде при нивното финално бележење во Сибелиус е направена интервенција/корекција. Се јави и проблем со

бележење на квартолите и квинтолите, кои Фирфов некаде ги испишува со помалите нотни вредности, но ние одлучивме да не интервенираме за да се сочува неговиот пристап.

Кај песната бр. 158 „Стефанке млада невесто“ во првите шест такта не е внесен метарот и може да се претпостави дека кога би се средила соодветно ќе се јави комбинацијата 11/8 + 7/8. Следниот дел од песната во текстот е означен како брз (честа појава во македонскиот музички фолклор со прв бавен и втор брз дел), по што секако во исто брзо темпо би следел и припевот.

Песната бр. 167 „Заплакало е Мариово“ не е испишана до крај и се јавуваат и метричко/ритмички разлики од популарната верзија на оваа песна (во 8/8 метар). Веројатно Фирфов сметајќи дека е доволно позната повеќе внимание обрнал на текстот.

Кај песната бр. 156 „Пискот се слуша“ во воведниот дел, односно припевот, беа направени енхармонски замени на оние тонови кои во пеениот дел се забележани правилно.

Во оваа збирка се јавија четири песни со дополнителен мелограм покрај основниот со текстот. Така, во песната бр. 200 „Костадин душа збираше“ постои транспонирана верзија за голема терца надолу која Фирфов ја прешкртал, но ние одлучивме да ја препишеме, посебно што беше потпишан и текстот. Кај песната бр. 172 „Стегни го Јано, мори, орото“ ја вклучивме и втората варијанта со тоа што го потпишавме и текстот. Втората верзија од песната бр. 183 „Кога и да дојдам Наде“ не ја испишавме бидејќи недостасуваат предзнаци за да кореспондира со основната верзија. Во бр. 180 „Димчета војник го пратија“ исто така се појавува додатен запис кој не го префрливме во Сибелиус. Со оглед на структурата може да се претпостави дека Фирфов го замислил како припев.

Интервениравме и во текстовите, посебно онаму каде што Фирфов не го испишувал целиот текст, текстот не е соодветно поделен или заборавил да означи дека одреден стих или рефрен се повторуваат (такви примери се бр. 180 „Димчета војник го пратија“, бр. 164 „Сака цуцул да се жени“ и бр. 194 „Девојче бело“). Во бр. 183 „Кога и да дојдам Наде“, која е замислена како дијалог, направивме корекција на зборот *Наде* во *лудо* во шестата строфа поради обраќањето на женскиот лик кон машкиот.

Во бр. 151 „Засвири Стојан посвири“ и бр. 160 „Никнало цвеќе шарено“ во оригиналниот мелограм се потпишани по две строфи под нотите. Следејќи го нашиот принцип мелограмот во Сибелиус да ја содржи само првата строфа под нотниот запис, вторите строфи ги вклучивме во целокупниот текст на песната.

Во случај со песната бр. 154 „Стојна говеда тераше“, Фирфов не го запишал насловот, така што според традицијата на бележење на песните каде што недостасува наслов, го ставивме првиот стих. Покрај ова, направивме споредба и со варијантата на оваа песна во збирката *Македонски музички фолклор Песни 2* (Фирфов, Симоновски и Проданов 1959) бр. 306/43, каде исто така е забележано дека информаторот е од Куманово.

Во бр. 175 „Таму долу под селото“ вклучен е и текст на турски јазик. Стиховите на турски јазик ги оставивме онака како што ги забележал Фирфов со кирилично писмо.

На задната страна на листовите на кои се запишани песните бр. 196 „Стани моме стани“ и бр. 197 „Испрати ме малој моме“ се запишани стихови и од други песни („Што девојче видов“ и „Ај Бог да бие Мицко комита“) за кои не најдовме нотен запис и затоа не се вклучени во оваа колекција.

За нас беше интересна и песната бр. 164 „Сака цуцул да се жени“, бидејќи Живко Фирфов е препознатлив преку авторската хумористичната хорска композиција „Цуцул стои на грутка“. Не знаеме дали хумористичниот лик на птицата цуцул од бр. 164 го инспирирала за неговото хорско дело кое сепак има различна содржина.

Со оваа четврта книга се потврди и значењето на нашиот зафат и проект за дигитализација на мелограмите, и тоа не само преку скенирање, туку и запишување во дигитален нотен процесор. Минуциозната работа врз секој мелограм разоткри цели слоеви кои можеа да бидат незабележани при прегледот на скенираниот материјал, отвори нови прашања и дилеми и, секако, теориски теми за богатството на народното музичко творештво.

Скопје, 9 мај 2024 година

Димитрије Бужаровски
Трена Јорданоска

Предговор кон петтата книга
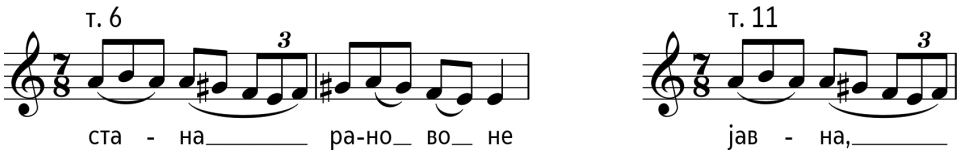
Со песните од петтата книга продолжи да се збогатува разнородниот репертоар што Живко Фирфов го мелографирал во оваа мелограмска колекција. Всушност, импресионира што дури и во една група од неколку стотини мелограми се среќаваат толку разнородни музички модели, што е уште повеќе одраз на исклучителното богатство на македонскиот музички фолклор, сето на една релативно мала географска локација. Вообичаено, дури и во територијално многу поголеми музички култури се среќаваат многу помал број на модели од кои најдоминантните се стандардизираат како идентификација, музичко-културен идиом за препознавање. Кога би се обиделе дури и врз основа на само оваа колекција од мелограми да го издвоиме доминантниот културен идиом, ќе се сретнеме со невозможна задача. Ќе се појават толку модели што ќе се постави прашањето: а кој е тој доминантен модел?

И со овие 50 песни ќе се потврдат констатациите што веќе ги изнесовме во претходните предговори. Она што беше за нас значајно е дека се појавија уште 27 песни за кои лоциравме снимки во аудио *Колекцијата Фирфов*. Тоа ни овозможи проверки на некои нејасни делови и корекции онаму каде што сметавме дека се работи за ненамерни грешки. Така, на пример, во бр. 208 „Заплакала стара мајка“ го избришавме украсот на крајот на првата фраза, имајќи ја предвид мелодиската линија и начинот на кој Пара Поп Трпева на снимката ги изведува украсите. Освен тоа, и кога би останал украсот тој сигурно би бил со разрешено **e**, а не со **es**, како што е внесено во мелограмот. Се разбира, секоја ваква интервенција може да биде спорна, бидејќи во оригиналниот мелограм на Фирфов нема директна референца според која снимка е направен мелограмот (назнаката за пејачот не значи дека од тој пејач не се снимени повеќе изведби). По преслушувањето на аудиата интервениравме и во песната бр. 220 „Ја те пратив Павло“, во т. 3 од вториот ред, каде ги заменивме осмините со шеснаесеттини.

Како и претходно, наоѓавме недоследности во метричките ознаки (на пример, отсуство на ознака за промена на метарот), што и натаму ја потврдува констатацијата дека оваа колекција била во функција на изведби, а не печатење, што би барало финално прочистување (она што всушност ние го правиме, и секако би го направил и Фирфов кога колекцијата би ја подготвувал за печат). Така, на пример, по преслушувањето на песната бр. 204 „А мори моме црноока“, која во аудиоколекцијата ја изведува Тина Ташева, забележавме дека таа го следи 3/4 метар како основа, и во него прави отстапувања. Затоа, при оформувањето на овој мелограм ги оставивме само оние метрички ознаки на Фирфов кои соодветствуваа на нотните вредности забележани во тактот.

Сличен е и метричкиот проблем со песната бр. 210 „Бог да го бие море“ во која се јавуваат метрички недоследности во 6., 7.и 11. такт. Песната е со јасно 7/8 пулсирање и, се разбира, не можеме да утврдиме зошто Фирфов не го задржал метарот и во овие тактови, бидејќи немаме снимка од неа. Ние направивме верзија со корекцијата на овие тактови која ја претставуваме овде, но не се осмеливме да ја внесеме во дигитализираниот мелограм.

Коригирана верзија на 6., 7. такт и 11. такт во бр. 210 „Бог да го бие море“

Се разбира, останува отворено дали 6. и 11. такт можат да се испишат и како 8/8 (без триола), но поаѓајќи од пулсирањето на ритамот сепак одлучивме да не го менуваме 7/8 такт.

Покрај Пара Поп Трпева и Тина Ташева, во ова издание се јавуваат повеќе песни испеани од Костадинка Палазова, од кои дел исто така може да се лоцираат и во аудиоколекцијата. (Интересно е што бр. 233 „Ајде браќа на бојното поле“ е песна на Палазова од местото од каде што потекнува – с. Сеово, Гуменџе).

За нас беше посебно интересно дека популарната песна „Вечерајте мила мамо“, која се појави во оваа петта книга, во аудиоколекцијата е застапена дури со пет варијанти. Верзијата во мелограмот бр. 211 Фирфов ја направил согласно снимката на Костурчанки.

Во аудиоколекцијата ги лоцираме и песните од Мице Димитров, кои заедно со песните испеани од Браќата Стојанови, (кои, за жал, ги нема во аудиоколекцијата) ја чинат доминантната група на машки пејачи застапени во овие 50 песни.

Иако е ризично да се дополнуваат текстови коишто отсуствуваат во оригиналните мелограми, (бидејќи досегашното искуство го потврди постоењето на значајно различни текстуални варијанти), сепак одлучивме да ја искористиме аудиоколекцијата и со курзивно писмо да ги внесеме дополнетите текстови (оваа постапка веќе ја применивме и во *Мултимедијалниот корпус на македонски народни песни*, MCMFS). Овие дополнувања ги направивме во песните: бр. 206 „Абер ми дојде“, бр. 209 „Ај седнала ми Јана“ и бр. 231 „Пошла ми Дуда на воду“.

Поголема тешкотија имавме при реконструкција на испуштените зборови во песната бр. 223 „Аман лудо младо“ која ја пее Мице Димитров, каде во заграда и курзив се поставени зборови со најблиско значење кои можевме да ги разбереме со преслушување на снимената варијанта во аудиоколекцијата.

За жал, кај песната со бр. 219 „Ајде Стојанка је ле“ текстот како да останува недовршен – а не можевме никако да лоцираме снимена варијанта за проверка. Инаку блиска варијанта на песната се јавува и во *Македонски музички фолклор Песни 2* (Фирфов, Симоновски и Проданов 1959), каде дејствието исто така завршува со кажувањето на помалата сестра.

Продолживме и со интервенции кај испуштените или погрешните предзнаци. Така, во бр. 238 „Се свалила Митра“ беше коригиран очигледно испуштениот **cis** во последниот такт. За песните бр. 239 „Темен се“ и бр. 244 „Овчарче младо чубанче“ (и двете се изведуваат рубато, а првата има и бурдон) беше поставено **b** на почетокот за да се одбегне повторување на истата алтерација. Во песната бр. 244 се јавува зголемена кварта, што никако не одговара на тонската низа вообичаена за овој модел песни, и се разбира на вокалната практика (да се потсетиме само на средниот век кога била нарекувана *diabolus in musica*). Ние ја сниживме во чиста кварта, иако и во овој случај останува за споредба оригиналниот мелограм на Фирфов.

Очекувано, продолживме да ги евидентираме и варијантите на песните кои веќе се појавиле во претходните четири книги. Веќе првата песна од оваа книга, бр. 201 „Ние си бевме деветмина браќа“, претходно се јави како бр. 195 „Ајде ние бевме деветмина браќа“ од четвртата книга (во двата случаи пејачот е Миле Тодоровски). Многу блиски варијанти, во оваа смисла, се и броевите 232 и 71 (втора книга), „Сељам да му чиниш Боје“.

И во самата книга песните со број 222 и 238 „Се свалила Митра“ се варијанти, со разлики во тоналните основи, метарот и мелодиската линија, а бр. 222 која ја исполнува Мице Димитров, содржи и припев. Во аудиоколекцијата за оваа песна се јавуваат две снимени изведби, едната од Мице Димитров, што треба да кореспондира со бр. 222, а втората од Бапчорки. Во бр. 238 запишана е само првата строфа, но не го допишавме целосно текстот затоа што не можеме да бидеме сигурни дека мелограмот е правен според изведба на Димитров. (Ова се однесува и на бр. 201, во кој исто така се запишани само првите стихови.)

Бројот 249 „Ајде седнала си Јана“ (од Скопско) може да го врземе со бр. 122 „Ај море седнала си Јана“ (од Тетово) заради сличностите во мелодиската линија, текстот и метроритмиката.

Броевите 213 „Ајде пушка пукна бре, џанам“ и 214 „Ајде пушка пукна“ се варијанти со разлики во метарот и некаде во мелодиската линија. Интересно е дека Фирфов направил различни припеви за секоја од нив и ги наменил за различни пејачки состави – првата за мешана група, втората за женска група. Првата содржи и поразработен текст.

Останува за дискусија до каде ќе ги третираме песните како варијанти во мелодиска, текстуална и мелодиско-текстуална смисла. Така, на песната, бр. 229 „Мори лично/Анче милојчиња“ се разликува од песната бр. 137 „Мори Анче“ од третата книга само во запишување на насловот и одредени зборови (на пр. *милојчина*).

Истото се однесува и на уште една позната песна од тетовскиот крај, бр. 212 „Голем мерак имаме“ и бр. 247 „Голем мерак“, на пр. со дијалектните варијанти на зборови, *имаме – имамо*, *ѣари – ѣаре*, но и со други сосема различни зборови, на пр. *ѣенџери куцајлија* (212) наспроти *ѣенџер ќошејлија* (247). Кај оваа песна, во бр. 212, во вториот дел од песната е испуштена ознаката за разрешилица на **f**, онака како што е позната песната. Покрај ова овде се јавуваат и мали мелодиски разлики во т. 3 и т. 8., а текстот во првата варијанта е подолг за уште една строфа. Во бр. 212, во податоците со мелограмот, пишува женска пеачка група, а во бр. 247 пишува дека е за браќата Стојанови, за фестивалот во Долнени.

И во други случаи проценивме дека е најдобро текстот запишан од Фирфов да биде оставен како што е најден, на пр. во бр. 246 „Чичо сака да се жени“, каде се менуваат варијантите *чиче* и *чичо*, или зборовите *Дуда*, *Дуде* и *лудо* во бр. 231 „Пошла ми Дуда на воду, Дуда на воду“.

За бр. 205 „Јунак ми шета“ се јавуваат два записа, со иста тонална основа, со еден такт повеќе (т. 4) во првата варијанта, и со припев во втората. Одлучивме да не ја испишуваме втората варијанта, туку само припевот да го вградиме во првата варијанта.

Кај песната бр. 206 „Абер ми дојде“ повторно се јавија два записа. Одлучивме покрај скенираните мелограми на крајот да го додадеме и вториот запис во современ нотен процесор, посебно што тие се разликуваат и според тоналната основа. Во

втората варијанта, која беше без текст, го испишавме и текстот под нотите. Знаците за повторување кои се јавија во мелограмот ги изоставивме, бидејќи не е јасно на кој дел се однесуваат.

Интересно е дека за овој бр. 206 лоциравме две изведби во аудиоколекцијата (за првата, бр. 83, е запишано Мегленки, а за втората, бр. 1192 се води како изведба на Тина Ташева и Савка Мишева). И тие се разликуваат интонациски за еден степен – но овде е обратно првата е повисоката. Сепак, овие изведби не кореспондираат во целост со мелограмите, (на пр. во првиот мелограм би се јавува тонот **fis**, а не **f**). Уште поинтересни се разликите во метричката структура. Така, за разлика од мелограмите каде воопшто нема метрички ознаки, снимените изведби се во конзистентни метри: првата е во 7/8 со внатрешна поделба 3,2,2, со тоа што последниот такт од фразата пејачките го продолжуваат (корона). Во втората снимка метарот е 8/8 со поделба 3,2,3. Оваа диференцијација меѓу 7/8 и 8/8 е многу битно прашање за метриката во македонскиот музички фолклор, бидејќи често се среќаваме со гранични примери, односно не е јасно дали се работи за 7/8 или 8/8.

Од „сличните" текстуални примери (варијанти) би ги навеле бр. 210 „Бог да го бие море" и бр. 79 „Ајде ми излегол" (втора книга), но со целосно други музички карактеристики.

Во неколку примери се јавија недовршени припеви и одлучивме нив да не ги внесуваме (бр. 207 и бр. 222).

Онаму каде што недостасуваа ознаки кај тактовите линии за повторување, а беше јасно дека фразата се повторува, си дозволивме да ги внесеме (бр. 202 и 231).

И во оваа книга ги испишувавме повторувањата на стиховите (на пр. бр. 203).

И во оваа книга се појавија повеќе песни со патриотска и борбена содржина (бр. 225 „Развивај горо зелена", бр. 230 „Силен бој ми се заврза", бр. 233 „Ајде браќа на бојното поле"), како и песни за Гоце Делчев (бр. 239 „Темен се", бр. 243 „Разви се гора зелена", бр. 244 „Овчарче младо чубанче"). Меѓу нив се јавија и два марша бр. 236 „Македонијо" и бр. 237 „Не одред, а војска". Примерот бр. 237 одговара на оригиналниот Марш на Првата македонско-косовска ударна бригада (согласно документацијата на архивот на Институтот за национална историја).

Од достапните податоци кои се однесуваат на местото од каде потекнуваат песните, со повеќе примери се јавуваат песни од градовите Велес, Тетово и Благоевград. Во примерите од оваа збирка се јавуваат песни снимени во 1955 година – бр. 225 „Развивај горо зелена" и бр. 250 „Земај ме земај". Двете се запишани на картички од датотеката на Радио Скопје. Кај броевите 248 и 249, кои исто така се запишани на картички од Радио Скопје, се јавува името Мате Грујовски, при што во бр. 249 е запишано дека Мате Грујовски направил текстуална и мелодиска корекција и прилагодување за програмата на Радио Скопје.

Компатибилноста на мелограмската колекција со аудиоколекцијата ни помогна да идентифицираме варијанта на песната бр. 250 „Земај ме земај", за која е наведено дека ја отпеала Ристовка Дичевска, снимена на 8 август 1955 година, во с. Велмеј, Охридско, со песната „Триста мајстори" заведена под бр. 659 во аудиоколекцијата на Фирфов. Со дополнително истражување утврдивме дека неа ја исполнуваат Живко Аврамовски, роден во село Непроштено во 1918 година, и Драго Трпчевски, роден во село Ратае во 1937 година. Според назнаките на Живко Фирфов, снимањето е

направено во 1977 година, а пејачите се придружувани со гајда на која свири Пеце Атанасовски (според кажувањето на синот на Трпчевски, Тони). Импресионирани од изведбата, посебно од карактеристичната тонска низа (микроинтервал меѓу малата и големата терца) и разиграниот бурдон (повторно со карактеристични микроинтервалски поместувања), одлучивме изведбата на Живко и Драго да ја користиме како тонска подлога за промоцијата на петтата книга. Таа на најсоодветен начин вовведува во прекрасниот музички свет во кој снимал и мелографирал Живко Фирфов.

Скопје/Охрид, 27 јули 2024 година

Димитрије Бужаровски
Трена Јорданоска

Предговор кон шестата книга

Придвижувањето кон крајот на книгите од оваа колекција (остануваат уште две, вкупно осум; последната ќе содржи помал број на песни, но затоа во неа ќе има и други изворни материјали од колекцијата), воопшто не ја намалува потребата за редукција на коментарите, бидејќи со неа се зголемува референтноста кон песните од претходните книги, и уште повеќе кон аудио *Колекцијата Фирфов*. Затоа и овој предговор е поголем од претходните.

Во овие 50 песни повторно има најразновидни изведувачки состави, односно песни изработени за двоглас, триглас, па дури и четиригласни аранжмани, дел за комбинација на машки и женски гласови. Иако повеќегласниот репертоар може да се изведува и со хорски состави (во последниот случај мешан хор), концептот на Фирфов се – пејачките групи. Иако Живко Фирфов е познат и како автор на хорски композиции, (тој припаѓа на првата генерација на македонски композитори и хорски диригенти образовани во белградската многу силна хорска традиција), аранжманите за два и повеќе гласа кај овие песни не се со намера да се добијат хорски дела. Фирфов точно ја повлекува границата меѓу исполнувањето на фолклорот со пејачки групи и хорските обработки. За него пејачките групи се фолклор или многу близу до него; хорските обработки припаѓаат на жанрот на сериозната музика. Ако правел хорски композиции, поинаку би ги запишал, структурирал и би се јавило авторство. Двогласите, тригласите и четиригласите овде за него се природно збогатување, нешто на што посебно работел во 1940-тите и 1950-тите, кога според пролеткултовските тенденции, посебно се негувал аматеризмот. Снимките што се останати од некои од неговите двогласи, трогласи и четиригласи со пејачки групи (најчесто со инструментална придружба) во аудио *Колекцијата Фирфов*, говорат колку тој ги чувствува интерпретациските финеси во овие изведби, посебно во импостацијата на гласовите (пејачките групи водат кон регионалните, а не западните стилови на пеење). Фирфов и неговата работа со пејачките групи, може слободно да се нарече врв во групната пејачка практика во македонскиот музички фолклор. Во оваа смисла, тој воведува шаблони во обработките на песните, во кои строфичните повторувања се движат од унисоно, двоглас до триглас/четириглас, (односно група од три целини).

Ист пристап има и кон бурдонот, кој на моменти се движи кон источното православно пеење; а и унисоната кај пејачките групи не водат кон западната монодија, туку се движат во послободен простор, на моменти далечно асоцирајќи на хетерофонија. На ист начин треба да се прифатат и неговите канонски имитации, кои започнуваат и потоа се напуштаат за да се претворат во бурдонски или хомофони фактури.

Тоа што од 50 песни 27 лоциравме во аудиоколекцијата (некои и со две изведби), ни овозможи да интервенираме секаде каде што сметавме дека се работи за ненамерни грешки, односно дека материјалот требал допрва да се финализира. Што се однесува до текстовите кои што недостасуваа, посебно кај популарните песни, ги надополнивме само оние што ги имавме во аудио *Колекцијата Фирфов*. Дел од овој репертоар може да се најде преку снимените верзии достапни на интернет, а дел со свои верзии ги лоциравме во објавените збирки *Македонски музички фолклор Песни 1* (Фирфов 1953) и *Песни 2* (Фирфов, Симоновски и Проданов 1959), како и во збирката *Македонските мелографи од крајот на XIX век* (Фирфов и Симоновски 1962).

Движејќи се во нашите коментари редоследно, според броевите на песните, во бр. 251 „Каде ќе одиш Еленко дадо“ Фирфов започнал да испишува вообичаен двоглас во терци, но потоа го напуштил, како да се подразбира. Затоа двогласот го забележавме на засебно петтолиние. Во оваа песна и следната бр. 252, текстот го услогласивме да одговара на ознаките за повторување. Исто така, во оваа песна и во бр. 295 означена е хармонската придружба со букви, што само на уште еден начин ја потврдува констатацијата и од претходните предговори за основната намена на оваа мелограмска колекција (снимање со оркестрите на МРТ).

Песната „Невеста“ бр. 254 се јавува во аудиоколекцијата во две верзии:

1) бр. 286 „Невесто танка леле висока“ во изведба на Таки Најденов со ансамблот чалгија на Радио Скопје, со поразвиен припев; и

2) бр. 667 „Невесто калешо“ која мелодиски е истата контура, но со метрика 7/8, преработена е за изведба со народен оркестар, припевот произлегува од самата мелодија и се изведува со машко – женски дует со интервенции во текстот. Во мелограмот ги додадовме испуштените предзнаци (**fis**, **gis**) во последните два такта.

Со оглед на тоа што во бр. 255 „Ја викнале Пандора“ недостасувше текстот, а песната се јавува во аудиоколекцијата во изведба на Распеани велешани со ансамблот чалгија, оттаму го извлековме целиот текст (означен со курзивно писмо). (Песната се јавува и во книгата *Песни 2*). Ознаката за прима волта во првиот ред не ја внесовме, затоа што не е точна.

Бр. 256 „Оди мајко, оди“ е присутна во аудиоколекцијата со бр. 281, во изведба на Мице Димитров, во иста интонација. За нас беше интересно дека припевот во снимката е целосно за секунда повисок, со што почетокот на вокалниот дел е во скок од квинта во однос на крајот на припевот. Ова е различно од мелограмот каде соодносот е во секста. Не направивме интервенција, бидејќи и во снимките од колекциите што ги дигитализиравме се јавуваат припеви од различни тонални центри во однос на вокалниот дел, дури некогаш и во два тонални центри (најчесто првиот за кварта повисоко). Текстот во последната строфа беше целосно неразбирлив, и затоа и по преслушувањето на снимката и ние постапивме како Фирфов и ставивме три точки.

Од оваа песна постојат два мелограми, вториот е за цел степен подолу од првиот и од Фирфов е запишан само со тонови, без текст. Ние го потпишавме текстот од првата варијанта. Во вториот мелограм, во т. 2, беше внесен предзнакот кој недостасуваше.

Бр. 258 „Антице мори душице“ беше целосно усогласена со снимката (бр. 284 во аудиоколекцијата, во изведба на Таки Најденов со ансамблот чалгија). Во мелограмот беа внесени испуштените предзнаци, согласно примерот, односно логиката на развитокот на мелодиската линија. Текстот, како што повеќепати направивме досега, е коригиран и дополнет докрај со курзивно писмо. Во дополнетиот текстуален дел, при изведбата, треба да се води сметка за распоредот на слоговите. Интервенција направивме и во метриката на припевот, со внесување на преттакт, за да се изедначи ритмичкото пулсирање низ целата песна. Соодветно, требавме да додадеме и прима и секунда волта, односно на крајот на вокалниот дел да го внесеме инструменталниот преттакт. Ја внесовме и забелешката на Фирфов во однос на повторувањето на припевот (во снимката, меѓу пеењата тој се изведува само по еднаш). Во целиот мелограм се јавува разрешувалка на тонот **c**, која ја извадивме, затоа што никаде овој тон не е алтериран.

Во песната бр. 259 „Милке моме“ (во аудиоколекцијата ја пронајдовме под бр. 287 со друг наслов, „Сношти вечер“, во изведба на машки глас и чалгија), интервениравме според снимката во првите две осмини во тактовите со прима и секунда волта, заменувајќи ги тоновите **gis**/**f** во **a**/**gis**.

Големи дилеми имавме што да правиме со мелограмот за песната бр. 260 „Ајде помоли се“, кој беше без текст. По пребарувањето во аудиоколекцијата, песната ја најдовме како бр. 1142 „Ајде помоли се Тино моме“ исполнета од Тина Ташева и Мара Гацева. Најнапред го транскрибиравме текстот и забележавме дека еден дел од песната (музички) недостасува. Освен тоа, видовме дека само на почетокот се појавува запишаната верзија на Фирфов, додека во следните четири строфи се појавуваат мали отстапувања во мелодиската линија. Затоа одлучивме да го усогласиме мелограмот со изведбата на Ташева и Гацева, а различните тактови ги запишавме во дополнителни петтолинија (ossia). Нотите запишани со бајрачиња од Фирфов ги оставивме без да ги спојуваме со цртичка во групи осмини.

Во песната бр. 261 „Турчин на тумбе седеше“, која се јавува со снимка бр. 278 (во изведба на Фана Василева со чалгија), т. 7 се постави да биде во 19/8, колку што има вредности во него, затоа што по преслушувањето видовме дека дословно одговара на аудиото. Текстот беше преслушан и со курзивно писмо беше додаден испуштениот стих, варијантите на името на девојката (*Риза*), промените во дијалектните зборови и зборот *ерг̄ели*.

Песната бр. 262 „Сношти отидов“ е поврзана со снимката бр. 275 „Сношти отидов мила мамо“ од аудиоколекцијата, во изведба на Нада Тодоровска со чалгија, и најверојатно според неа Фирфов го направил и мелограмот (во мелограмот тој означил дека е за машка група, наспроти снимката која ја исполнува женски глас, што може да значи и дека го наменил за изведба со машка група). Ние ја додадовме ознаката *п̄рип̄ев* и со курзивно писмо варијантите на текстот од снимката.

Од бр. 263 до бр. 270 се јавуваат двогласи од бурдонски тип, освен песната со бр. 266 „Стојанке ле, либе леле“ која се развива во терци. Но, вториот глас не е секогаш изведен од почетокот до крајот на песната како бурдон, туку во првите делови (бр. 264, бр. 267, бр. 269 и бр. 270) гласовите пеат унисоно, и потоа следи бурдонското двоење. Веќе ја регистриравме оваа постапка, делови од песните да се пеат унисоно, па потоа да се појавува двоглас и триглас/четириглас, што треба да ја разбие музичката монотонија, односно да се добие динамика и развиток.

Во смисла на двогласот, посебно интересна е песната бр. 265 „Јордано, зрно одбрано“ која во аудиоколекцијата ја пронајдовме под бр. 713, во изведба на Бапчорки. Соодветно на снимката, направивме интервенција во 4. такт, посебно поради карактеристичната кварта меѓу бурдонот и горниот глас, типична за пеењето од овој регион. И овде внесовме мали корекции во текстот според снимката.

По преслушувањето на снимката на песната бр. 263 „Јоване, Јоване“ (бр. 16 во аудиоколекцијата), констатиравме дека таа содржи само една фраза од шест такта која се повторува со различни текстови. Фирфов ја запишал со уште едно повторување на фразата, со мали варијации, при што во второто повторување таа завршува на **d**. На ваков начин се формира поголема целина во која крајното **d** прави вовед за следното повторување. Затоа за нас, првобитно, знакот за повторување беше збунувачки, но потоа ја сфативме идејата на Фирфов за ваквата организација. Додаде-

ниот такт на крајот, со задржаното **d**, очигледно е назнака за заокружувањето на крајот на целата песна.

Песната бр. 264 „Лажи лудо, лажи младо“ ја поврзавме со бр. 1245 од аудиоколекцијата, но во снимката нема бурдон, а се јавуваат и разлики во текстот кои ги запишавме како текстуална верзија. Снимката содржи голем број на орнаменти, а ја исполнува Виолета Тодоровска од село Црешово, Скопско.

За бр. 267 „Има Ванчо сина единака“ пронајдовме две снимки во аудиоколекцијата, бр. 357 и бр. 579. Тие на одреден начин се поврзани, бидејќи првото аудио содржи само една строфа и како да продолжува во второто. За овој и следните два примери Фирфов не го потпишал текстот, и ние го внесовме врз основа на снимките.

Песната бр. 268 „Стојане сине Стојане“ во аудиоколекцијата (бр. 14) е насловена „Сине Стојане“ и се пее како – *Сине Стојане, Стојане*. Текстот од снимката беше пократок (почесто во мелограмите имавме пократки текстови од оние во снимките), па затоа одлучивме да го вклучиме и него испишан со курзив.

Инаку песните со бр. 267, бр. 268 и бр. 269 („Јанинка си у двор седи“ во аудиоколекцијата бр. 15) во аудиоколекцијата ги изведува солистички извонредниот народен пејач Рајна Спасовска. Од друга страна, Фирфов овие песни ги испишал со бурдони, што остава простор да се размислува дека користел и некои други извори, или според неговото огромно искуство, претпоставувал каде и како би се појавил бурдонот.

Во бр. 270 „Отидов село Долнени, де“ Фирфов потпишал три строфи под нотите, но ние согласно востановената практика ја потпишавме само првата строфа и ставивме знаци за повторување согласно ознаките во строфите. За песната има снимка во аудиоколекцијата (бр. 125) со женска група и оркестар на народни инструменти. Во бурдонскиот дел (втората фраза), 2. такт се пее унисоно, а во 5. такт, место осмините, во снимената верзија се појавуваат осмини на тонот **d**, што звучно повеќе одговара.

Следува група песни во кои се испишани само мелодиските линии и првата строфа од текстот (броевите 271–278). Во оваа група песната бр. 275 дури нема ни текст, ни наслов, и засега не успеавме да го лоцираме нејзиното потекло. Единствениот податок е дека потекнува од Кумановскиот регион, и како што може да се види, поставена е во бурдонски двоглас. Со ова нејзино објавување се надеваме дека некој ќе успее да ја препознае.

Мора да истакнеме дека за Фирфов не е типично да не го испишува целиот текст од песната, (наспроти практиката од минатото да се испишува само мелодиската линија со првиот текст под неа). Во оваа група песни дел се со поширока популарност до денес, но ние, по принципот што го утврдивме, ги додававме текстовите на песните исклучиво ако се појавуваа во аудиоколекцијата.

Во бр. 271 „На пат одам“, бр. 272 „Пошло моме“, бр. 277 „Ерген одев“ и бр. 278 „Девојче танко високо“ Фирфов на крајот ја запишувал и тонската низа во мелограмот. За песната бр. 276 „Девојче, девојче“ има и ознаки за начинот на изведба, односно повторувањата. Текстот на бр. 271, бр. 272 и бр. 276 може да се најде во *Македонски музички фолклор Песни 1*, а за бр. 277 во *Песни 2*. Текстот на бр. 278 „Девојче танко високо“ може да се пронајде во збирки од други автори.

За бр. 273 „Овчар по брег оди“ не е запишан насловот и тој беше изведен врз основа на првиот стих. Во мелограмот беа внесени и прима и секунда волта. Постои подалечна варијанта на песната во аудиоколекцијата (бр. 427 „Овчар по брег оди,

сиво стадо паси“), која ја пее групата Бапчорки. Оваа варијанта е запишана и во збирката *Сокол ми лета високо* на Доневски и Фирфов (1978).

Песната бр. 274 „Засвирил Стојан“ најпрво се појави во четвртата книга (бр. 151 „Засвири Стојан посвири“) со почетна интонација од **es**. Целосниот текст може да се погледне во мелограмот од четвртата книга. За неа постојат две снимки во аудиоколекцијата: бр. 1233 и бр. 1353.

Песната бр. 279 „Се армаса бела Неда“, која Фирфов ја мелографирал без да го запише насловот, ја пронајдовме со три снимки:

1) бр. 86 е онаа снимка по која најверојатно е правен мелограмот (во базата во аудиоколекцијата според Фирфов е внесен насловот „Се армаса бела Јана“, но во текстот се користи името Неда). Иако мелограмот на Фирфов започнува со втората строфа, ние ја потпишавме првата согласно снимката;

2) бр. 1166 со наслов „Се армаса бела Неда“ е мелодиски многу поразвиена и ја пеат Мара Гацева и Тина Ташева;

3) во бр. 231 со наслов „Се армаса дос, дос“, во изведба на Мегленки, има варијанта на текстот и друга мелодиска линија.

Интервениравме и во насловот на песната бр. 280 каде Фирфов го запишал името Стојанка, а во песната се пее за Станка („Станке ле, моме убаво“).

Во втората папка има уште песни кои Фирфов започнал да ги мелографира („Јованче тргнал во војна“), или забележан е само текстот („Гледај, гледај либе уште денеска“). Во оваа папка има и список на триесетина ора со наслови и сигнатури.

Третата папка започнува со песната „Што е ова чудо“ (бр. 281). Во неа во 6. такт има нејасно испишување и по преслушување на снимката на оваа песна од Воденки (која ја пронајдовме на интернет) ги утврдивме точните интервали и во дополнително петтолиние го додадовме тактот, вклучувајќи ги и шеснаесеттините (на крајот на тактот) кој во мелограмот ги дополнил Фирфов. Бидејќи оваа песна не можеме да ја лоцираме во нашите колекции одлучивме, според утврдената практика, да не го допишуваме текстот.

Песната бр. 282 „Лисаветка болна лежи“ припаѓа во групата повеќегласни аранжмани на Фирфов, во кои најнапред таа се излага во двоглас кој е полифоно раздвижен, по што следи триглас во кој најнискиот глас повеќе наликува на бурдон. Тоа што тој глас се движи околу доминантата влијае на структурата на созвучјата кои се градат со горните гласови и во кои често се јавуваат квартсекстакорди и секстакорди (завршува со квартсекстакорд), што секако влијае на крајниот впечаток кај слушателите.

Песната „Димано, моме Димано“ се среќава два пати во оваа книга, првиот пат (бр. 283) во двоглас, а вториот (бр. 288) во триглас. Втората верзија е транспонирана за голема секунда надолу, и има и мали разлики во зборовите: *јубаво – убаво*, *беа – беја*, *ӣознав – видов*.

Песните со бр. 284 „Заспа Иван у гора зелена“ и бр. 290 „Изникнало дрво сенливо“ во мелограмите се забележани како едногласни, но во аудиоколекцијата се јавуваат снимки со развиен двоглас (женска група) и припев (народен оркестар) (бр. 137, односно бр. 128). Бр. 284 немаше запишан наслов и него го изведовме согласно забележаното во аудиоколекцијата, односно го повторивме првиот стих *Засӣа Иван у ӣора зелена*. Во *Македонски музички фолклор Песни 2* оваа песна се среќава со поразвиен текст.

Песните со бр. 285 и 286 се идентични, но со разлика во почетната интонација од чиста кварта. Во аудиоколекцијата се поврзани со бр. 132 „Сон сонила…“ во изведба на пејачка група. Како и кај бр. 284, и овде во снимката уште од припевот се почнува со канонски имитации, кои натаму се употребени и во пејачкиот дел, односно двете групи на женски гласови. Бидејќи оваа песна припаѓа во оние со прекин, односно недовршување на зборот, преку канонските имитации се пополнува празниот дел од тактот преку другиот глас.

За бр. 287 „Засукај пиле Вело“ насловот, кој недостасуваше, беше изведен од првиот стих. И оваа песна е тригласна, и кај неа недостасуваше дел од текстот. Иако во БузАр го имаме целокупниот текст од дигитализираната тетратка на Хајри Демировски, се одлучивме да го оставиме мелограмот во онаа форма во која го запишал Фирфов. Оваа песна се среќава во книгата *Македонските мелографи од крајот на XIX век* со комплетен текст.

Насловот го презедовме од текстот и за бр. 289 „Киниса невеста“.

Бр. 291 „Моме стоје џанам“ овде е запишана во две верзии, но со разлика во интонацијата од терца и со различен пристап кон вториот (бурдонски) глас. Оваа песна се јави во развиен триглас во втората книга (бр. 96), а ќе се појави со лежечки глас како прва песна во следната седма книга (бр. 301), односно вкупно четири верзии запишани од Фирфов. Метричките ознаки на Фирфов беа оставени само онаму каде што одговараа на внесените вредности во тактот. Покрај ова, беше избришан и знакот за повторување што Фирфов го внел во првата варијанта од бр. 291.

За песната бр. 292 „Заспала Дана“ (за која Фирфов овде направил триглас) ја користевме снимката од аудиоколекцијата (бр. 1038 „Легнала Дана, заспала“), која што ни помогна да одредиме каде ќе биде поставен знакот за репетиција, односно во 5. такт. Овој пример е посебно интересен поради реченичната структура во која со повторувањето (со нов текст) е добиено асиметрично проширување. Фирфов запишал и инструментален дел кој сметаме дека е прекраток за припев, посебно имајќи го предвид прекрасниот припев од снимката во аудиоколекцијата.

Идентичен звучен пример за песната бр. 293 „Думај Злате ле“ најдовме на плочата *Pesme i igre naroda Jugoslavije* (YU-3033-4, Izdavački zavod „Jugoslavija”, Beograd, 1967), во изведба на изворна женска група. Не го презедовме текстот бидејќи не е во нашите колекции. Таа е објавена со информаторот од Берово во *Македонски музички фолклор Песни 2*, но со различна мелодиска линија и, се разбира, варијанта на текстот. И овде, во мелограмот Фирфов ставил **Da capo** за да означи дека по последната строфа нема да следи припевот, кој, од друга страна, како и во претходната песна, не е испишан на почетокот.

Песната бр. 294 „Еленчице висока планино“ во аудиоколекцијата е присутна со бр. 662 во изведба на Кучковки со придружба на гајда, и бр. 692 „Оj, Еленчице, висока топола“ во изведба на трио Кучковки. Иако во мелограмот немаше наслов, го искористивме познатиот наслов за оваа песна и го дополнивме текстот според снимките од аудиоколекцијата.

Популарната песна бр. 295 „Станвај Донке“ Фирфов ја поставил во три гласа според неговите шаблони за пејачки групи (за разлика од вообичаените изведби на оваа песна кои се за дуети). Најверојатно заради популарноста, и во овој случај не го испишал текстот. Песната е присутна во *Песни 1*.

Песната бр. 296 „Моме Митро“ ја лоциравме и во аудиоколекцијата (бр. 346), но наместо со дурската тонска низа, во снимката се појавува тонската низа со зголемена секунда (наликува на хиџаз макамот). При повторувањето Фирфов започнал со внесување и на трет глас, но не го довршил. Посебно е контроверзен третиот такт во третиот ред (т. 21), каде, за да избегне судир меѓу вториот и третиот глас од мала секунда, внел алтерација (за да се добие голема секунда). Очигледно оваа песна останала недоработена од Фирфов, и ние не сакавме да внесуваме никакви интервенции, посебно во тонската низа. Снимената верзија содржи извик со кој се прекинува секоја фраза и, очекувано, има мали разлики во одредени зборови.

Песната бр. 298 „Прстен ти падна Нешо“ исто така припаѓа на репертоарот на популарните песни до денес. Во аудиоколекцијата се јавува во типичната варијанта за аранжманите на Фирфов за пејачки групи и народни инструменти (бр. 129), најнапред еден глас, па два гласа, и на крајот три гласа, односно три фрази меѓу припевите. Исто така, припевот се свири од две интонации, во сооднос на тоналните центри од кварта. Снимената верзија се разликува и по метарот 7/8, (испишаната е во 3/4).

И за следната песна, бр. 299 „Стамено пиле шарено“, во аудиоколекцијата се појавува снимка со истиот изведувачки состав (бр. 134). Сè што беше кажано за претходниот пример важи и овде, од промената на метарот (7/8 во аудиото и 3/4 во мелограмот на Фирфов), до пристапот кон полифонијата и припевот. Со оглед на тоа што Фирфов во обележувањето на текстот додавал некои ознаки, се одлучивме да ја прикажеме прочистената варијанта на текстот од аудиото. И овде во аудиото се појавува извик.
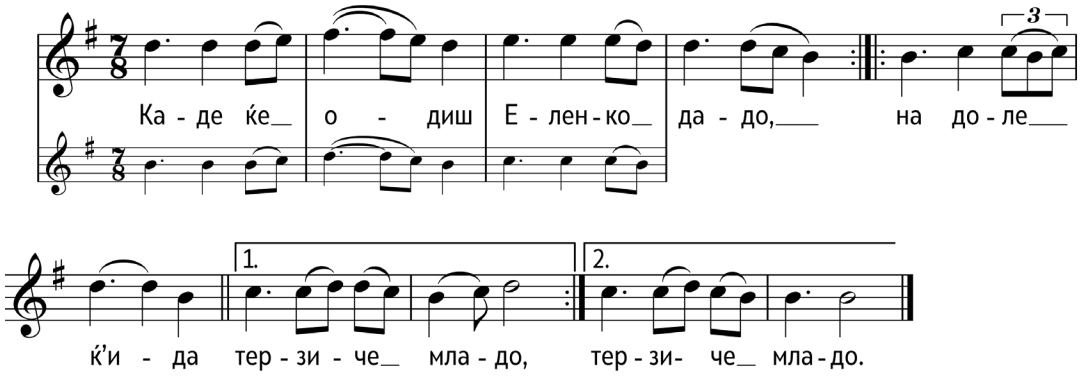
И последната песна бр. 300 „Де ќиди Велко војвода“ започнува со унисоно (или соло) дел, за да премине во четириглас. Мелодиската структура на песната, посебно на почетокот, наликува на групата градски комитски песни (најчесто за Гоце Делчев, на пример – „Слезнал е Делчев“), кои најчесто се во 3/4 метар.

Скопје/Охрид, 13 август 2024 година

Димитрије Бужаровски
Трена Јорданоска

251

Каде ќе одиш Еленко дадо

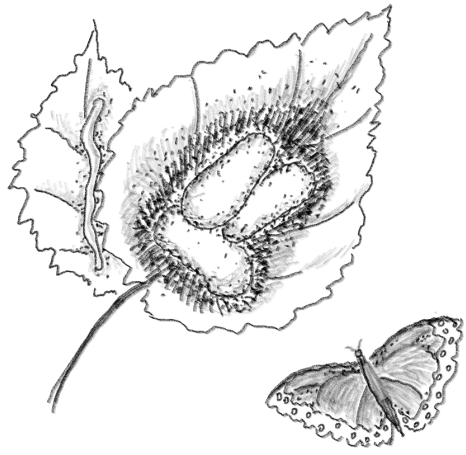

Каде ќе одиш Еленко дадо,
каде ќе одиш Еленко дадо,
на доле ќ'ида терзиче младо,
на доле ќ'ида терзиче младо.

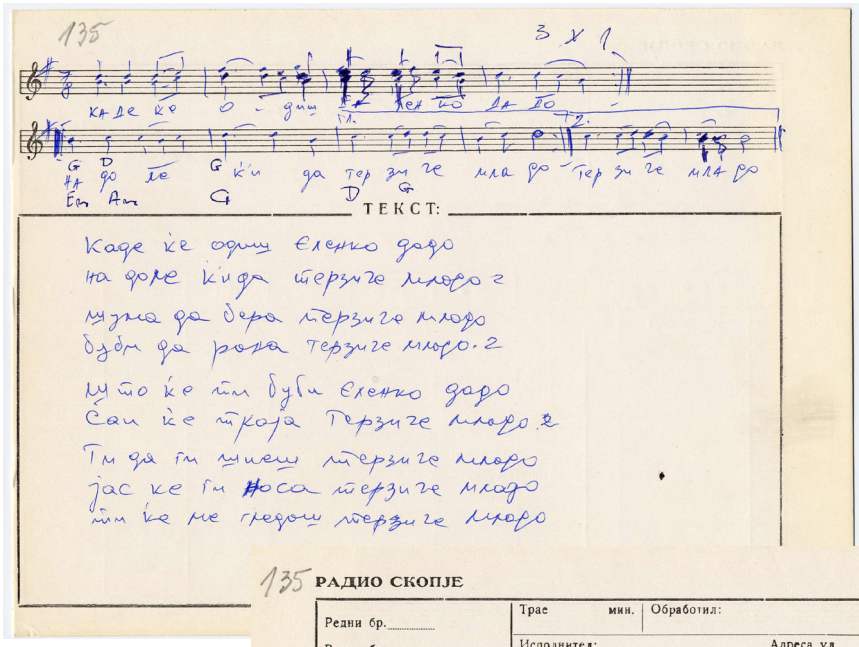
Шума да бера терзиче младо,
шума да бера терзиче младо,
буби да рана терзиче младо,
буби да рана терзиче младо.

Што ќе ти буби Еленко дадо,
што ќе ти буби Еленко дадо,
саи ќе ткаја терзиче младо,
саи ќе ткаја терзиче младо.

Ти да ги шиеш терзиче младо,
ти да ги шиеш терзиче младо,
јас ќе ги носа терзиче младо,
ти ќе ме гледаш терзиче младо.

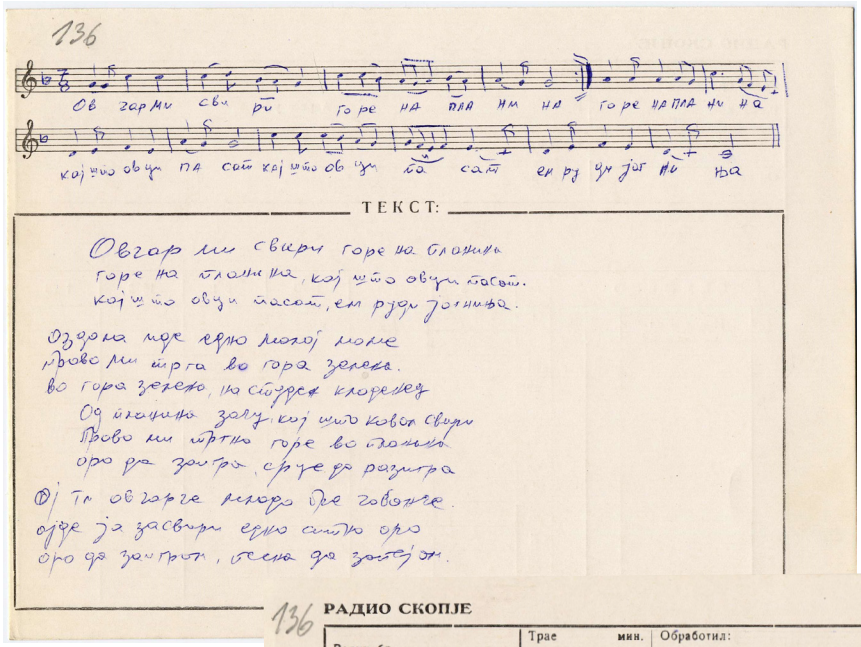

Останати податоци на мелограмот: Запис: Мате Грујовски, Живко Фирфов, пеела Славка Прчева од с. Русиново, Беровско

135 РАДИО СКОПЈЕ 251

Редни бр.
Регис. бр.
Трае мин. Обработил:
Исполнител: Адреса ул. бр.
Запис. Мите Трајковски
Од кој крај: Звирфиќ
Наслов Каде ке одиш Еленко даро
Оркестар
Историјат: ~~Пеја од дуѓата Гргева~~ Пееја словѐ Гргева од с. Рзсиново Беровско
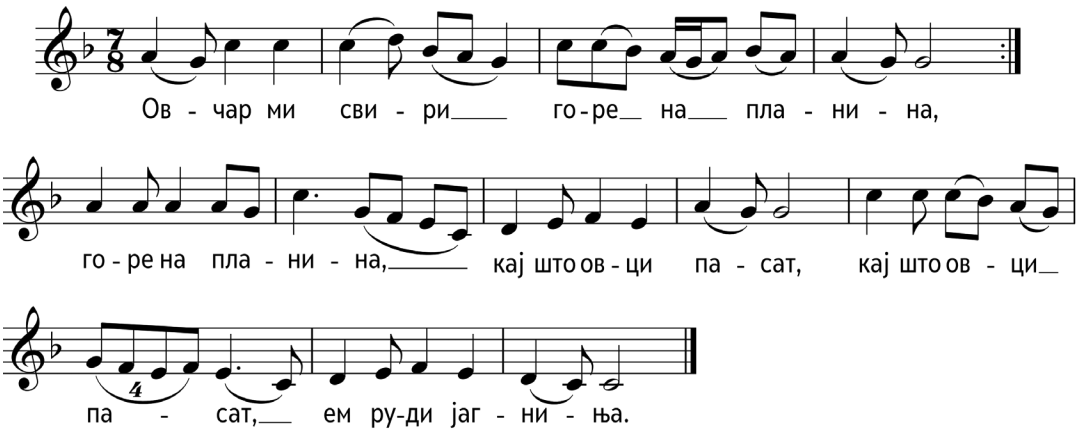

136 РАДИО СКОПЈЕ 252

Редни бр.
Регис. бр.
Трае мин. Обработил:
Исполнител: Адреса ул. бр.
Запис. Мите Трајковски
Од кој крај:
Наслов Овгар ми свири горе на планина
Оркестар Н. О
Историјат: Пее Ѓерс Ѓеоргиевски од село Волкодерско сега живее во Скопје на ул. „Волгоградска" 2 кај Јорданчо Мелотофонирано на 16-III-1979 г.

252

Овчар ми свири горе на планина

Овчар ми свири горе на планина,
овчар ми свири горе на планина,
горе на планина, кај што овци пасат,
кај што овци пасат, ем руди јагнића.

Од планина долу, кај што кавал свири,
од планина долу, кај што кавал свири,
право ми тргна горе во планина,
оро да заигра, срце да разигра.

Оздола иде едно малој моме,
оздола иде едно малој моме,
право ми трга во гора зелена,
во гора зелена, на студен кладенец.
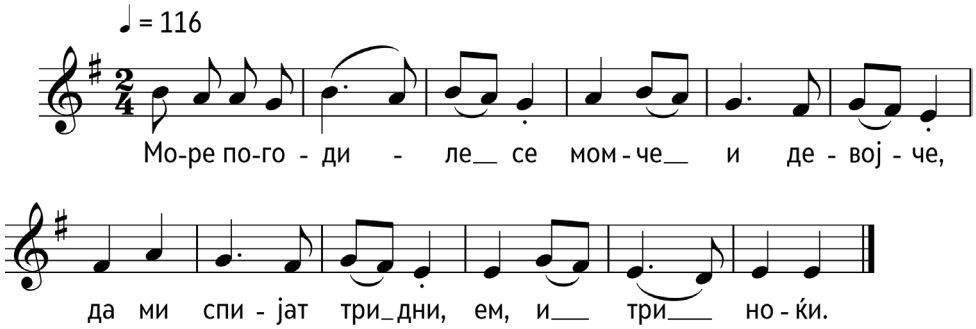
Ој ти овчарче младо бре чобанче,
ој ти овчарче младо бре чобанче,
ајде ја засвири едно ситно оро,
оро да заиграм, песна да запејам.

Останати податоци на мелограмот: Запис: Мате Грујовски; Оркестар: Н.О.; пеел Перо Георгиевски од село Вапа, Дебарско; сега живее во Скопје на ул. „Волгоградска“ 1, Карпош 4; Мелографирана на 16 март 1979 год.

253

Море погодиле се

Море погодиле се момче и девојче,
да ми спијат три дни, ем, и три ноќи.

Море да ми спијат, ле, на една постела,
да ми спијат три дни, ем, и три ноќи.

Море да ми спијат, ем, на една постела,
да ми спијат, ем, да не се задеват.

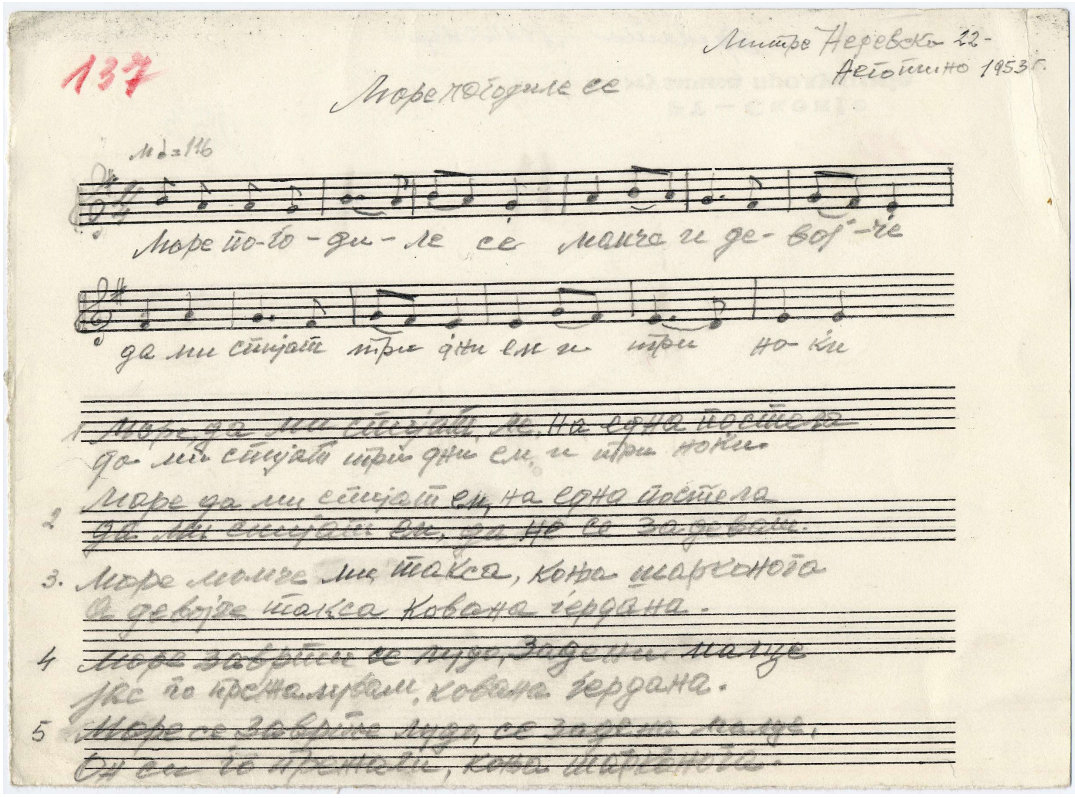
Море момче ми такса, коња шарконога,
а девојче такса кована ѓердана.

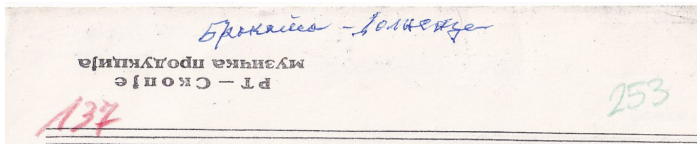
Море заврти се лудо, задени малце,
јас го прежалувам кована ѓердана.

Море се заврте лудо, се задени малце,
он си го прежали, коња шарконога.
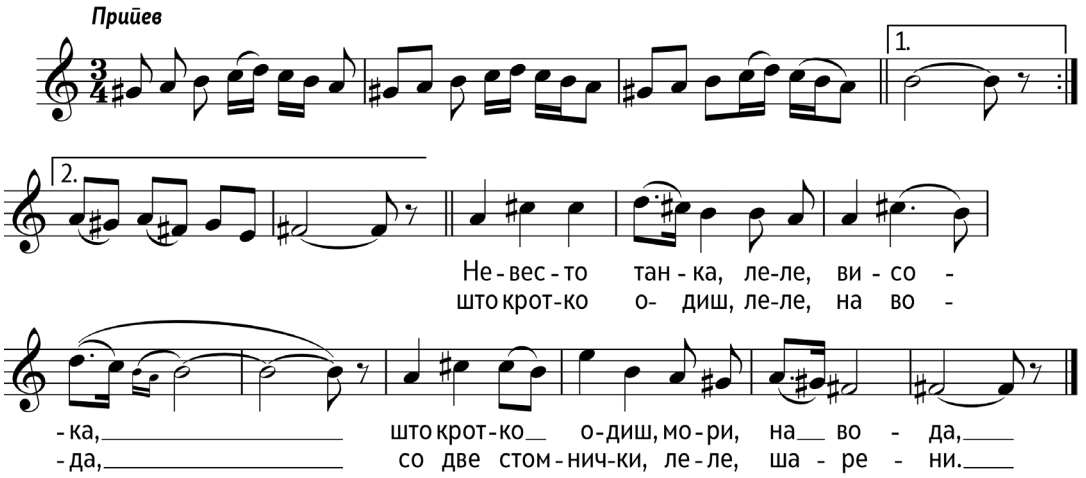

Останати податоци на мелограмот: Митре Недевска, 22 год., Браќата - Долненци, 1953 год., Неготино

137
Море побори се
Митре Неровски 12-
Неготино 1953 г.
Море по-бо-ди-ле се мајка ги де-вој-че
да ми стојат три дни ем ги три но-ќи
1. Море да ми стојат, ле, на една постела
да ми стојат трий дни ем ги трий ноќи.
2. Море да ми стојат ем на една постела
да ми стојат, ле, да не се загрејат.
3. Море моме ми такса, коња шарконога
а девојче такса кована гердана.
4 Море забрзи се луѓе, задени калуѓе
јас го крстамурам, кована гердана.
5 Море се зборе луѓе, се зборе калуѓе,
он се го пренесе, коња шарконога.

Брнкајса - Долнени
РТ – Скопје
музичка продукција
137
253

254
Невеста

Невесто танка, леле, висока,
што кротко одиш, мори, на вода,
што кротко одиш, леле, на вода,
со две стомнички, леле, шарени.

Со две стомнички, леле, шарени,
на таа чешма, леле, маалска,
на таа чешма, леле, маалска,
на таа вода, леле, студена.

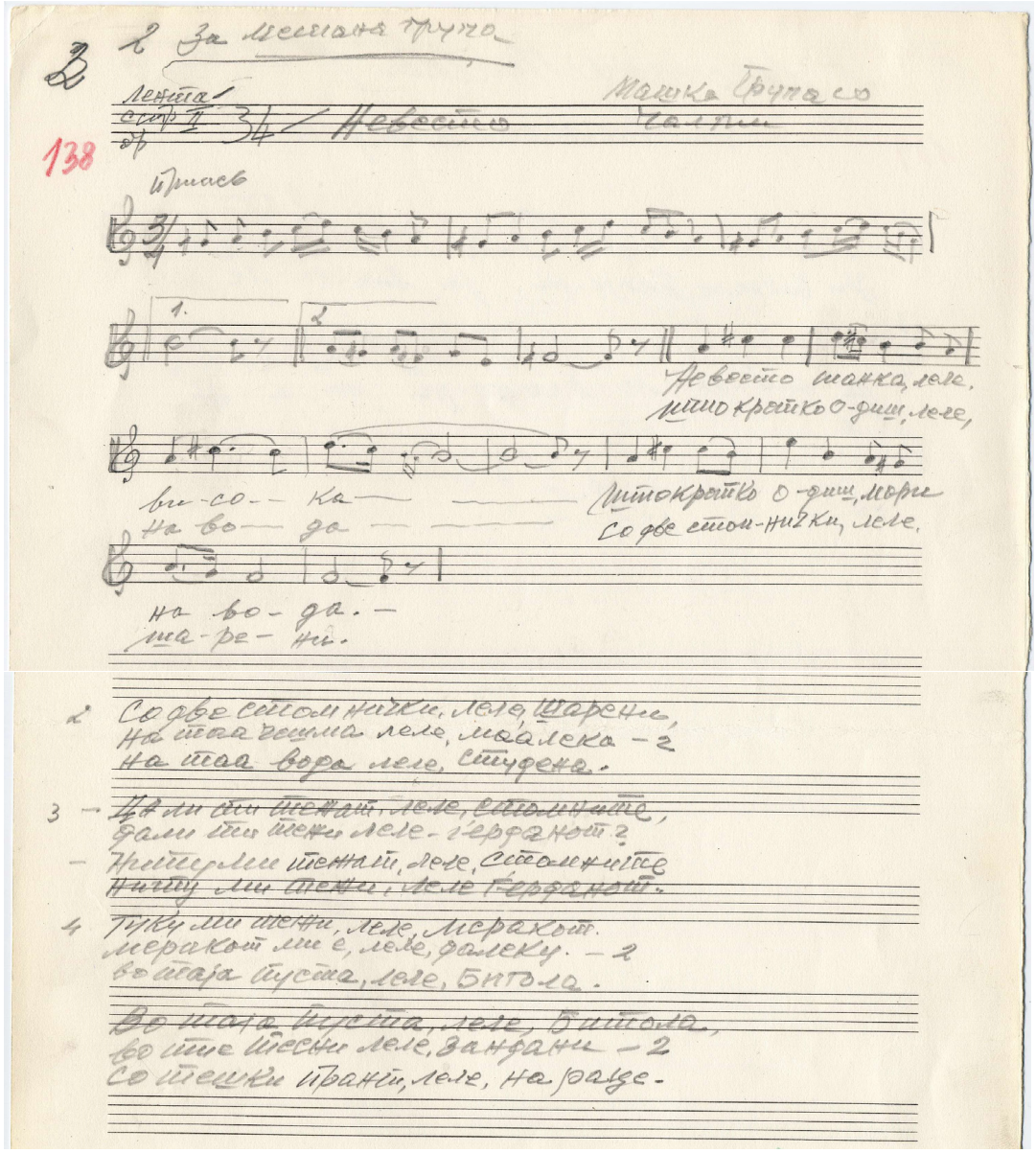
– Дали ти тежат, леле, стомните,
дали ти тежи, леле, ѓерданот?
– Ниту ми тежат, леле, стомните,
ниту ми тежи, леле, ѓерданот.

Туку ми тежи, леле, меракот,
меракот ми е, леле, далеку,
меракот ми е, леле, далеку,
во таја пуста, леле, Битола.
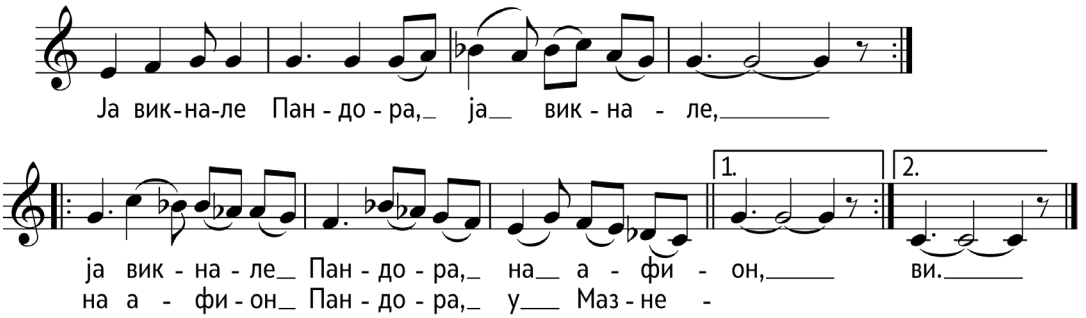
Во таја пуста, леле, Битола,
во тие тесни/(темни), леле, зандани,
во тие тесни/(темни), леле, зандани,
со тешки пранги, леле, на раце.

Останати податоци на мелограмот: За мешана група; Машка група со чалгии; Лента /, стр. II, бр. 34

2 За мешана група
138
Невесто
Мешка Група со
Ипсас
1.
2
Невесто шанка, леле,
што крајко о-диш, леле,
бе-со- ка
на бо- да
што крајко о-диш, море
со две стои-ни2ки, леле,
на бо- да.
ма- ре- ни.
2 Со две стои-ни2ки, леле, шарени,
на шта 2ешма леле, ма'алска – 2
на шта вода леле, студена.
3 – Да ли би шекал, леле, стои-ни2е,
дали ти шеќа леле - 2ердаки?
– Пи2ерли шекал, леле, со две стои-ни2е
ништу ли шеќа, леле 2ердаки.
4 Пуку ли шеќа, леле, мераки.
мераки ли е, леле, фалеку. – 2
во шара пуста, леле, Битола.
Во шара пуста, леле, Битола,
во шие шески леле, Занфани – 2
со шешки пранѓи, леле, на раѓе-

255

Ја викнале Пандора

Ја викнале Пандора, ја викнале,
ја викнале Пандора, ја викнале,
ја викнале Пандора на афион,
на афион Пандора у Мазневи.

Ниваша је, Пандоро, ниваша је,
ниваша је, Пандоро, ниваша је,
ниваша је, Пандоро, Дурушовец,
ниваша је, Пандоро, Дурушовец.

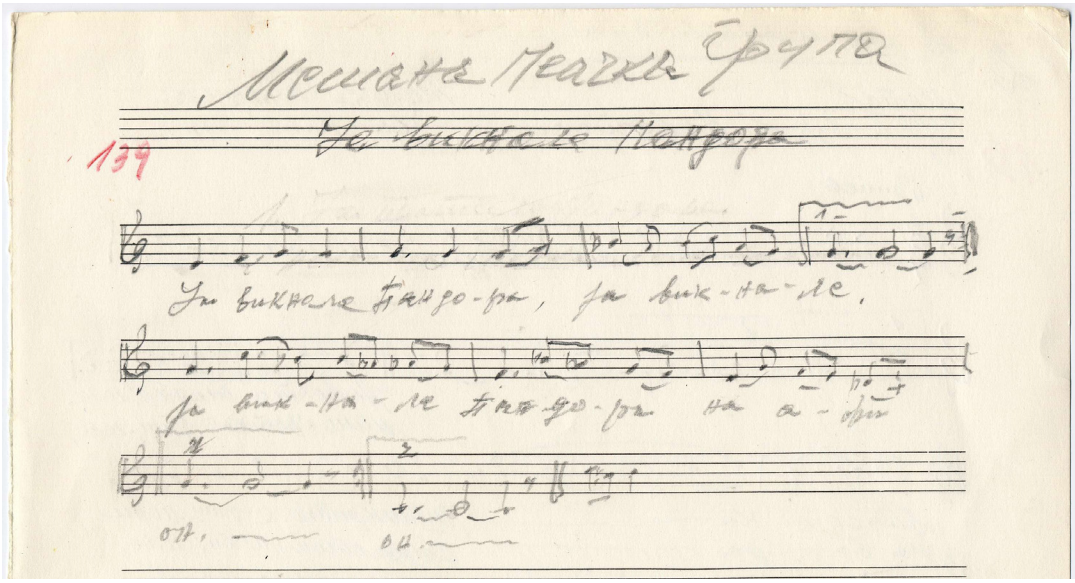
Среде нива, Пандоро, среде нива,
среде нива, Пандоро, среде нива,
среде нива, Пандоро, вишна црешна,
среде нива, Пандоро, вишна црешна.

Се качила Пандора, се качила,
се качила Пандора, се качила,
се качила Пандора на вишнаша,
се качила Пандора на вишнаша.

Ја догледа Пандора, ја догледа,
ја догледа Пандора, ја догледа,
ја догледа Пандора, баш џадарош,
ја догледа Пандора, баш џадарош.

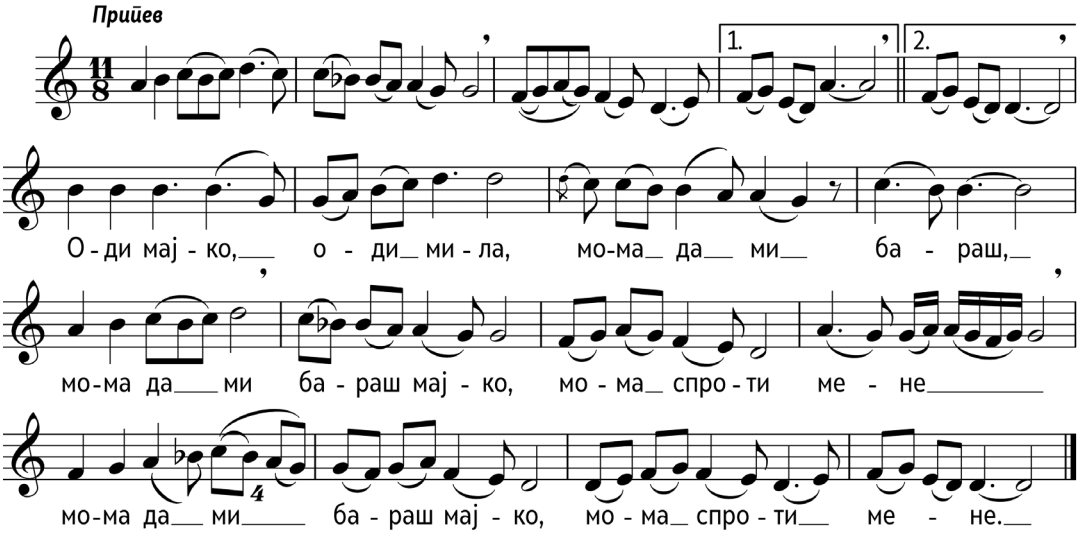
– Ќе ше носам Пандоро кај браша ши.
– Ќе ше молам џадарче не носи ме,
не носи ме џадарче, кај браша ми,
ќе ши дадам џадарче, бовча салкова.

Останати податоци на мелограмот: Мешана пејачка група

Песента Пеячки Ерчпа
139
Уа викнала пандора, уа вик-на-ла,
уа вик-на-ла пандора на а-бра
от,
он.

256
Оди мајко, оди

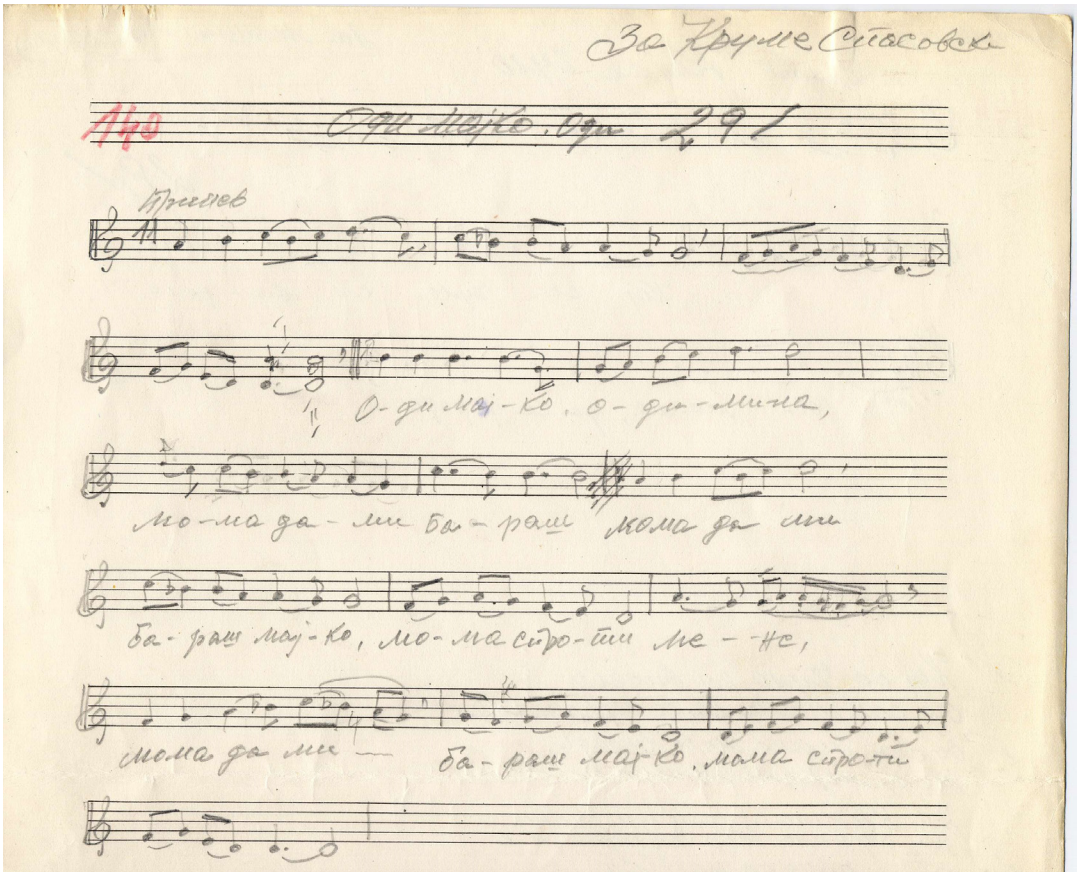
Оди мајко, оди мила,
мома да ми бараш,
мома да ми бараш мајко,
мома спроти мене,
мома да ми бараш мајко,
мома спроти мене.

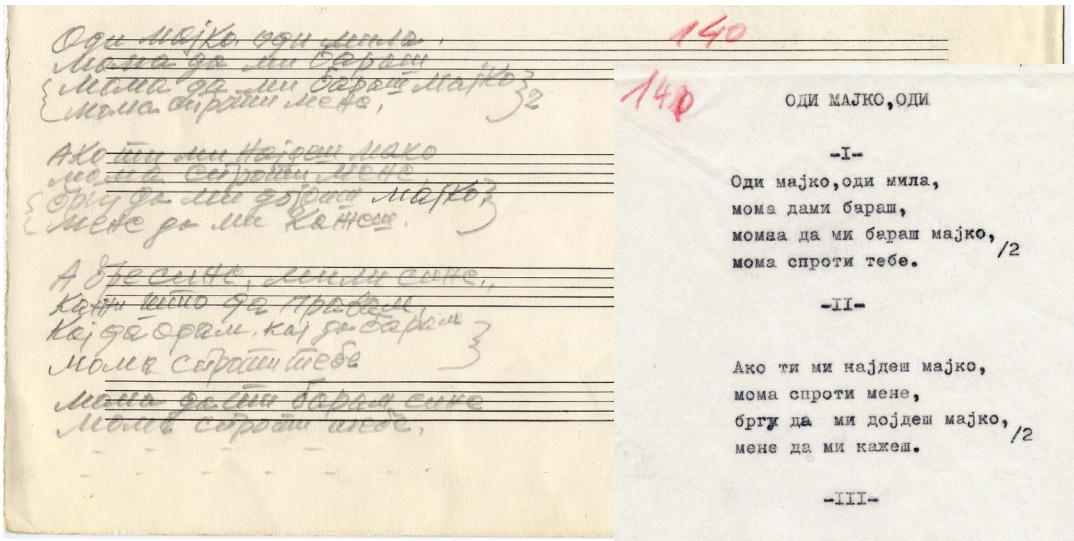
Ако ти ми најдеш мајко,
мома спроти мене,
бргу да ми дојдеш мајко,
мене да ми кажеш,
бргу да ми дојдеш мајко,
мене да ми кажеш.

А бре сине, мили сине,
кажи што да правам,
кај да одам, кај да барам,
мома спроти тебе,
кај да одам, кај да барам,
мома спроти тебе.

Мома не ти дават сине,
мома спроти тебе,
оти си сиромав сине,
(...)
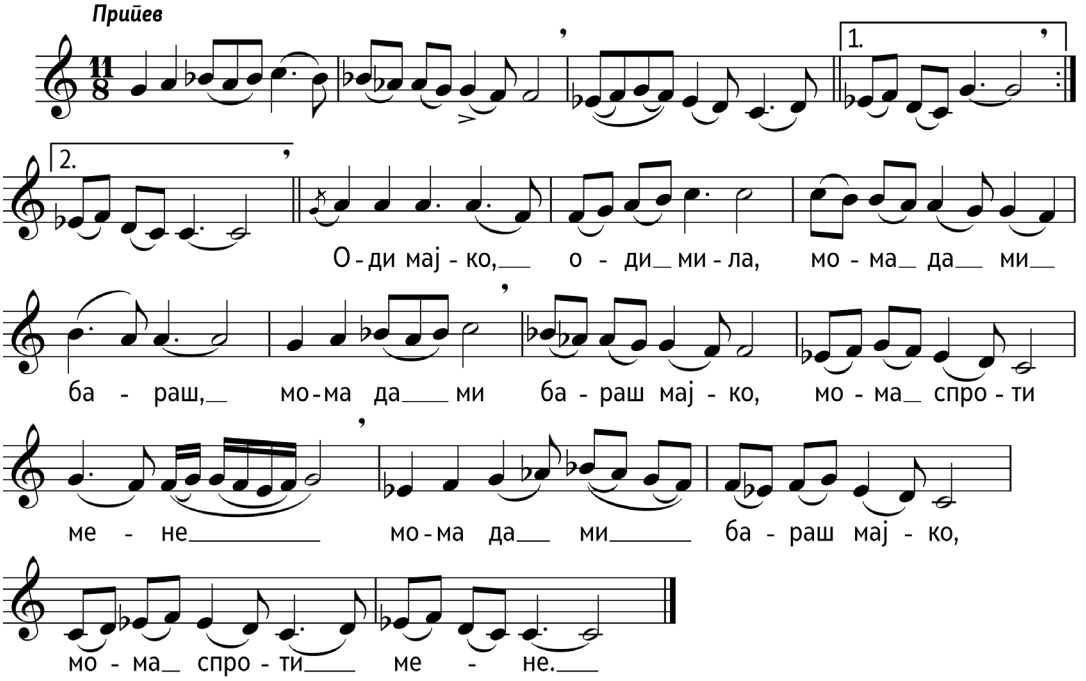
Останати податоци на мелограмот: За Круме Спасовски

За Круме Спасовски
140
Оди мајко, оп. 29 I
Оди мајко, оди мила,
мома дами бараш,
мома да ми бараш мајко,
мома спроти тебе.
Ако ти ми најдеш мајко,
мома спроти мене,
брзу да ми дојдеш мајко,
мене да ми кажеш.
А бре сине, мили сине,
кажи што да правам,
кај да одам, кај да барам,
мома спроти тебе,
мома да ти барам сине,
мома спроти тебе.

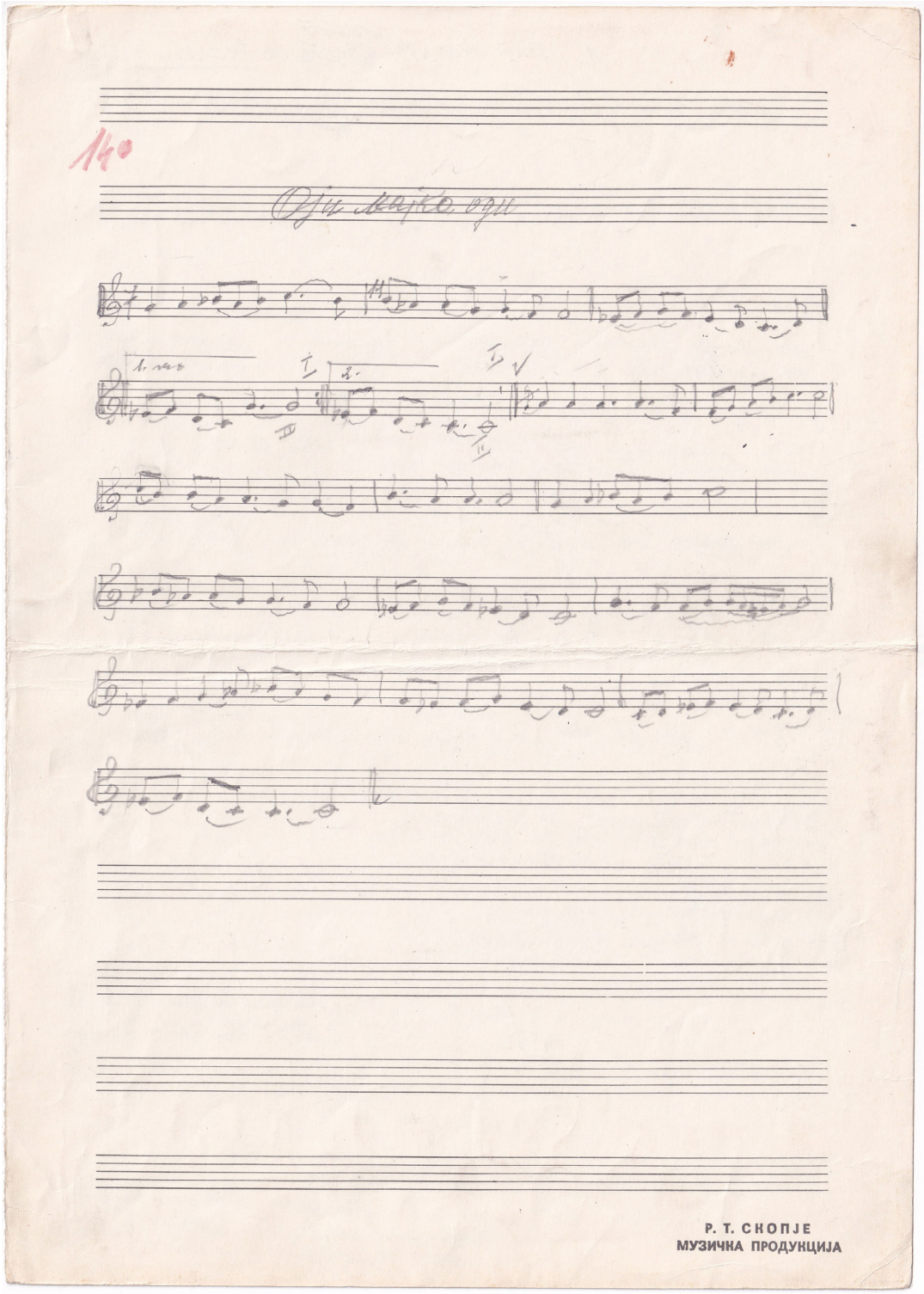

140
Оди мајко оди мила,
мома да ми бараш
мома спроти мене,
Ако ти ми најдеш мајко
мома спроти мене,
брзу да ми дојдеш мајко
мене да ми кажеш.
А бре сине, мили сине,
кажи што да правам,
кај да одам, кај да барам
мома спроти тебе
мома да ти барам сине
мома спроти тебе,

140
ОДИ МАЈКО, ОДИ
-I-
Оди мајко, оди мила,
мома дами бараш,
момаа да ми бараш мајко,
мома спроти тебе.
-II-
Ако ти ми најдеш мајко,
мома спроти мене,
бргу да ми дојдеш мајко,
мене да ми кажеш.
-III-
А бре сине, мили сине,
кажи што да правам,
кај да одам, кај да барам,
мома спроти тебе,
мома да ти барам сине,
мома спроти тебе.

Прийев
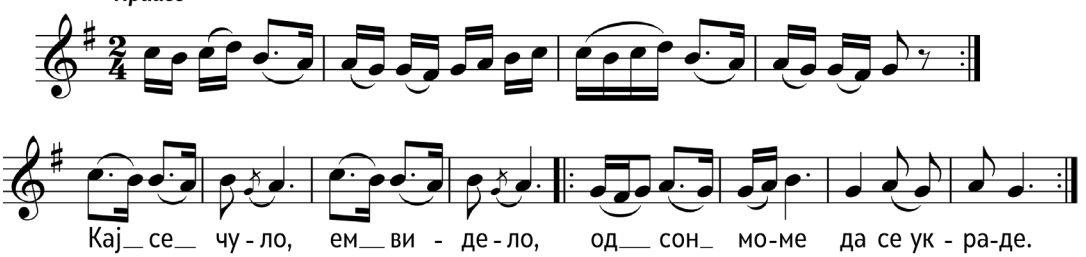

1.
2.
О - ди мај - ко, о - ди ми - ла, мо - ма да ми
ба - раш, мо - ма да ми ба - раш мај - ко, мо - ма спро - ти
ме - не мо - ма да ми ба - раш мај - ко,
мо - ма спро - ти ме - не.

140
1. пат
Р. Т. СКОПЈЕ
МУЗИЧКА ПРОДУКЦИЈА

257
Кај се чуло

Прийев

Кај се чуло, ем видело,
од сон моме да се украде,
од сон моме да се украде.

Од сон моме да се украде,
меѓу мајка и татко и,
меѓу мајка и татко и.

Ја качиле на пајтонот,
ја одвеле по чаири
ја одвеле по чаири.

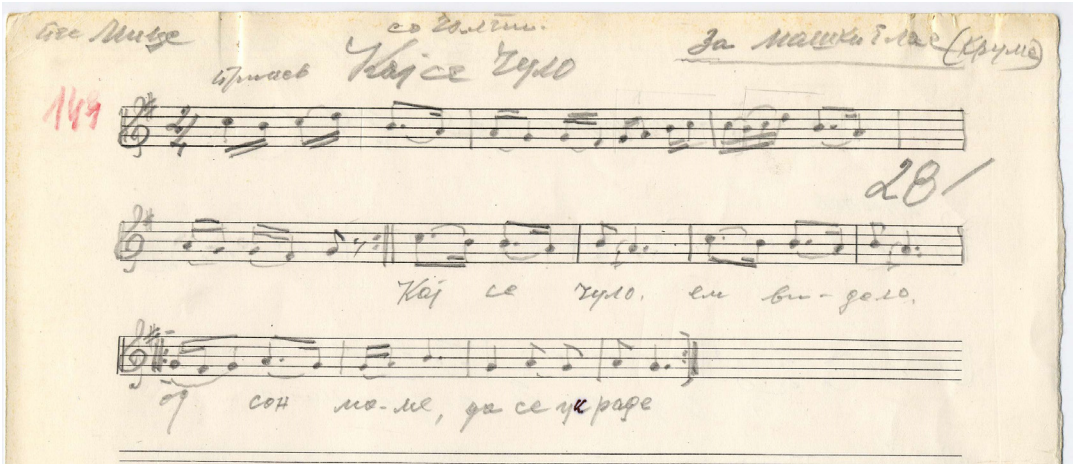
Тогај моме се разбуди,
провикнала, – Стара мајко,
провикнала, – Стара мајко.

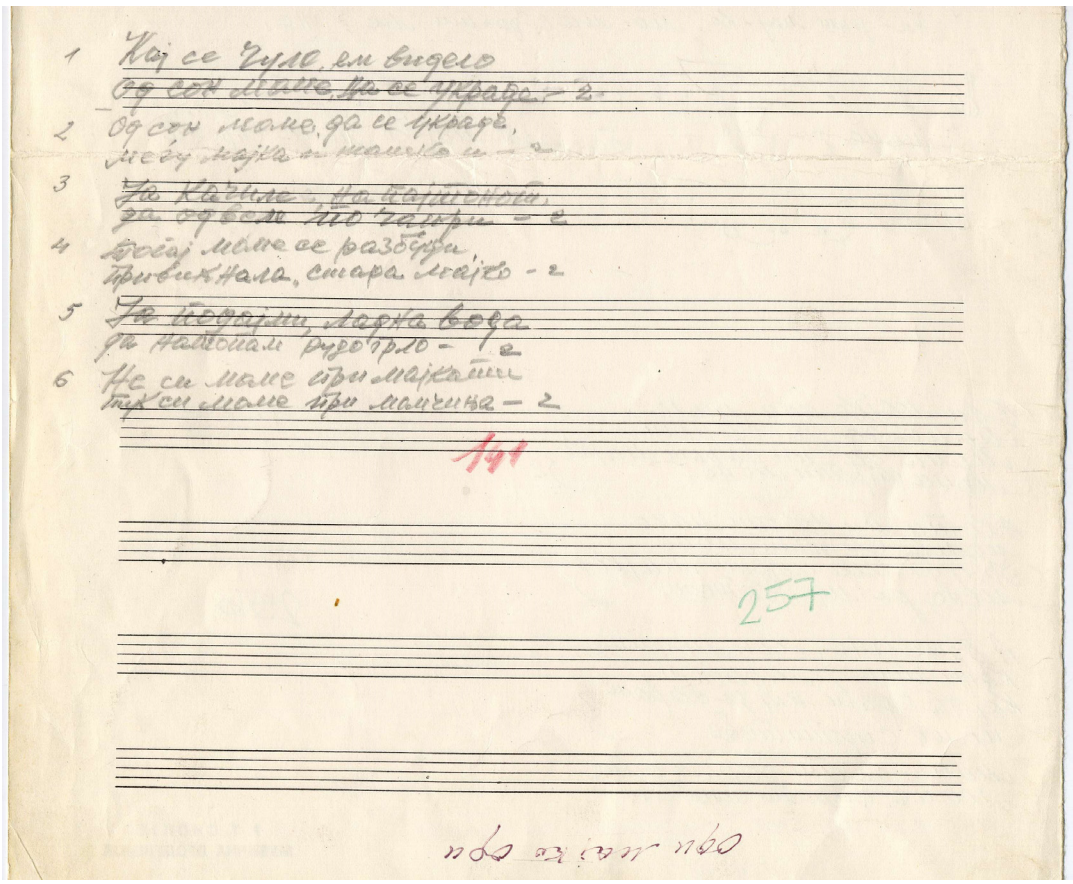
Ја подај ми ладна вода,
да натопам рудо грло,
да натопам рудо грло.

Не си моме при мајка ти,
тук си моме при момчиња,
тук си моме при момчиња.

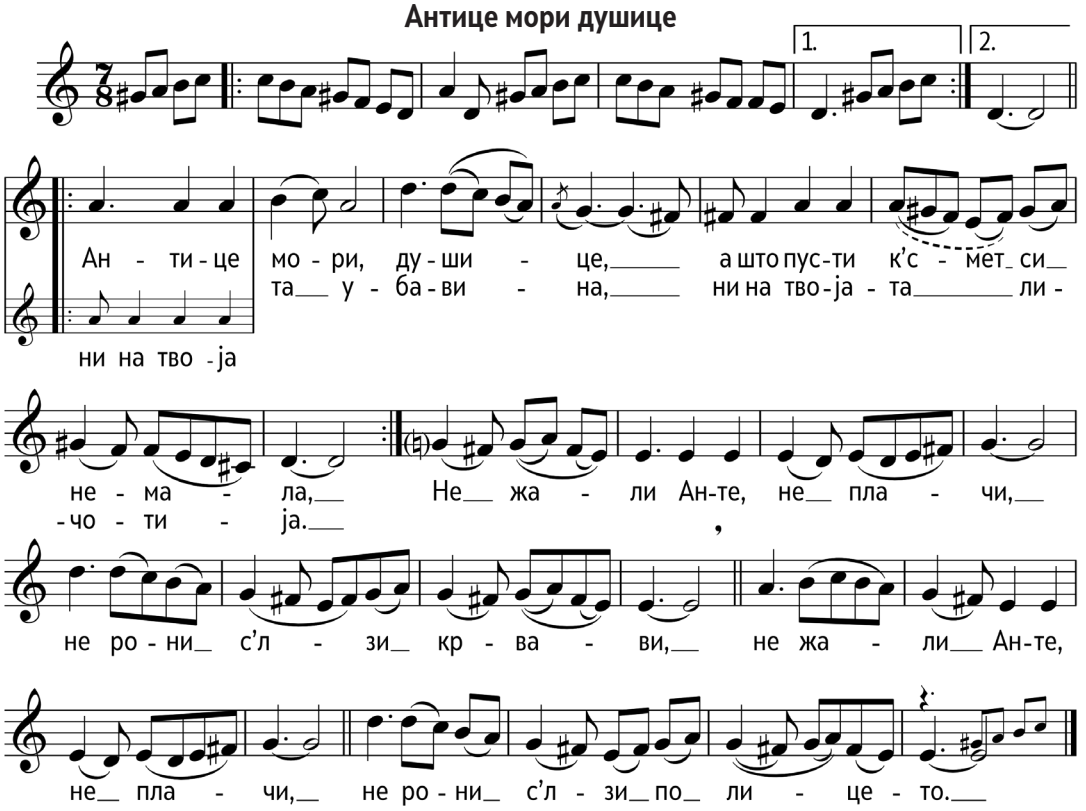
Останати податоци на мелограмот: Пее Мице (*Димитров*); за машки глас (Круме); со чалгии

Кај се Гуло
За машки глас (хрумка)
141
281
Кај се Гуло, ем ви-дело,
од сон ма-ме, да се украде

1 Кај се Гуло ем видело
од сон маме да се украде – 2.
2 Од сон маме да се украде,
меѓу мајка и машко ги – 2
3 За Катине, да бајгановиш,
за осум по чадри – 2
4 Бебај маме се разбуди
привикнала, стара мајко – 2
5 За бодрици, ладна вода
да напоиш рудо грло – 2
6 Не си маме спи мајкаши
тој си маме спи машкиња – 2
141
257

258

Антице мори душице

Антице мори/(*џанам*), душице,
а што пусти к'смет си немала,
ни на твојата убавина,
ни на твојата личотија.
Не жали Анте, не плачи,
не рони с'лзи крвави,
не жали Анте, не плачи,
не рони с'лзи по лицето./
(*не расипуј си го лицето.*)

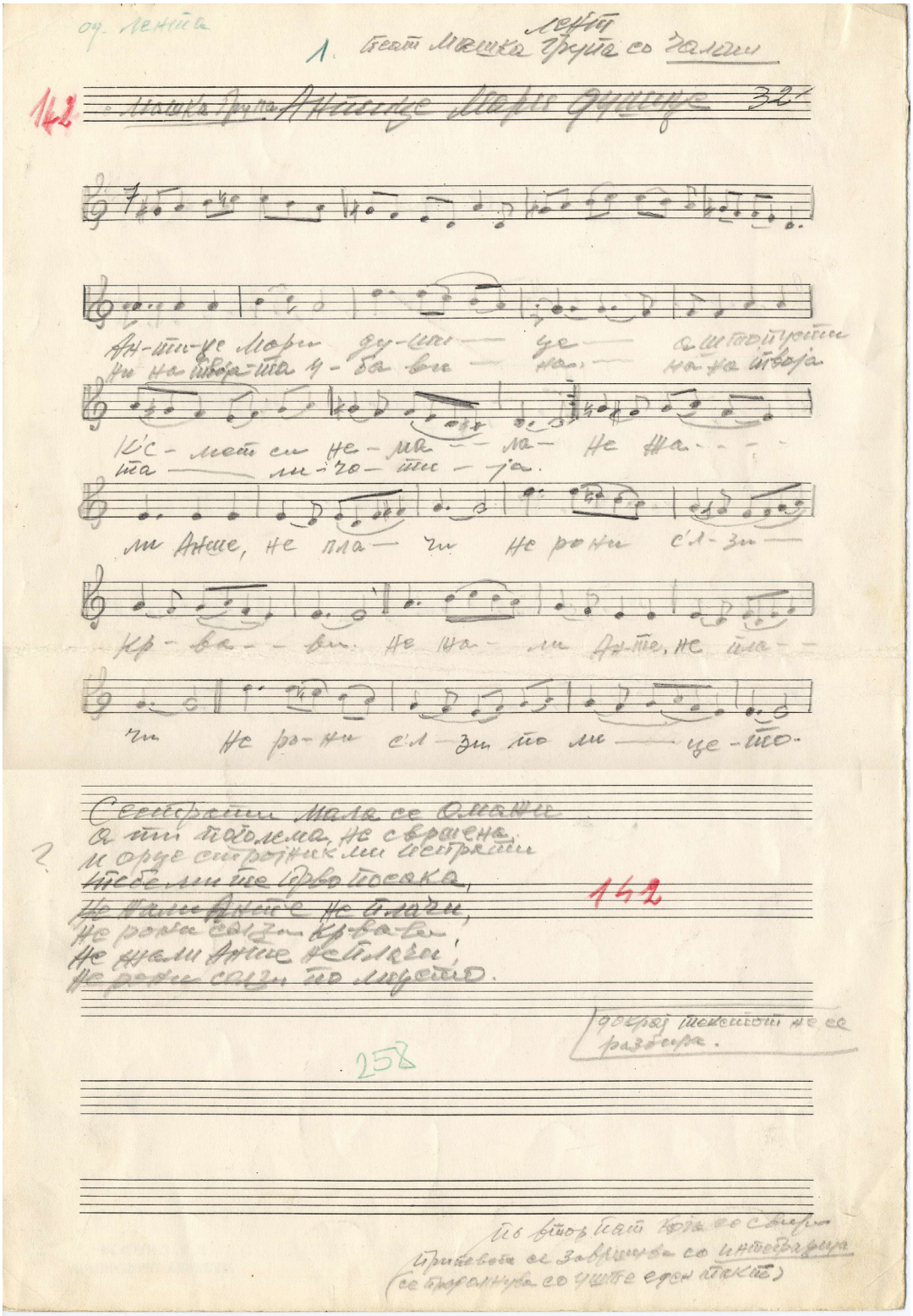
Сестра ти мала се омажи,
а ти поголема несвршена,
и Орце/(*момче*) стројник
ми испрати,
тебе ми те прво посака.
Не жали Анте, не плачи,
не рони с'лзи крвави,
не жали Анте, не плачи,
не рони солзи по лицето./
(*не расипуј си го лицето.*)

На душа ми те зедова,
мајка ти, па и татко ти,
и момче стројник ми испрати,
тебе ми те прво посака.
Не жали Анте, не плачи,
не рони с'лзи крвави,
не жали Анте, не плачи,
не расипуј си го лицето.
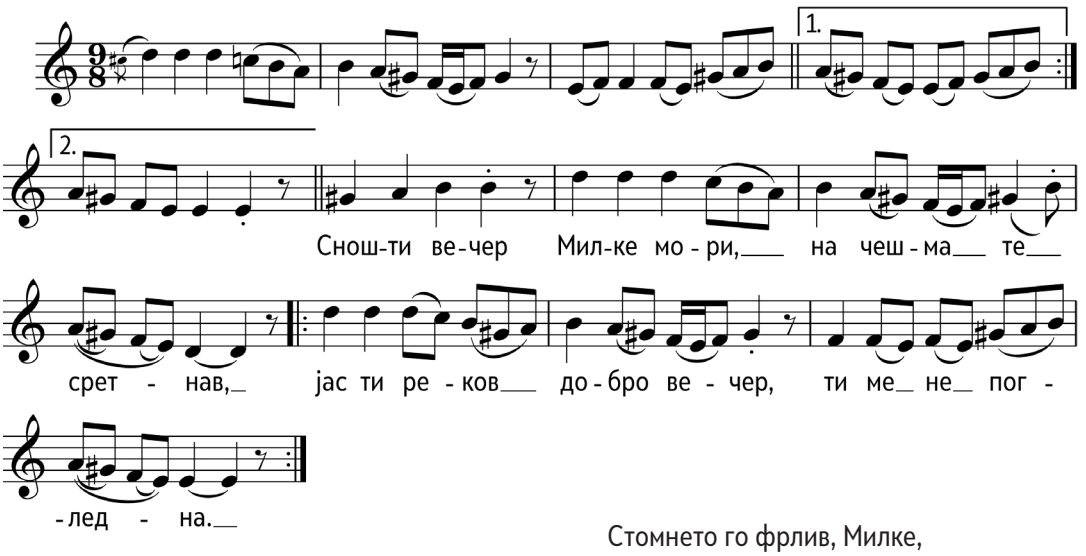
На стројникот што му рекова,
Антица ни е посвршена,
Антица ни е посвршена,
за Димитрија Робета.
Ако ја сакаш малата,
малата кира Василикија,
ако ја сакаш малата,
малата кира Василикија.

Останати податоци на мелограмот: Пеат машка група со чалгии, од лента; докрај текстот не се разбира; по втор пат кога се свири припевот завршува со интеграција (се продолжува со уште еден текст)

1. Бели мажка Група со Галки
Мажка Група. Антиле мари душеф
Ах-ти-че мори ду-ши — це — а што ги гријеш
ни на свра-ша ч-ба ви — на — на на свра
Кс-мот си не-ма — ма — не жа-
ша — ли-го-ше-ја.
ли Анче, не пла — чи не рони сл-зи —
кр-ва — ви. не жа- ли Анче, не пла —
чи не ро-ни сл-зи по ме — це-ко.
Сестрата мала се онаде
а тој тајолма не с врачена
и оруе сиротнски сестрата
не бе ли ше гроботока,
не жали Анче не бласи,
не рони сълзи крвави,
не жали Анче не плаки,
не рони сълзи по мене.
258
1 1 2
2
Ако ја тексшот не се разбира.
По втор бај Коља се сомне
(Грнчевец се завлекла со инвеварот
се бара Коља со чашта еден пајак)

259

Милке моме

Сношти вечер Милке мори,
на чешма те сретнав,
јас ти реков добро вечер,
ти ме не погледна,
јас ти реков добро вечер,
ти ме не погледна.

Ти побарав малце вода,
грло да оладам,
се разгледав горе, долу,
кога ми го даде,
се разгледав горе, долу,
кога ми го даде.

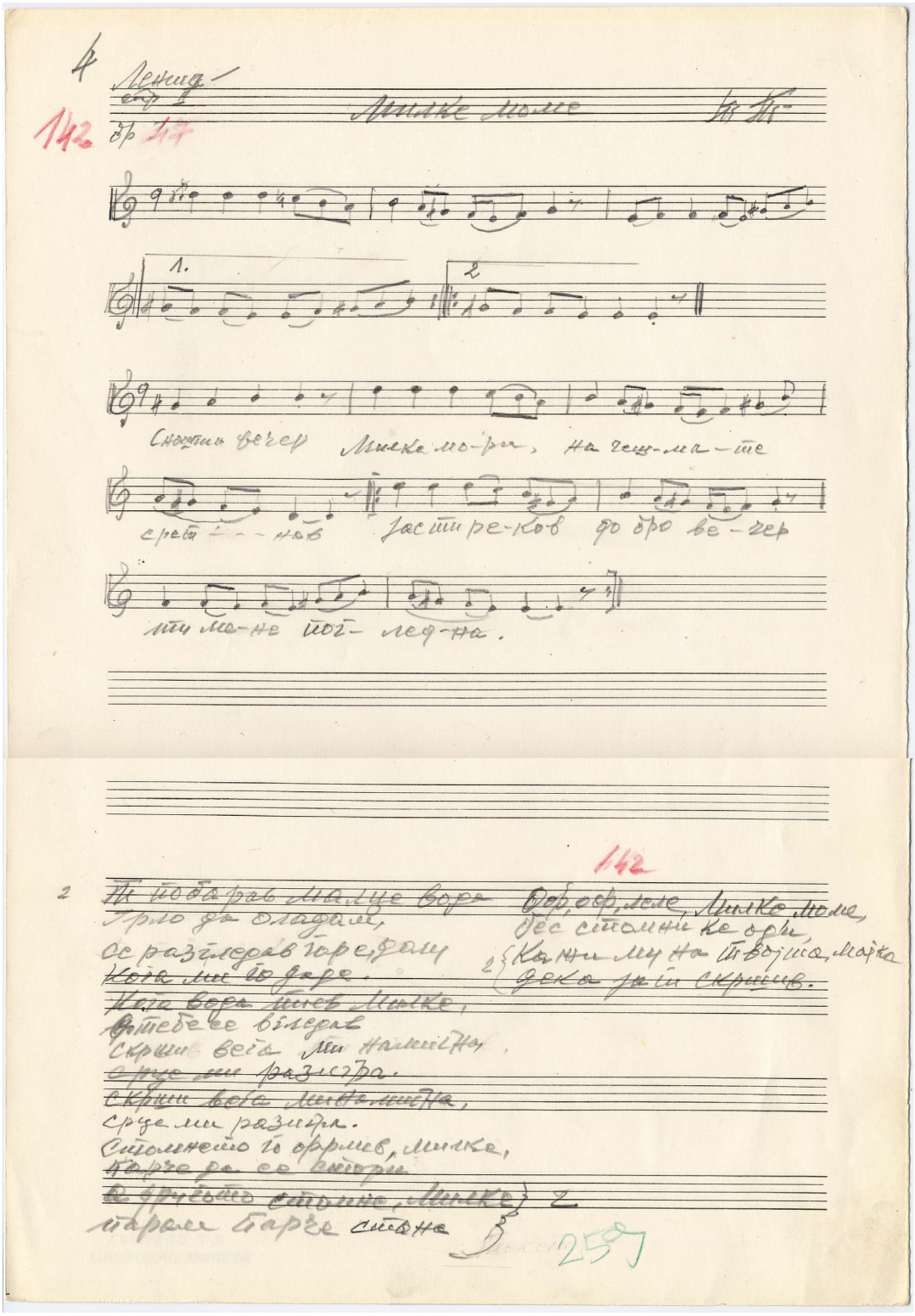
Кога вода пиев Милке,
во тебе се вгледав,
скрши веѓа ми намигна,
срце ми разигра,
скрши веѓа ми намигна,
срце ми разигра.

Стомнето го фрлив, Милке,
парче да се стори,
а другото стомне, Милке,
парам парче стана,
а другото стомне, Милке,
парам парче стана.

Оф, оф, леле, Милке моме,
без стомни ќе оди,
кажи му на твојта мајка,
дека ја ги скршив,
кажи му на твојта мајка,
дека ја ги скршив.
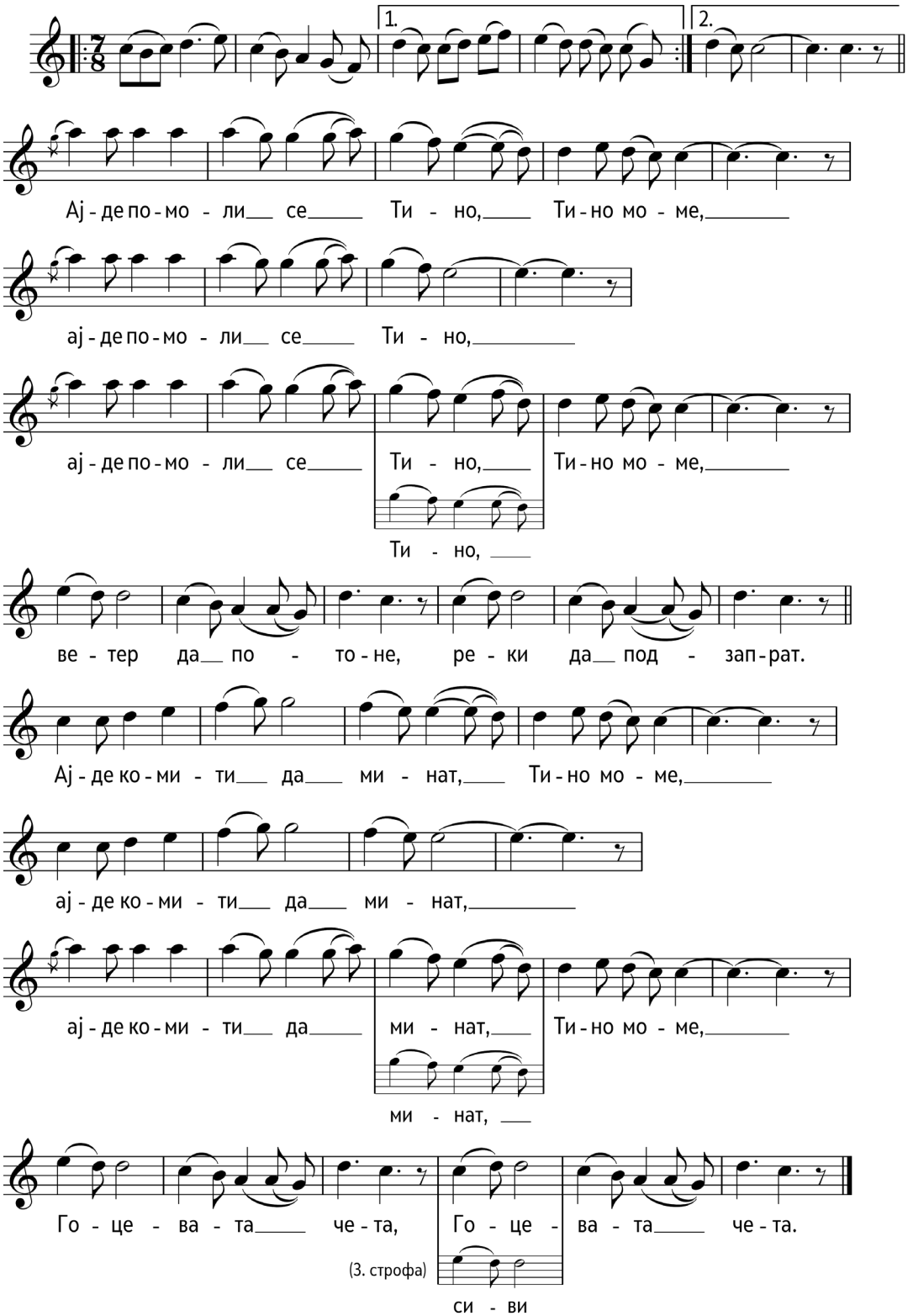

Останати податоци на мелограмот: Т.Т., Лента /, стр. II

4
Ленка
стр 1
142
стр 147
Лилке моле
1.
2
Снощи вечер Лилке мо-ри, на чеш-ма-ше
сред ---нов застире-ков до зо ве-чер
ми ма-не ноз- леф-на.
142
2 Не нобърав лилце бяло Зо, зо, моле Лилке моле,
Зило да олади, бес стомне ке оди
Ос разгледав горе, доли 2 Кани ми на твоята, майка
Кога ме во зоре. дека уи скрини.
Кога вода пиев Лилке,
Отгебе се бегаа
Скрини вода ми напиена,
Срце ми разигра.
Скрини вода ливенита,
Срце ми разиграа.
Стомнето го оброни, Лилке,
Ногге да се скиори
И грлето стомне, Лилке, 2
Ногге бяге стомне
259

260

Ајде помоли се

Ајде помоли се Тино, Тино моме,
ајде помоли се Тино,
ајде помоли се Тино, Тино моме,
ветер да потоне,
реки да подзапрат.

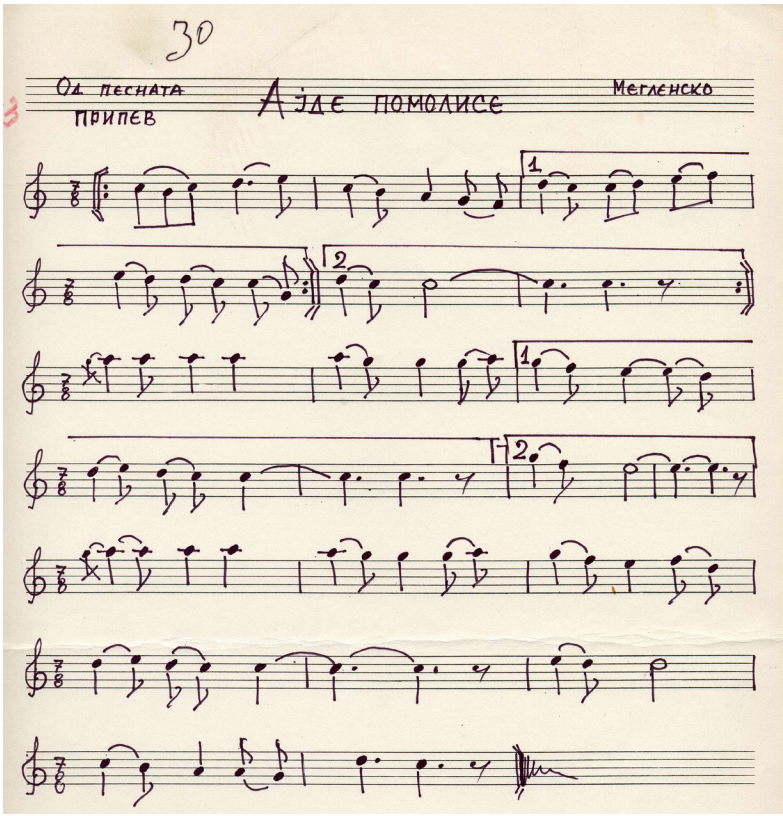
Ајде комити да минат, Тино моме,
ајде комити да минат,
ајде комити да минат, Тино моме,
Гоцевата чета,
Гоцевата чета.

Ајде на рамо си носат, Тино моме,
ајде на рамо си носат,
ајде на рамо си носат, Тино моме,
сиви, бели гони,
сиви, бели гони.

Ајде подгоници носат, Тино моме,
ајде подгоници
ајде подгоници носат, Тино моме,
пушки малихери,
пушки малихери.

Ај на капите им пише, Тино моме,
ај на капите им пише,
ај на капите им пише, Тино моме,
смрт или слобода,
за Македонија.
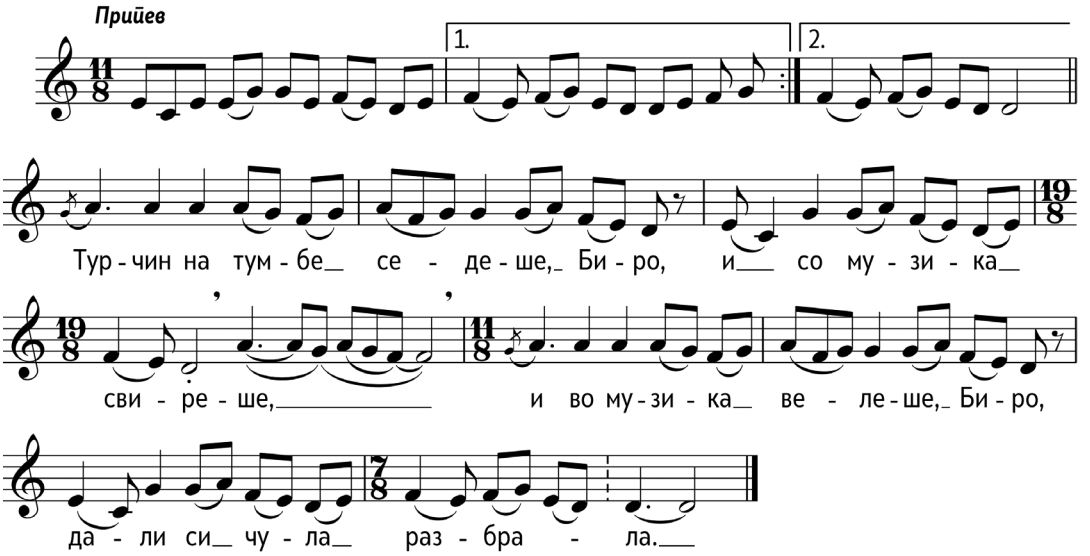

Останати податоци на мелограмот:
Од песната припев;
Мегленско

261

Турчин на тумбе седеше

Турчин на тумбе седеше, Видо/Биро/(*Ризо*),
и со музика свиреше,
и во музика велеше, Видо/Биро/(*Ризо*),
дали си чула разбрала.

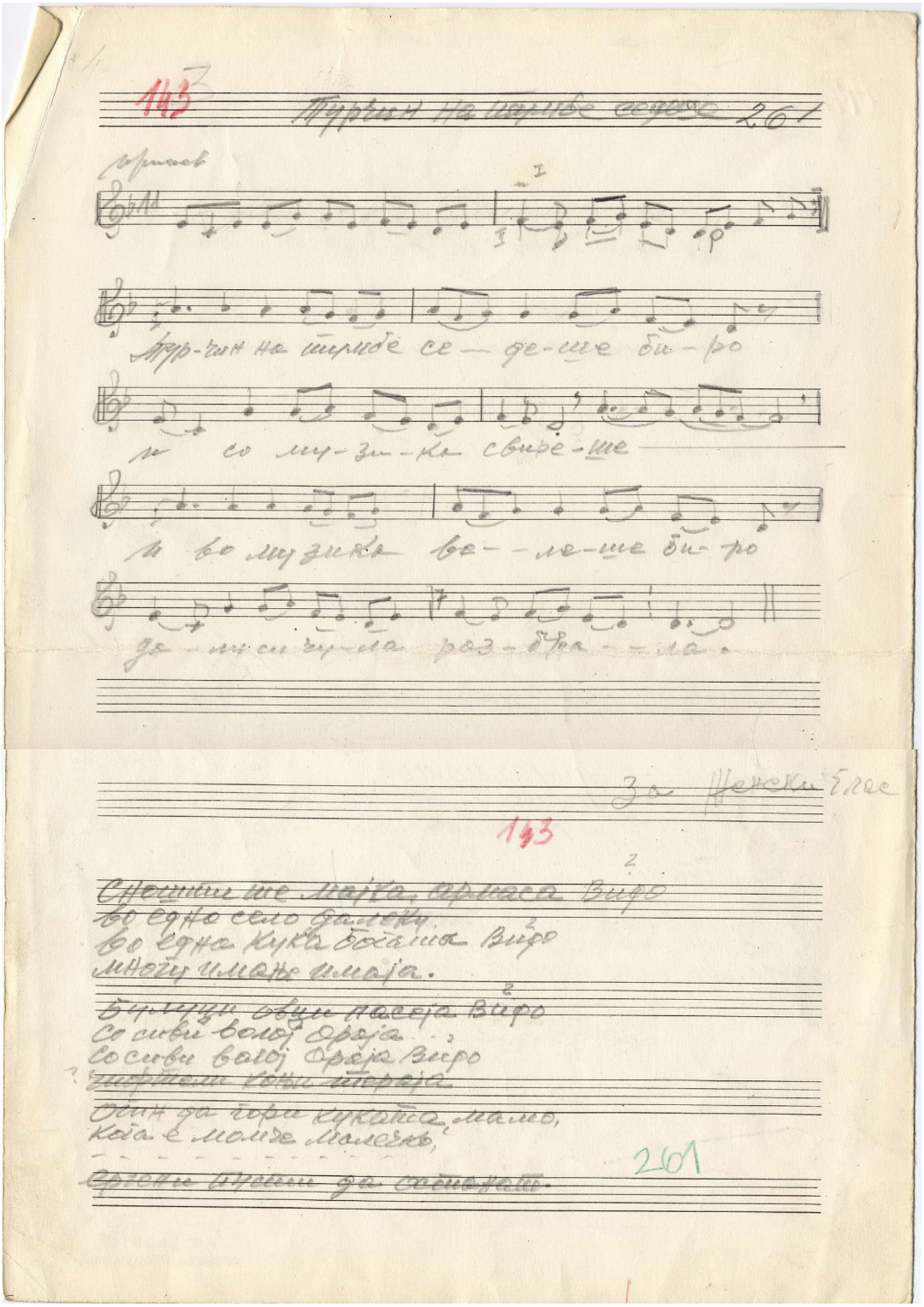
Сношти те мајка армаса, Видо/Биро/(*Ризо*),
во едно село далеку,
во една куќа богата, Видо/Биро/(*Ризо*),
многу имање имаја.

Булуци/(*буљуци*) овци пасеја, Видо/Биро/(*Ризо*),
со сиви волој ораја,
со сиви волој ораја, Видо/Биро/(*Ризо*),
чифтели/(*ерґели*) коњи тераја.

Огин/(*оґан*) да гори куќата, мамо,
кога е момче малечко,
болесѓ да фаѓаѓ овците, мајко,
ергели пусти да останат.

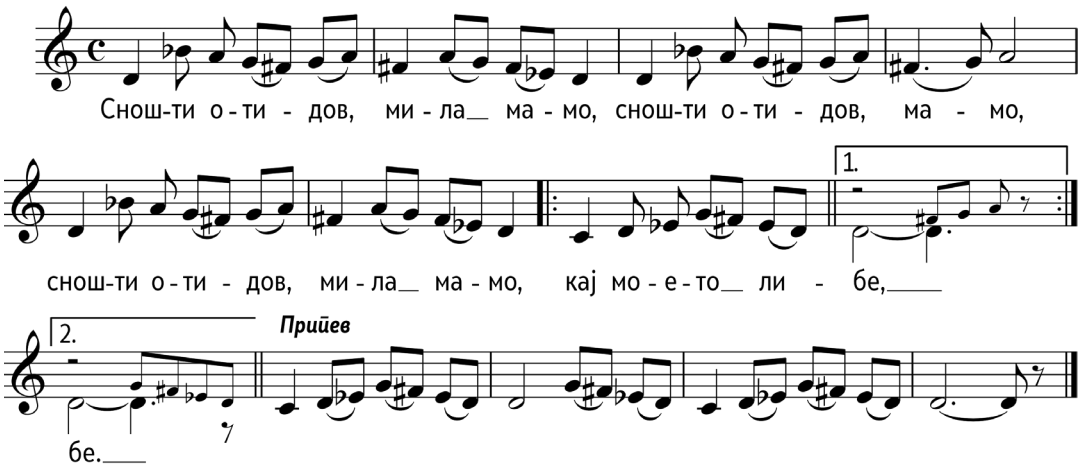

Останати податоци на мелограмот: За женски глас

143
Турчин на шарпе седеше 261
Турчин на шарпе се — де-ше бе-ро
и со му-зи-ка свире-ше
и во музика ве — ле-ше бе-ро
де-ни си-ну-ма роз-бра — ла.
За Женски глас
143
Спомни ше мајка арнаса Виро
во една село далеку
во една Куќа богата Виро
многу имаше имоја.
Бришуи обуи пасера Виро
со сиви волој Орја
со сиви волој Орја Виро
Один да гори кукаса мајко,
Која е моиде момче,
Срцето трепти да стигнат.
261

262

Сношти отидов

Сношти отидов, мила мамо,
сношти отидов, мамо,
сношти отидов, мила мамо,
кај моето либе,
кај моето либе.

Оно стоеше/(*стојеше*), мила мамо,
оно стоеше/(*стојеше*), мамо,
оно стоеше/(*стојеше*), мила мамо,
крај вити порти,
крај вити порти.

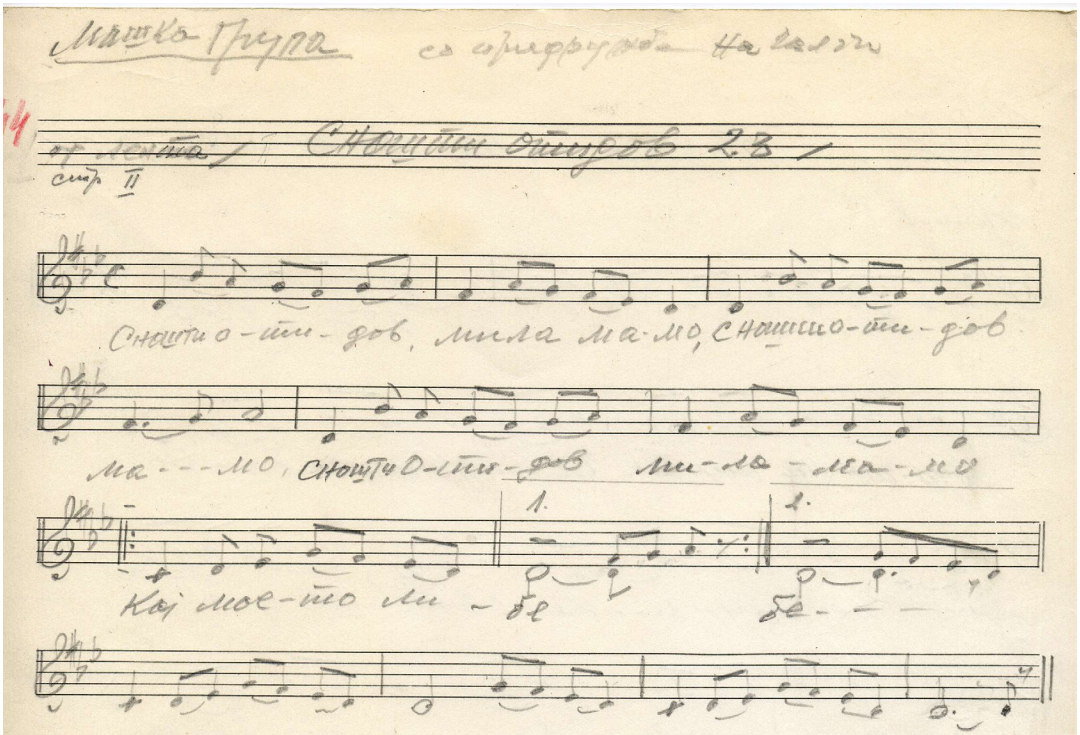
Јас ти/(*ѝ*) реков, мила мамо,
јас ти/(*ѝ*) реков, мамо,
јас ти/(*ѝ*) реков, мила мамо,
ај да бегаме,
а да бегаме.

Ај да ми даде, мило моме,
ај да ми даде, моме,
ај да ми даде, мило моме.

(*Ај да беѓаме, мила моме,*
ај да беѓаме, моме,
ај да беѓаме, мила моме,
убавината/на планината,
на планината.)

Останати податоци на мелограмот: Машка група, со прудружба на чалгии; од лента /, стр. II

144

Оно стоеше, мила мамо
оно стоеше мамо,
оно стоеше мила мамо
кај вити порти,
кај вити порти.
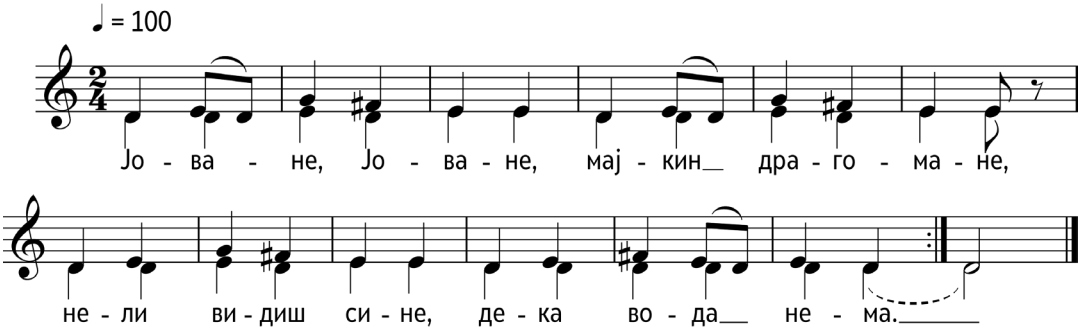
Шестин реков, мила мамо
шестин реков мамо
шестин реков, мила мамо
ај да бегаше
ај да бегаше.

Ај да ми фаре мила мамо,
ај да ми фаре мамо,
ај да ми фаре мила мамо

262
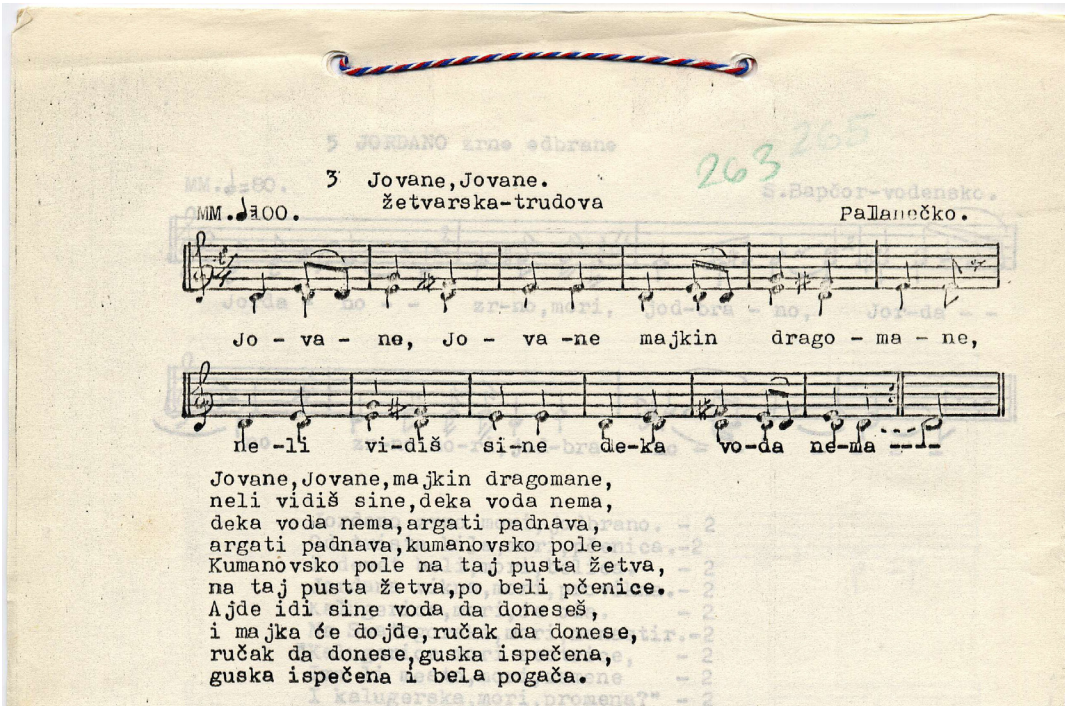
263

Јоване, Јоване

Јоване, Јоване, мајкин драгомане,
нели видиш сине, дека вода нема,
дека вода нема, аргати паднава,
аргати паднава, кумановско поле.
Кумановско поле, на тај пуста жетва,
на тај пуста жетва по бели пченице.
Ајде иди сине вода да донесеш,
а мајка ќе дојде ручак да донесе,
ручак да донесе, гуска испечена,
гуска испечена и бела погача.

Останати податоци на мелограмот: Жетварска, трудова, Паланечко

3 Jovane, Jovane.
žetvarska-trudova

MM. ♩=100.

Pančevačko.

Jo - va - ne, Jo - va -ne majkin drago - ma - ne,
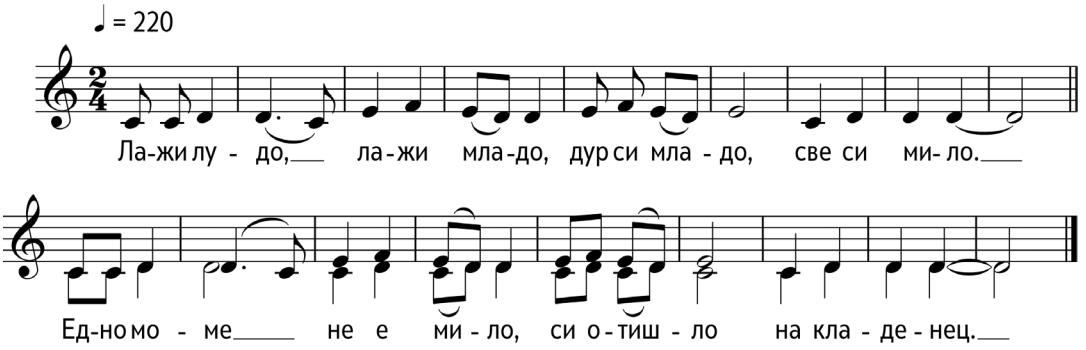
ne -li vi-diš si-ne de-ka vo-da ne-ma

Jovane, Jovane, majkin dragomane,
neli vidiš sine, deka voda nema,
deka voda nema, argati padnava,
argati padnava, kumanovsko pole.
Kumanovsko pole na taj pusta žetva,
na taj pusta žetva, po beli pčenice.
Ajde idi sine voda da doneseš,
i majka će dojde, ručak da donese,
ručak da donese, guska ispečena,
guska ispečena i bela pogača.

264
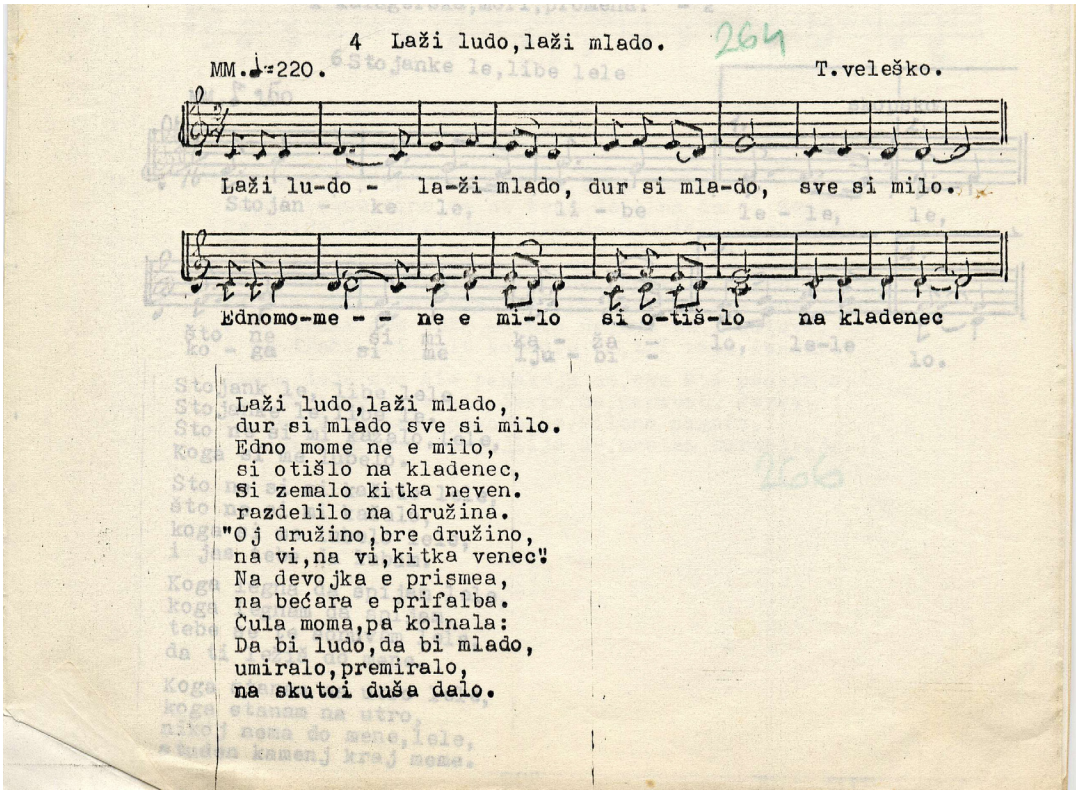
Лажи лудо, лажи младо

Лажи лудо, лажи младо,
дур си младо, све си мило.
Едно моме не е мило,
си отишло на кладенец.
Си земало китка невен,
разделило на дружина.
„Ој дружино, бре дружино,
на ви, на ви, китка венец.“
На девојка е присмеа,
на беќара е прифалба.
Чула мома, па колнала:
– Да би лудо, да би младо,
умирало, премирало,
на скутои душа дало.

Лажи лудо, лажи младо,
дур си младо, све си мило.
Едно моме не си мило,
си отишло на кладенец.
Си отишло на кладенец,
си земало китка невен.
Си земало китка невен,
си раздало на дружина.
„Ој дружино, бре дружино,
на ви, на ви, китка невен.“
На девојка е присмеа,
на беќара е прифалба.
Чула мома, па колнала:
– Да би лудо, да би младо,
умирало, премирало,
на скутои ми душа дало.

Останати податоци на мелограмот: Титов Велешко

4 Laži ludo,laži mlado. 264

MM.♩=220. T.veleško.
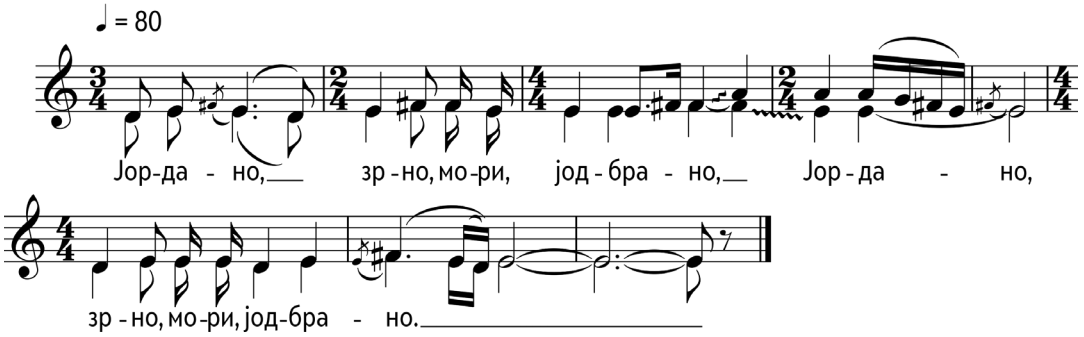
Laži lu-do - la-ži mlado, dur si mla-do, sve si milo.

Ednomo-me - - ne e mi-lo si o-tiš-lo na kladenec

Laži ludo,laži mlado,
dur si mlado sve si milo.
Edno mome ne e milo,
si otišlo na kladenec,
Si zemalo kitka neven.
razdelilo na družina.
"Oj družino,bre družino,
na vi,na vi,kitka venec"
Na devojka e prismea,
na bećara e prifalba.
Čula moma,pa kolnala:
Da bi ludo,da bi mlado,
umiralo,premiralo,
na skutoi duša dalo.

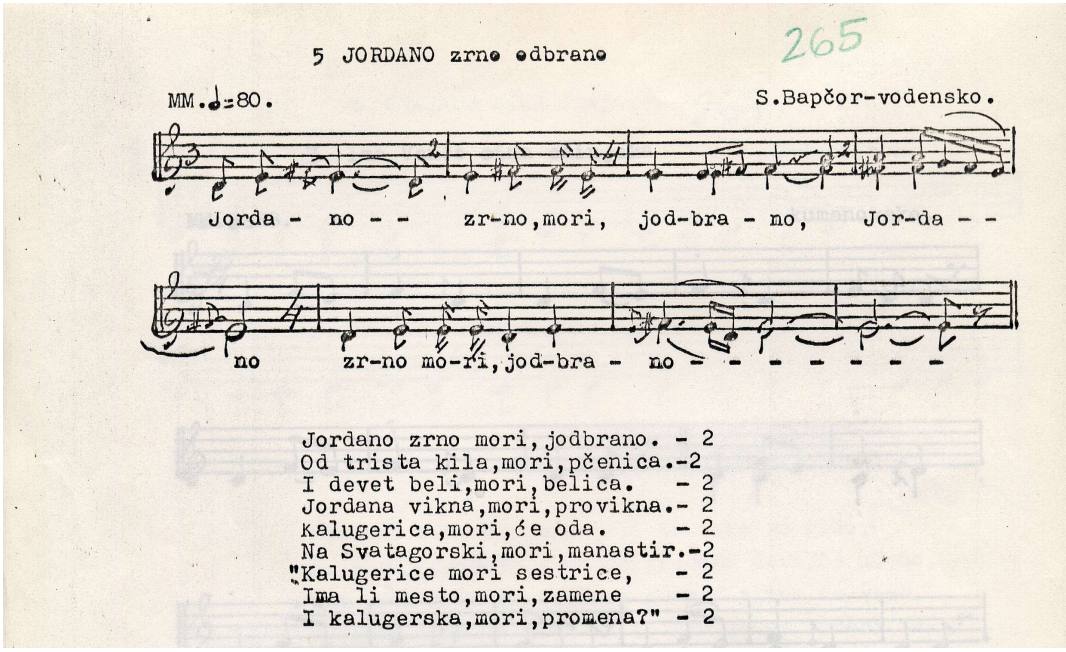

265
Јордано, зрно одбрано

Јордано, зрно, мори, јодбрано,
Јордано, зрно, мори, јодбрано.
Од триста кила, мори, пченица,
од триста кила, мори, пченица,
и девет бели, мори, белица,
и девет бели, мори, белица.
Јордана викна, мори, провикна/(*ѝревикна*),
Јордана викна, мори, провикна/(*ѝревикна*),
– Калугерица, мори, ќе ода,
калугерица, мори, ќе ода,
на Сватагорски, мори, манастир,
на Сватагорски, мори, манастир.
„Калугерице, мори, сестрице,
калугерице, мори, сестрице,
(*гал'*) има ли место, мори, за мене,
(*гал'*) има ли место, мори, за мене,
и калугерска, мори, промена,
и калугерска, мори, промена?“

Останати податоци на мелограмот: с. Бапчор, Воденско

5 JORDANO zrno odbrano

265

MM.♩=80.

S.Bapčor-vodensko.

Jorda - no - - zr-no,mori, jod-bra - no, Jor-da - -

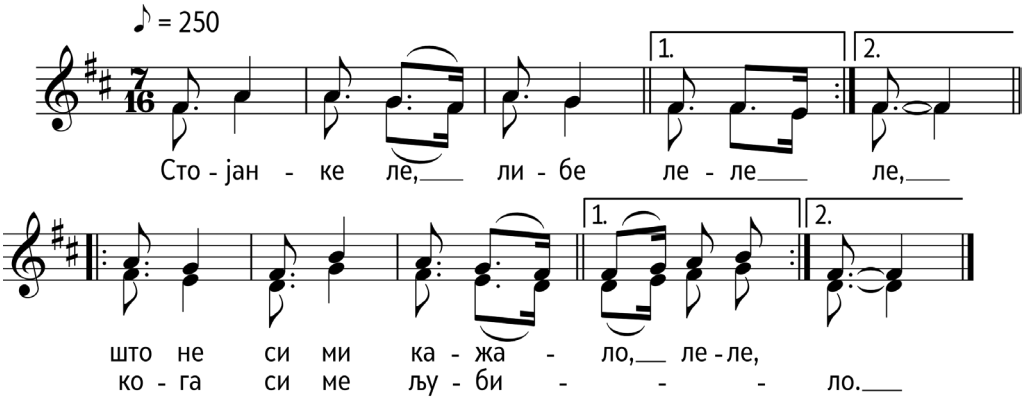
no zr-no mo-ri,jod-bra - no - - - - - - - -

Jordano zrno mori,jodbrano. - 2
Od trista kila,mori,pčenica.-2
I devet beli,mori,belica. - 2
Jordana vikna,mori,provikna.- 2
Kalugerica,mori,će oda. - 2
Na Svatagorski,mori,manastir.-2
"Kalugerice mori sestrice, - 2
Ima li mesto,mori,zamene - 2
I kalugerska,mori,promena?" - 2

266

Стојанке ле, либе леле

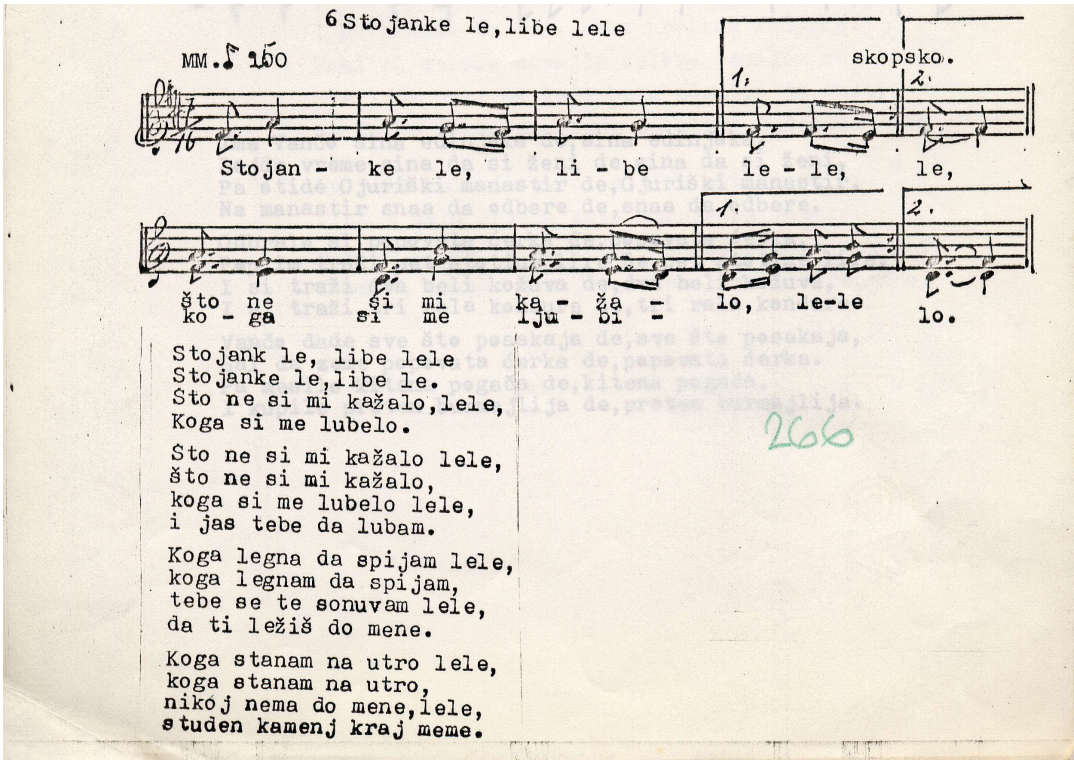
Стојанке ле, либе леле,
Стојанке ле, либе ле,
што не си ми кажало, леле,
кога си ме љубило/љубело.

Што не си ми кажало, леле,
што не си ми кажало,
кога си ме љубело, леле,
и јас тебе да љубам.

Кога легнам да спијам, леле,
кога легнам да спијам,
тебе се те сонувам, леле,
да ти лежиш до мене.

Кога станам наутро, леле,
кога станам наутро,
никој нема до мене, леле,
студен камењ крај мене.

Останати податоци на мелограмот: Скопско

Stojank le, libe lele
Stojanke le,libe le.
Što ne si mi kažalo,lele,
Koga si me lubelo.

Što ne si mi kažalo lele,
što ne si mi kažalo,
koga si me lubelo lele,
i jas tebe da lubam.

Koga legna da spijam lele,
koga legnam da spijam,
tebe se te sonuvam lele,
da ti ležiš do mene.
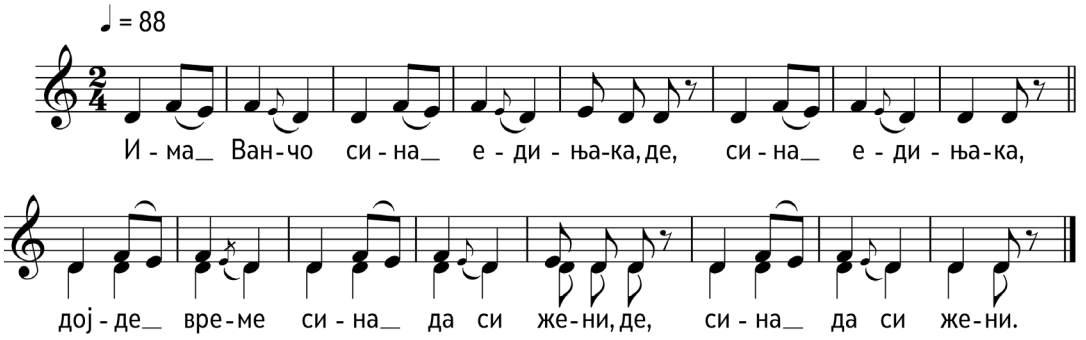
Koga stanam na utro lele,
koga stanam na utro,
nikoj nema do mene,lele,
studen kamenj kraj meme.

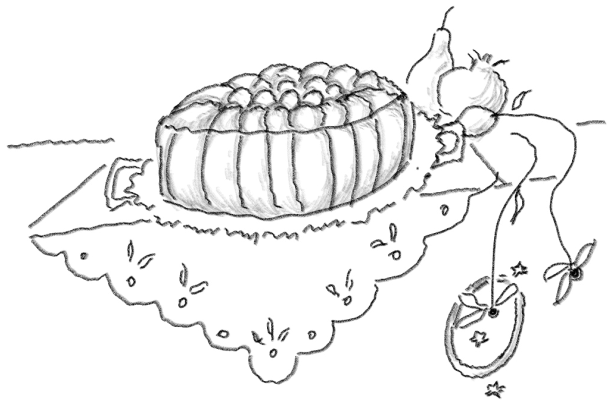
266

267

Има Ванчо сина единьака

Има Ванчо сина единьака/(*једињака*), де, сина единьака,
дојде време сина да си жени, де, сина да си жени,
па отиде Ѓуришки манастир, де, Ѓуришки манастир,
на манастир снаа да одбере, де, снаа да одбере.

Одбрале си поповата ќерка, де, поповата ќерка,
поп им тражи пет стотине лире, де, пет стотине лире,
и си тражи два бели кожува, де, два бели кожува,
и си тражи три рала кондуре, де, три рала кондуре.

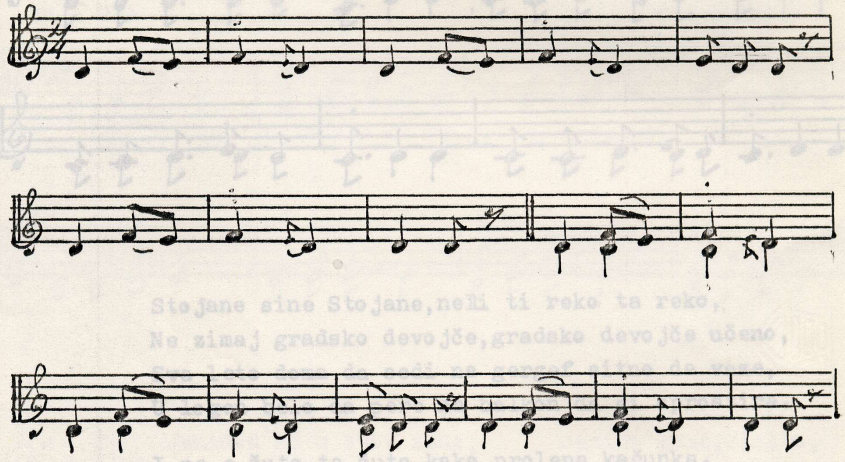
Ванчо даде све што посакаја, де, све што посакаја,
сал да земе поповата ќерка, де, поповата ќерка,
па месиле китена погача, де, китена погача,
и купиле прстен бурмајлија, де, прстен бурмајлија.

Останати податоци на мелограмот: Кумановско

267

7 Ima Vančo sina edinjaka

MM. ♩=88. kumanovsko.
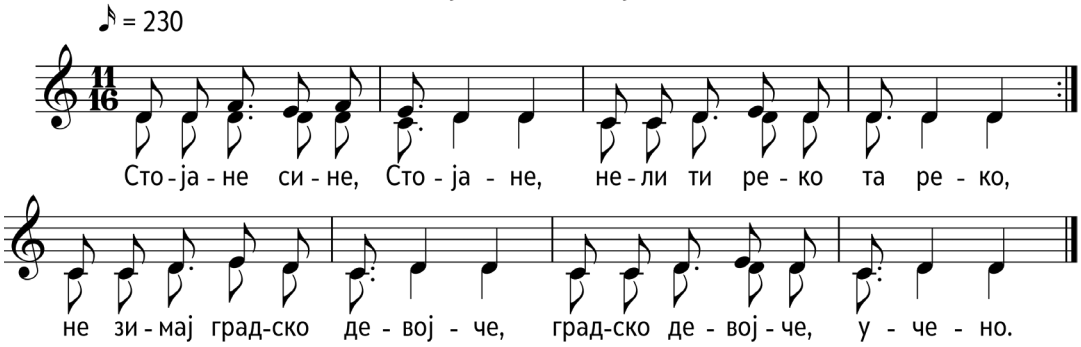

Ima Vančo sina edinjaka de, sina edinjaka,
Dojde vreme sina da si ženi de, sina da si ženi,
Pa otide Gjuriški manastir de, Gjuriški manastir,
Na manastir snaa da odbere de, snaa da odbere.

Odbrale si popovata ćerka de, popovata ćerka,
Pop im traži pet stotine lire de, pet stotine lire.
I si traži dva beli kožuva de, dva beli kožuva,
I si traži tri rala kondure de, tri rala kondure.

Vančo dade sve što posakaja de, sve što posakaja,
Sal da zeme popovata ćerka de, popovata ćerka.
Pa mesile kitena pogača de, kitena pogača,
I kupile prsten burmajlija de, prsten burmajlija.

268

Стојане сине Стојане

Стојане сине, Стојане, нели ти реко та реко,
не зимај градско девојче, градско девојче, учено.
Сва лето дома да седи на ѓерѓеф ситно да везе,
у леген бело да пере, на балкон да ги спростира.

И па е жуто та жуто, како пролетна качунка.
Земи си селско девојче, селско девојче работно.
Сва лето поле да шета, бела пченица да жнее,
на фурка тенко да преде, на глава ручек да носи.
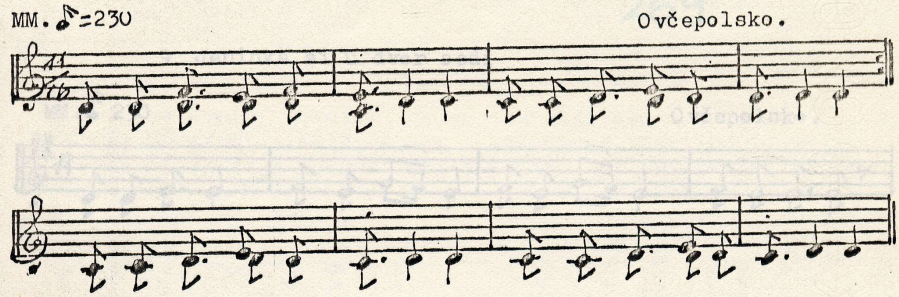
На река бело да пере, на т'рн алишта да суши.
И па е бело црвено како планинска јабука.
Стојан си мајка послуша, зема си селско девојче,
зема си селско девојче, селско девојче работно.

Сине Стојане, Стојане, нели ти реко та реко,
не зимај градско девојче, градско девојче, гален.
Са лете дома да седи на ѓерѓеф ситно да везе,
на ѓерѓеф ситно да везе, у леген бело да пере.
У леген бело да пере, на сарај дреи распростре.
Земи си селско девојче, селско девојче работно.
Са лето поле да шета, бели пченици да жнеје,
и па је бело црвено како пролетња јабука.

Останати податоци на мелограмот: Овчеполско

262

8 Stojane sihe Stojane
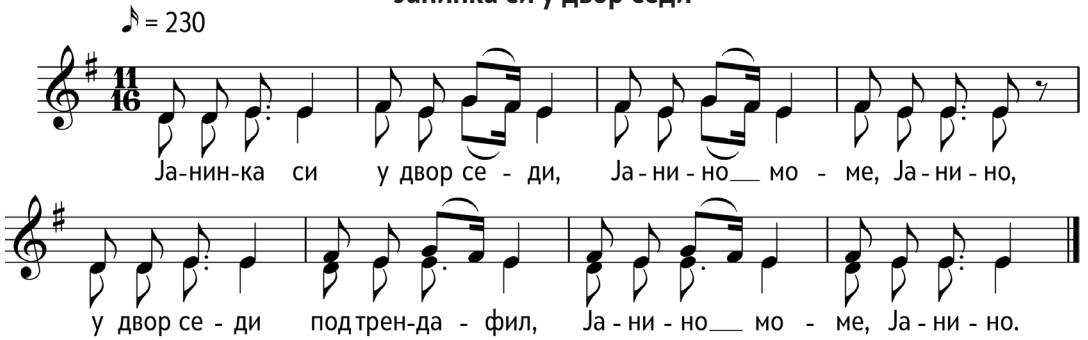

Stojane sine Stojane,nelli ti reko ta reko,
Ne zimaj gradsko devojče,gradsko devojče učeno,
Sva leto doma da sedi na gergef sitno da veze,
U legen belo da pere na balkon da gi sprostira.

I pa e žuto ta žuto,kako prolena kačunka.
Zemi si selsko devojče,selsko devojče rabotno.
Sva leto pole da šeta,bela pčenica da žnee,
Na furka tenko da prede na glava ruček da nosi.

Na reka belo da pere na t'rnališta da suši.
I pa e belo crveno kako planinska jabuka.
Stojan si majka posluša,zema si selsko devojče.
Zema si selsko devojče,selsko devojče rabotno.

269

Јанинка си у двор седи

Јанинка си у двор седи, Јанино моме, Јанино,
у двор седи под трендафил, Јанино моме, Јанино.
Под трендафил гергеф везе, Јанино моме, Јанино,
И со гергеф разговара, Јанино моме, Јанино.

„Море гергеф ситен/(*сиҭан*) ѓерѓеф, Јанино моме, Јанино,
кој ли к'смет ќе те има, Јанино моме, Јанино,
дали старо или младо, Јанино моме, Јанино,
ак' е младо да ќердосам, Јанино моме, Јанино.

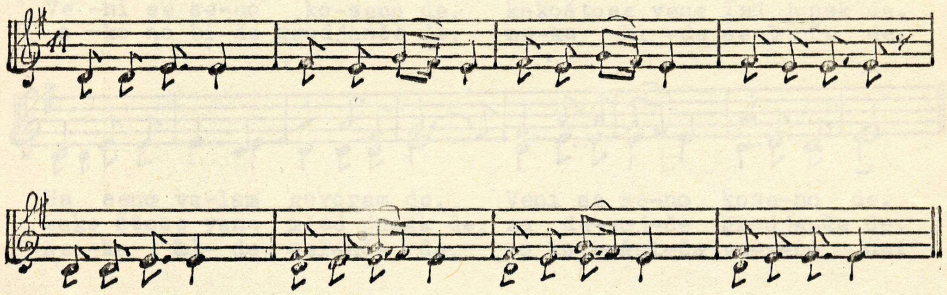
Ак' е старо да си умру, Јанино моме, Јанино,
да не зему старо аро, Јанино мое, Јанино."
Јанинка си младо зеде, Јанино моме, Јанино,
младо зеде што сакаше, Јанино моме, Јанино.

Останати податоци на мелограмот: Овчеполско

269

9 Janinka si u dvor sedi

MM. ♩ 230 Ovčepolsko.
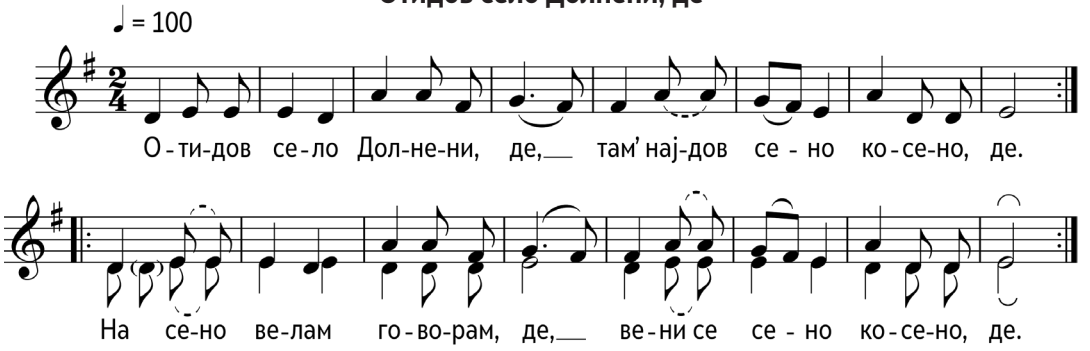

Janinka si u dvor sedi, Janino mome,Janino,
U dvor sedi pod trendafil, Janino mome,Janino.
Pod trendafil gergef veze, Janino mome,Janino,
I so gergef razgovara, Janino mome,Janino.

" More gergef siten gergef, Janino mome,Janino,
Koj li k'smet će te ima, Janino mome,Janino.
Dali staro ili mlado, Janino momw,Janino,
Ak' e mlado da ćerdosam, Janino mome,Janino.

Ak' e staro da si umru, Janino mome,Janino,
Da ne zemu staro aro." Janimo mome,Janino.
Janinka si mlado zede, Janino mome,Janino,
Mlado zede što sakaše, Janino mome,Janino.

270

Отидов село Долнени, де

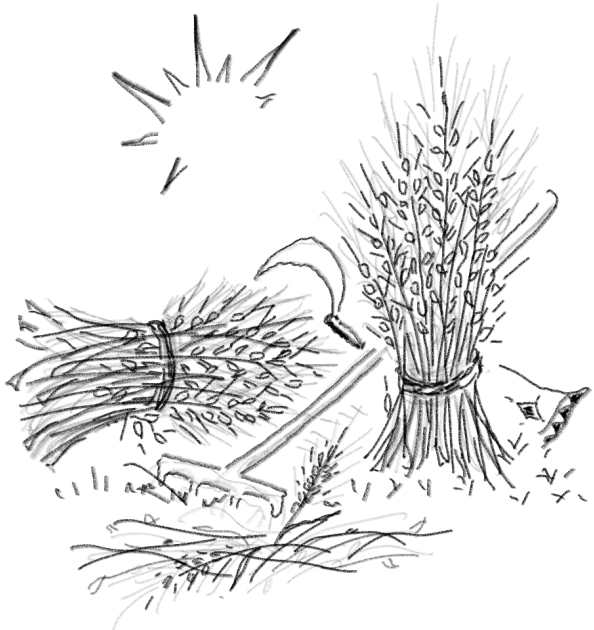
Отидов село Долнени, де,
там' најдов сено косено, де.
Отидов село Долнени, де,
там' најдов сено косено, де.

На сено велам говорам, де,
вени се сено косено, де,
на сено велам говорам, де,
вени се сено косено, де.

– Вени се сено косено, де,
како што се вене млад јунак де,
вени се сено косено, де,
како што се вене млад јунак, де.

Како што се вене млад јунак, де,
за девојче граѓанче, де,
како што се вене млад јунак, де,
за девојче граѓанче, де.

Ако не биде граѓанче, де,
нека биде селанче, де,
нека биде селанче, де,
со кошулче везено, де.

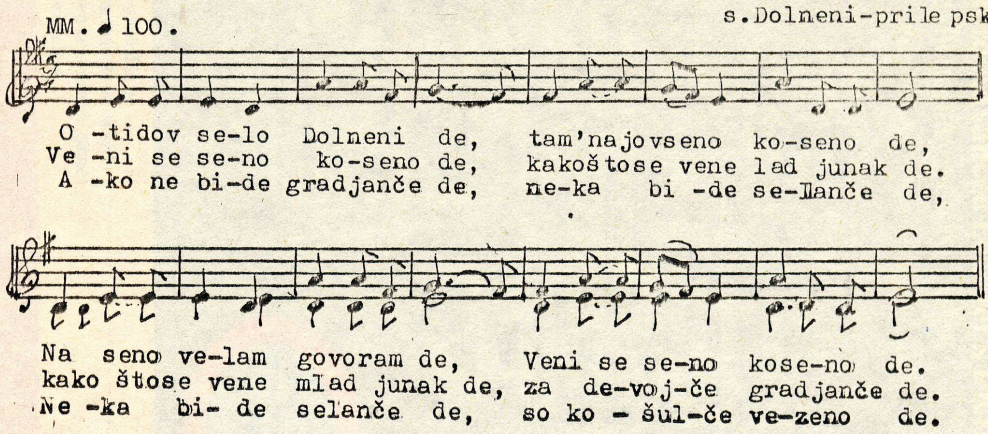

Останати податоци на мелограмот: с. Долнени, Прилепско

270

10.Otidov selo Dolneni de,

s.Dolneni-prile psko

Otidov selo Dolneni de,
tam' najdov seno koseno de. 2

Ha seno velam govoram de,
venise seno koseno de, 2
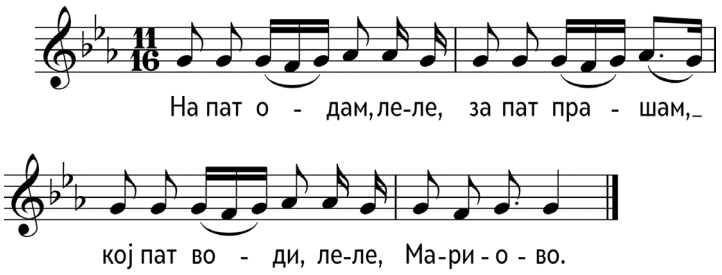
Veni se seno koseno de,
kako što se vene mlad junak de. 2

Kako što se vene mlad junak de,
za devojče i gradjanče de. 2

Ako ne bide gradjanče de,
neka bide selanče de,
neka bide selanče de,
so košulče vezeno de.

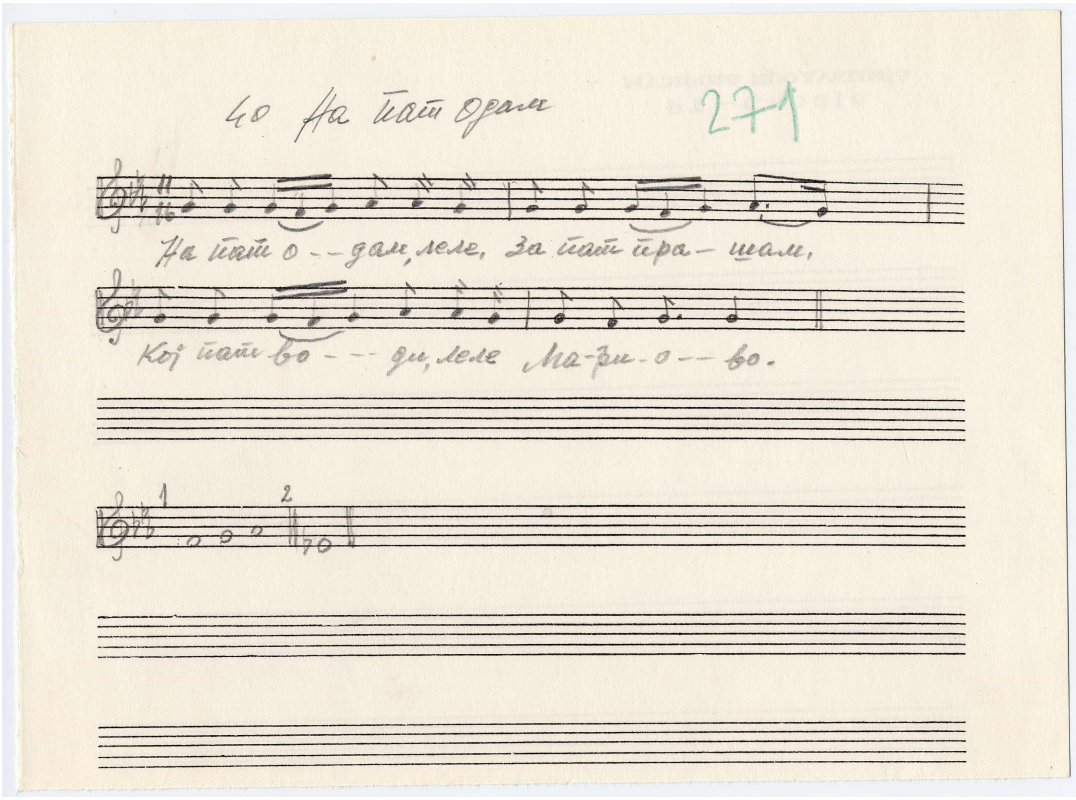
271

На пат одам
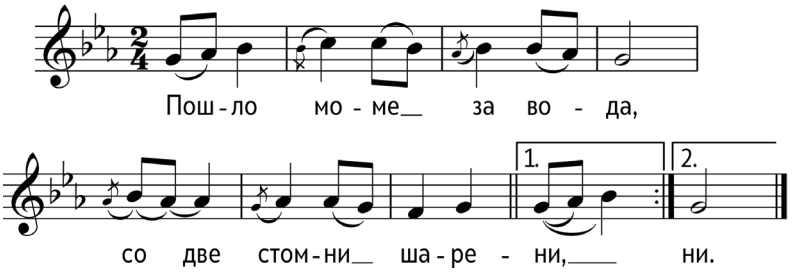

На пат одам, леле,
за пат прашам,
кој пат води, леле, Мариово.

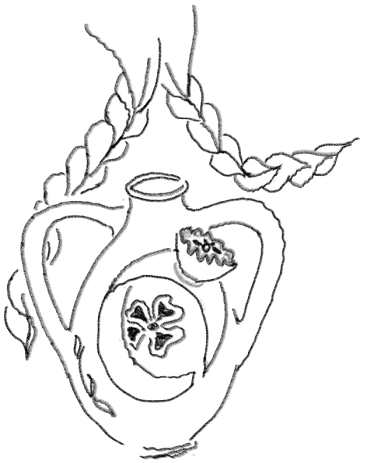

40 На тај Орам
271
На тај о - - дам, леле, за тај ера - шам,
Кој тај во - - - дн, леле Ма-ри-о - - во.
1
2

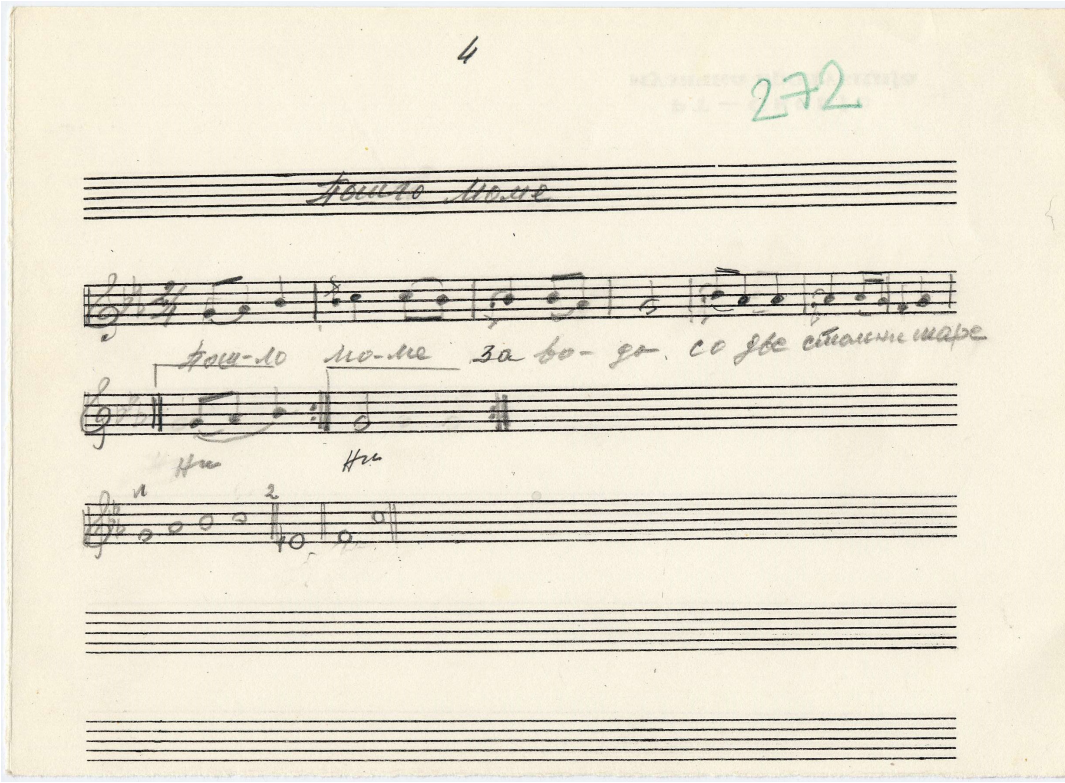
272

Пошло моме
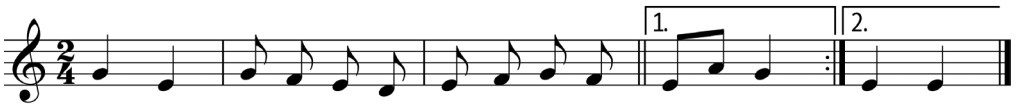

Пошло моме за вода,
со две стомни шарени,
пошло моме за вода,
со две стомни шарени.

4
272
Хоро мале
Хоро-ло ло-ле за во- до со две стамни шаре
Не
Не

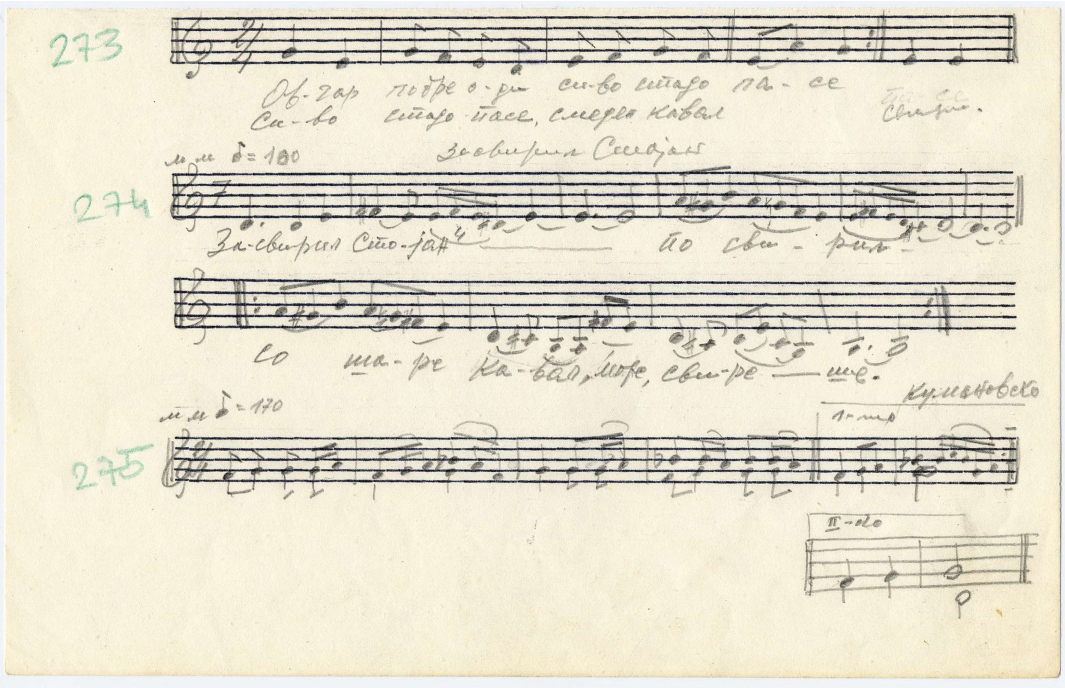
273

Овчар по брег оди

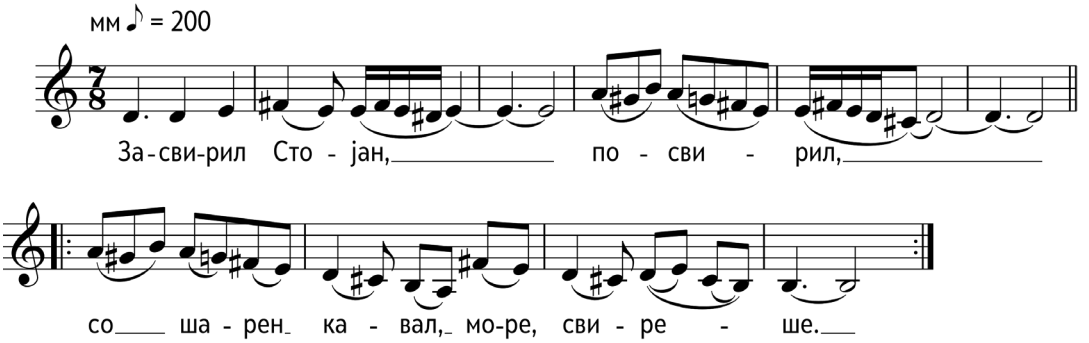
Овчар по брег оди,
сиво стадо пасе,
сиво стадо пасе,
с'меден кавала свири.

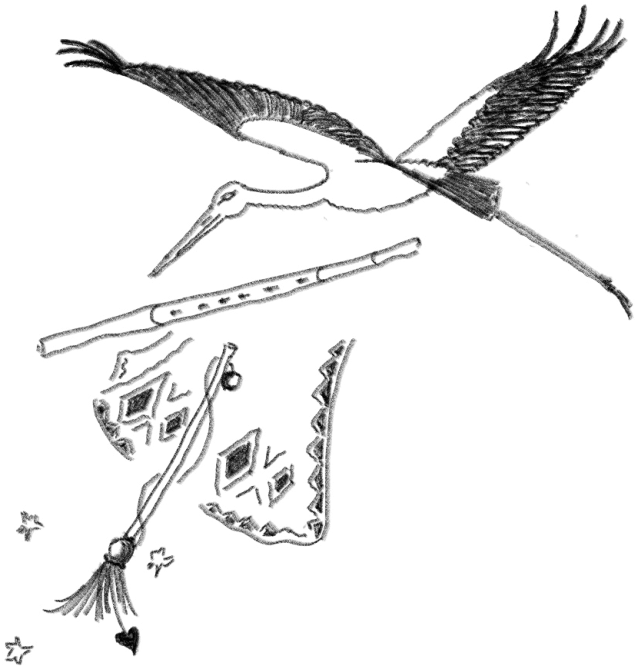

273
Об-дар побре о-ди си-во ситаро па-се
Си-во ситаро-пасе, смедра Кавал
Свири.
274
Зазвирил Стојан
За-свирил Сто-јан по сви-рил
со ша-ре Ка-вал, Море, свир-ре ше.
Кумановско
275
1-мо
II-ро

274

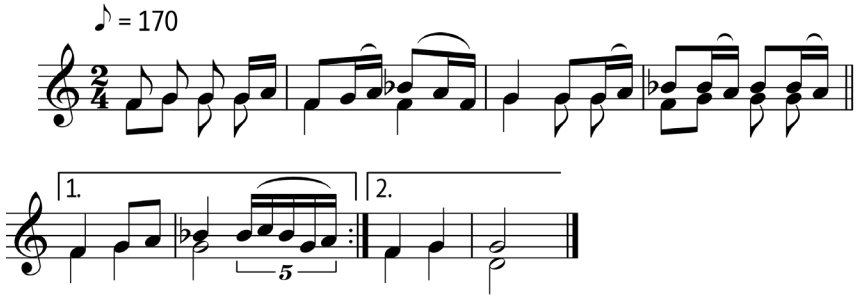
Засвирил Стојан

Засвирил Стојан, посвирил,
со шарен кавал, море, свиреше,
со шарен кавал, море, свиреше.
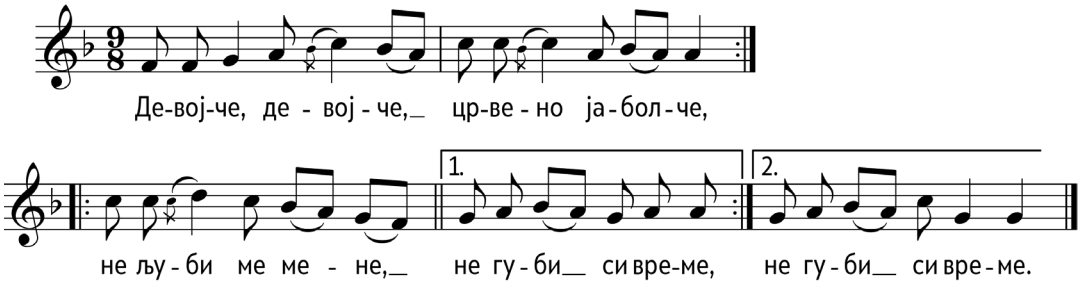

275

Останати податоци на мелограмот: Кумановско

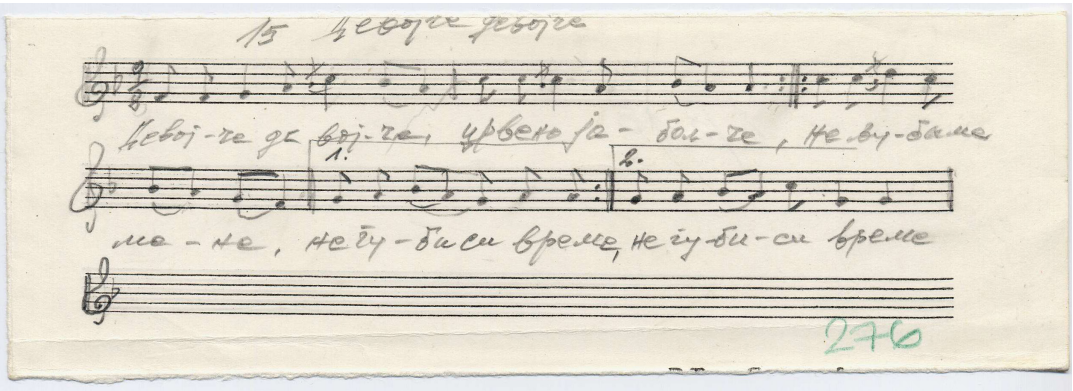
276

Девојче, девојче
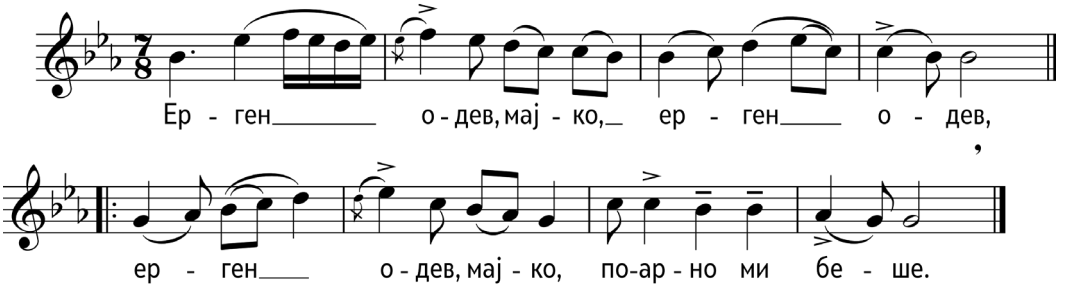

Девојче, девојче, црвено јаболче,
не љуби ме мене, не губи си време,
не љуби ме мене, не губи си време.

15 Невоље девојке
Невој-те ја, невој-те, црвено ја-бол-те, не-вј-бам
1.
2.
ма-ме, не-ћу-бити време, не-ћу-би-ти време
276

277

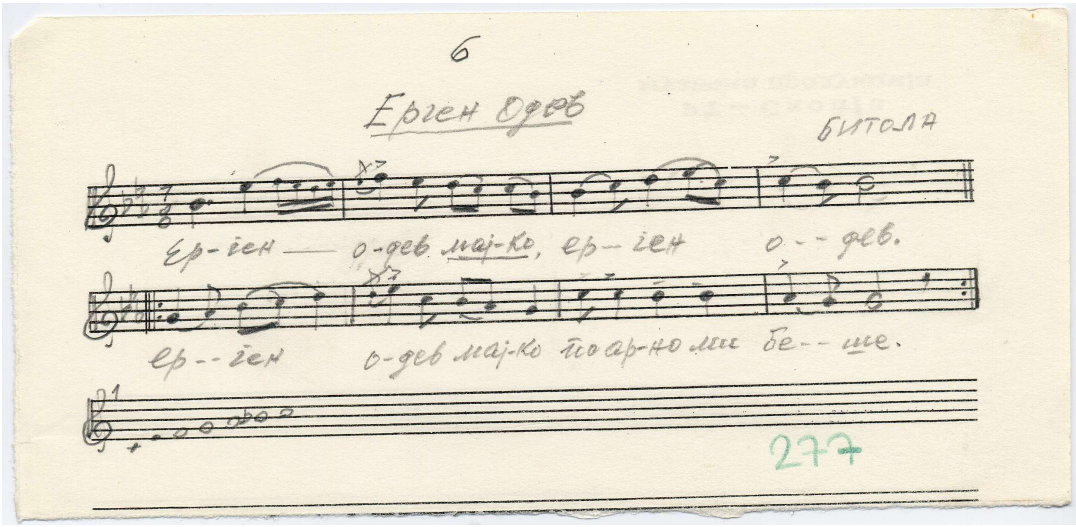
Ерген одев
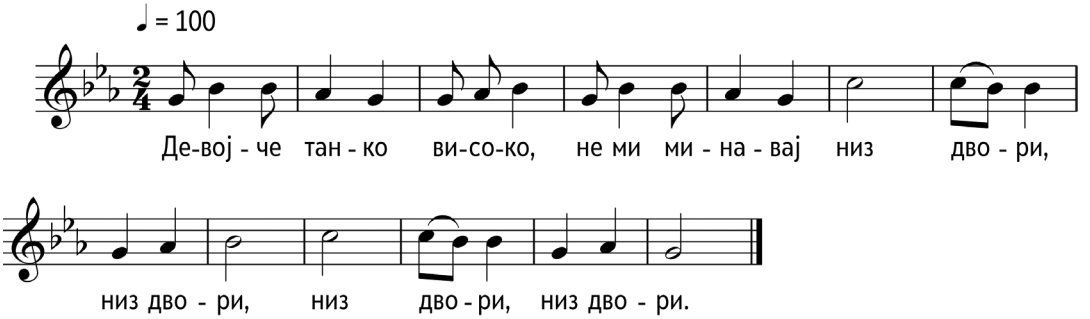

Ерген одев, мајко,
ерген одев,
ерген одев, мајко,
поарно ми беше.

Останати податоци на мелограмот: Битола

6
Ерген Одев
Битола
Ер-ген — о-дев мај-ко, ер— ген о--дев.
ер--ген о-дев мај-ко по ар-но ми бе--ше.
277

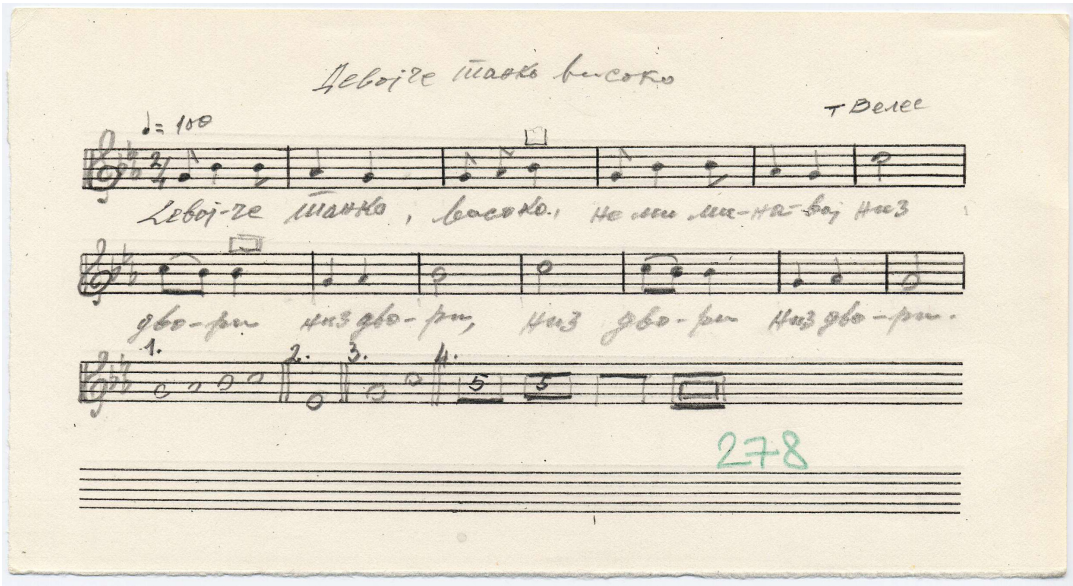
278
Девојче танко високо
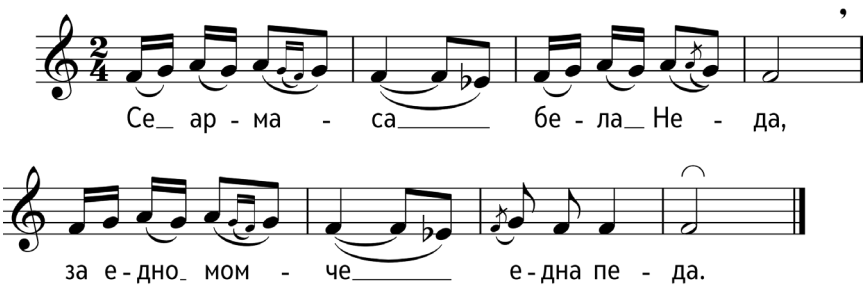

Девојче танко високо,
не ми минавај низ двори,
низ двори, низ двори, низ двори.

Останати податоци на мелограмот: Титов Велес

Девојче танко високо
т Велее
♩= 100
Девој-че тан-ко, ви-со-ко. Не ми ми-на-вај низ
дво-ри низ дво-ри, низ дво-ри низ дво-ри.
1. 2. 3. 4.
278

279
Се армаса бела Неда

Се армаса бела Неда,
за едно момче, една їеда.

Го пуштила на орање,
на орање, на копање.

Чекај, чекај, па го нема,
па го нема да си дојде.

Го потисна пуста грутка,
па не може да си стане.

Кинисала бела Неда,
мало момче да си најде.

Си го нашла под грутката,
си го крена во пригачот.

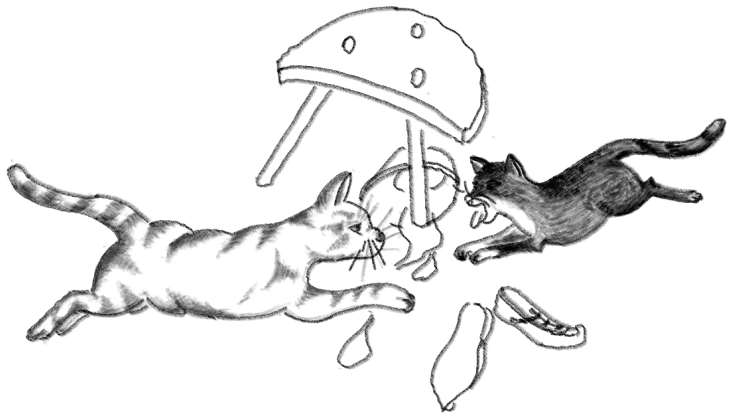
Си го крена во пригачот,
носи, носи право дома.

Го седнала на бучката,
му турила матиница.

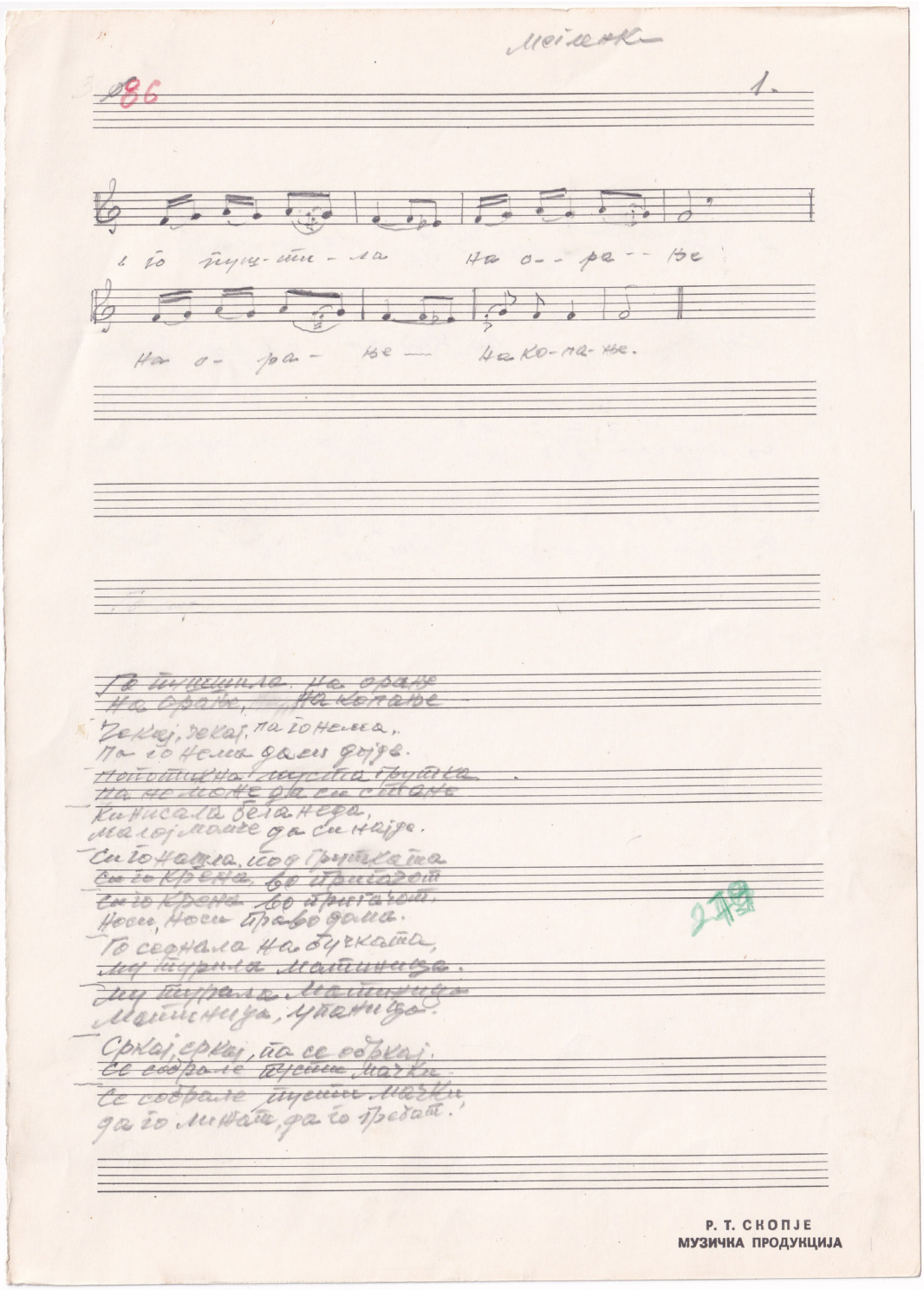
Му турила матиница,
матиница упаница.

Сркај, сркај, па се обркај,
се собрале пусти мачки.

Се собрале пусти мачки,
да го лижат, да го гребат.
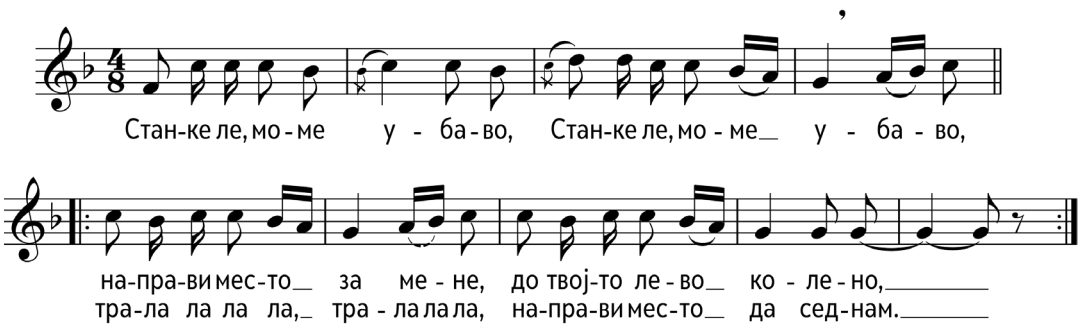

Останати податоци на мелограмот: Мегленки

Мајката
1.
ја го тупа-ни-ла на о-ра-ње
На ора-ње на ко-па-ње.
Го тупнила на ораше
На ораше, на копање
Зекај, зекај, па го нема,
Па го нема дален фиде.
Тој тешка мајка пукна пукна
На не може да се стане
Кинисала белановра,
Малој може да се најде.
Си го нашла, со фуркаша
Си го крена, во пригаче
Носи, носи право дома.
Го сретнала на бучката,
Му тупнала мајчица.
Мајчица, мајчица
Мајчица, чупа ме.
Срнај срнај, па се врнај,
Се собрале пуши мајки
Се собрале пуши мајки
Да го лижат, да го пребат.
Р. Т. СКОПЈЕ
МУЗИЧКА ПРОДУКЦИЈА

280

Станке ле, моме убаво

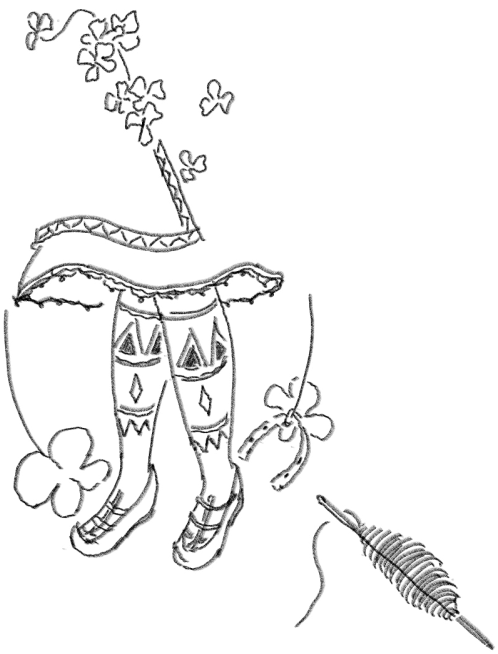

Станке ле, моме убаво,
Станке ле, моме убаво,
направи место за мене,
до твојто лево колено,
трала ла ла ла, трала ла ла,
направи место да седнам.

До твојто лево колено,
до твојто лево колено,
со твојта вурка да предам,
трала ла ла ла, трала ла ла,
со твојта вурка да предам.

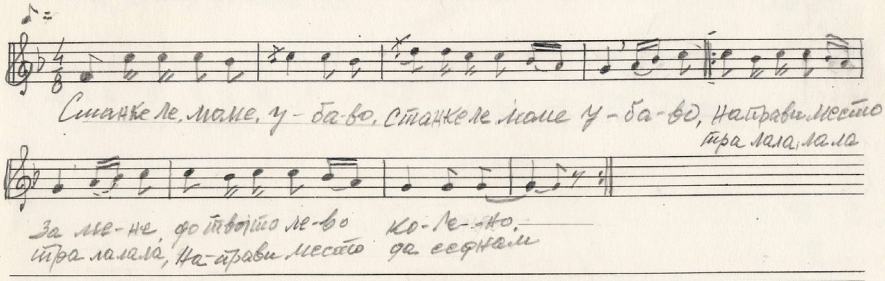
Стојане либе, Стојане,
Стојане либе, Стојане,
местото ти е готово,
трала ла ла ла, трала ла ла,
ама ти време минало.

До нашта Станка двамина,
до нашта Станка двамина,
и на Станка и говорат,
трала ла ла ла, трала ла ла,
Станка не бива да преде.

73

Стојанке ле моме убаво

73

До твоето лево колено, 2
со твојата бурка да прекријеш
тралало, лала, тралала.
со твојата бурка да прекрием.
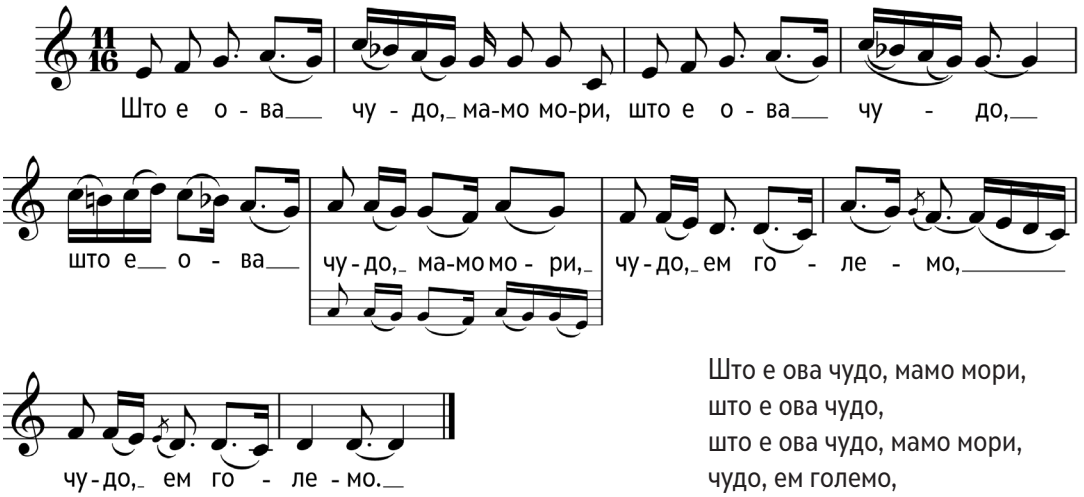
Стојане ле Стојане, 2
ле што ти е убаво,
тралало, лала, тра-ла-ла,
а ли ти време минало

До нашата станка двајцата - 2
и на Станка и говорат
тра лала, лала, тралала,
Станка не ќе да прозре.

Р. Т. СКОПЈЕ
МУЗИЧКА ПРОДУКЦИЈА

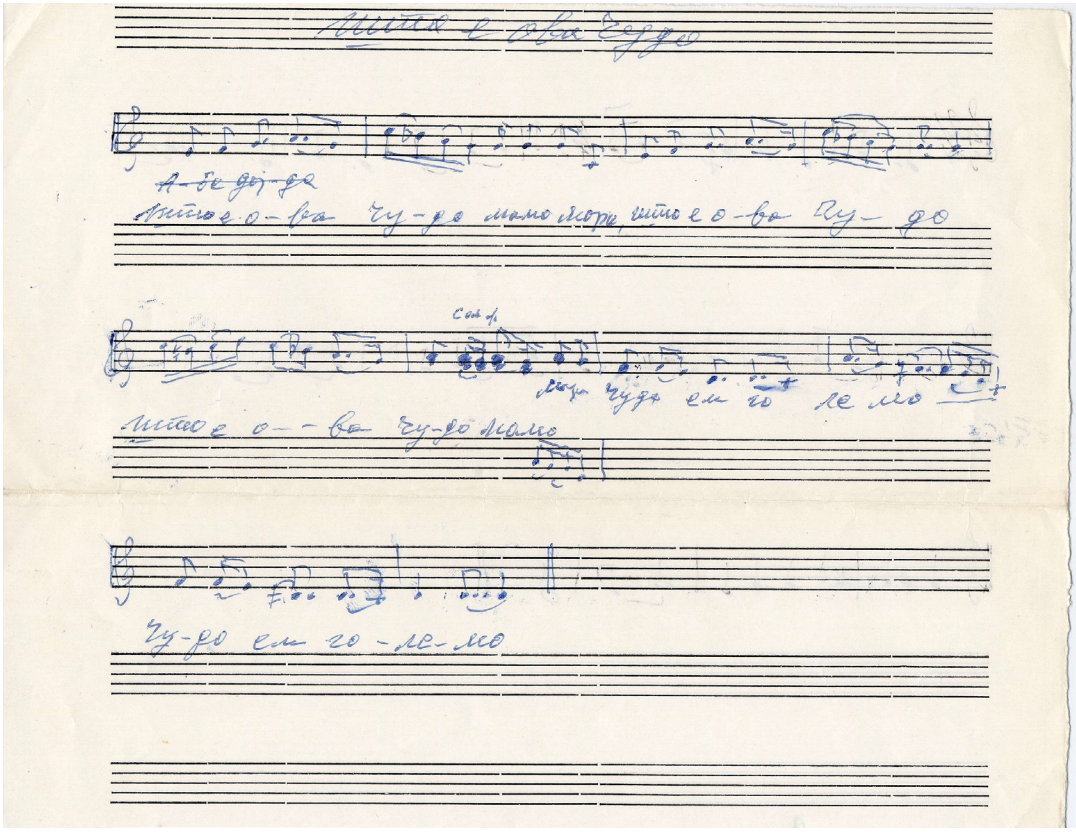
281

Што е ова чудо
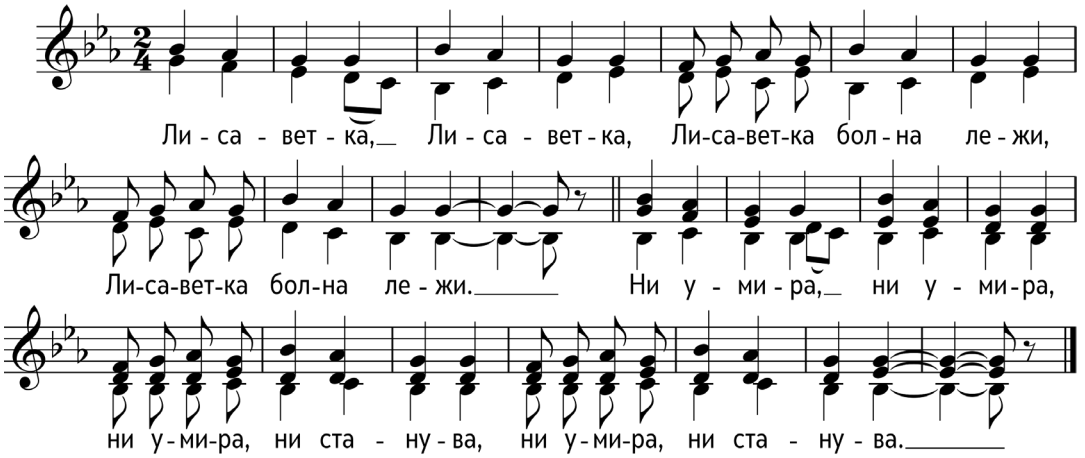

Што е ова чудо, мамо мори,
што е ова чудо,
што е ова чудо, мамо мори,
чудо, ем големо,
чудо, ем големо.

Живко Фирфов
А-бе-дей-фа
Чу-до мало мо-ре чи-ста е о-ва Чу-до
сол
Чу-до ем го ле мо
чи-ста е о-ва Чу-до мало
Чу-до ем го-ле-мо

282

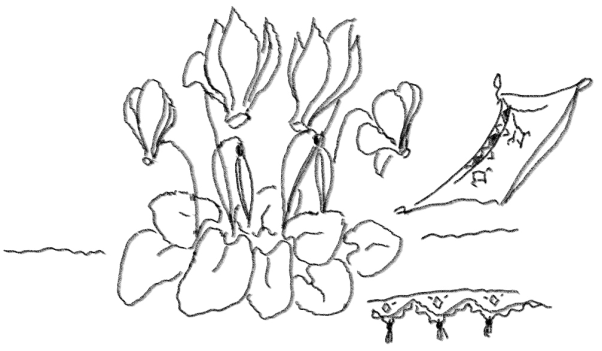
Лисаветка болна лежи

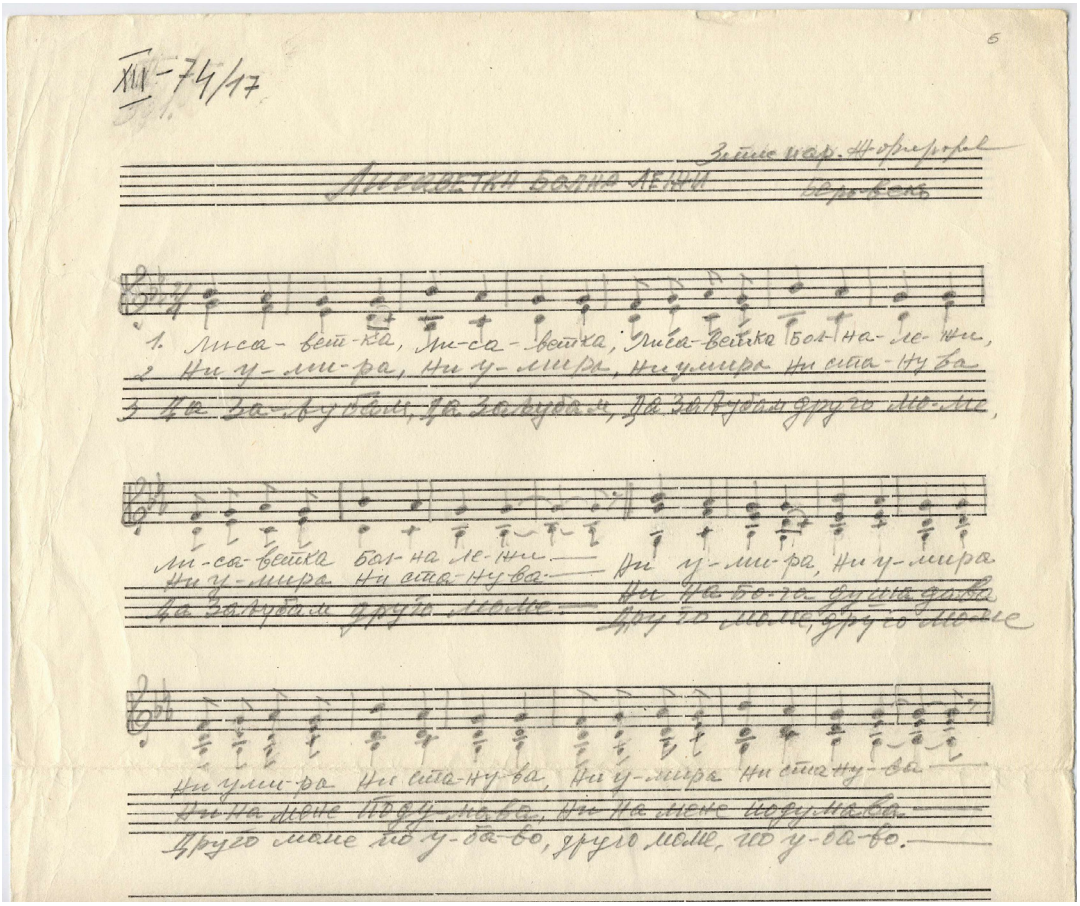
Лисаветка, Лисаветка,
Лисаветка болна лежи,
Лисаветка болна лежи.
Ни умира, ни умира,
ни умира, ни станува,
ни умира, ни станува.

Ни умира, ни умира,
ни умира, ни станува,
ни умира, ни станува.
Ни на Бога душа дава,
ни на мене подумава,
ни на мене подумава.

Да заљубам, да заљубам,
да заљубам друго моме,
да заљубам друго моме.
Друго моме, друго моме,
друго моме поубаво,
друго моме поубаво.
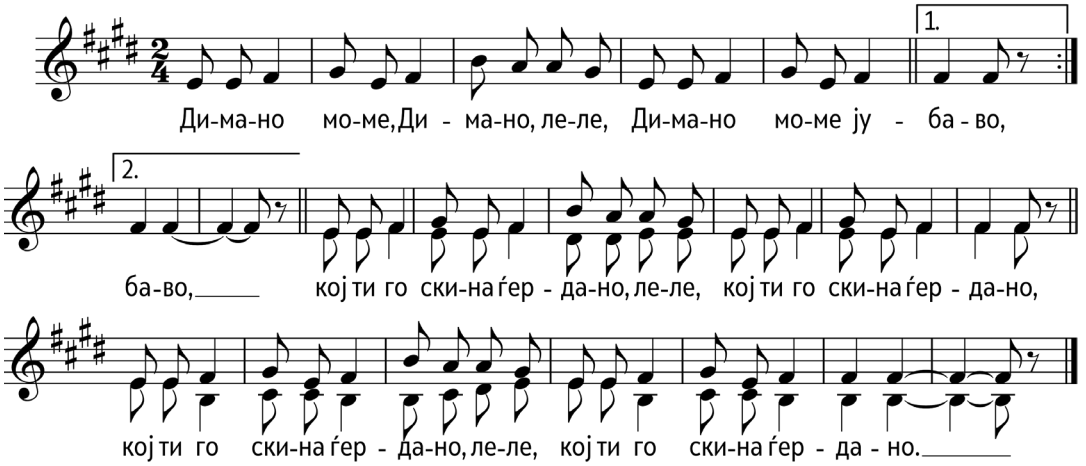

Останати податоци на мелограмот: XII - 74/17, Беровско

XIII-74/17
5
Лисиче бяла лежи
1. Лиса-вет-ка, ли-са-ветка, лиса-ветка бял на ле-жи,
2 Ни у-ли-ра, ни у-ли-ра, ни улира ни ста-ну ва
3 Не за-ву-бай, да за-ву-бай, да за-ву-бай друго ме-не,
ли-са-ветка бял на ле-жи
ни у-ли-ра ни ста-ну-ва
не за-ву-бай друго мене
ни у-ли-ра, ни у-ли-ра
не за-бо-го, бу-ла-дова
друго мене, друго мене
ни улира ни ста-ну-ва
ни у-ли-ра ни ста-ну-ва
да на мене подуна-ва
друго мене по у-ба-во, друго мене по у-ба-во.

283

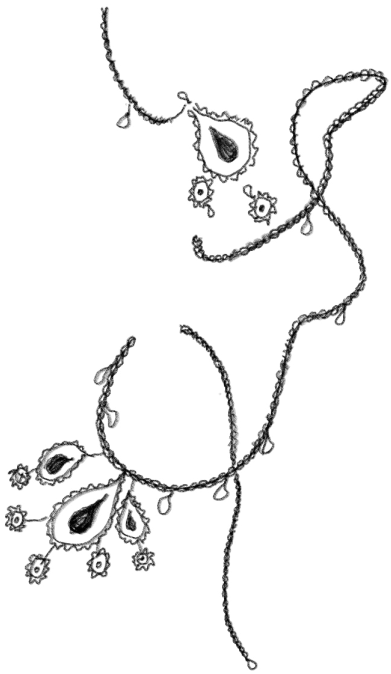
Димано, моме Димано

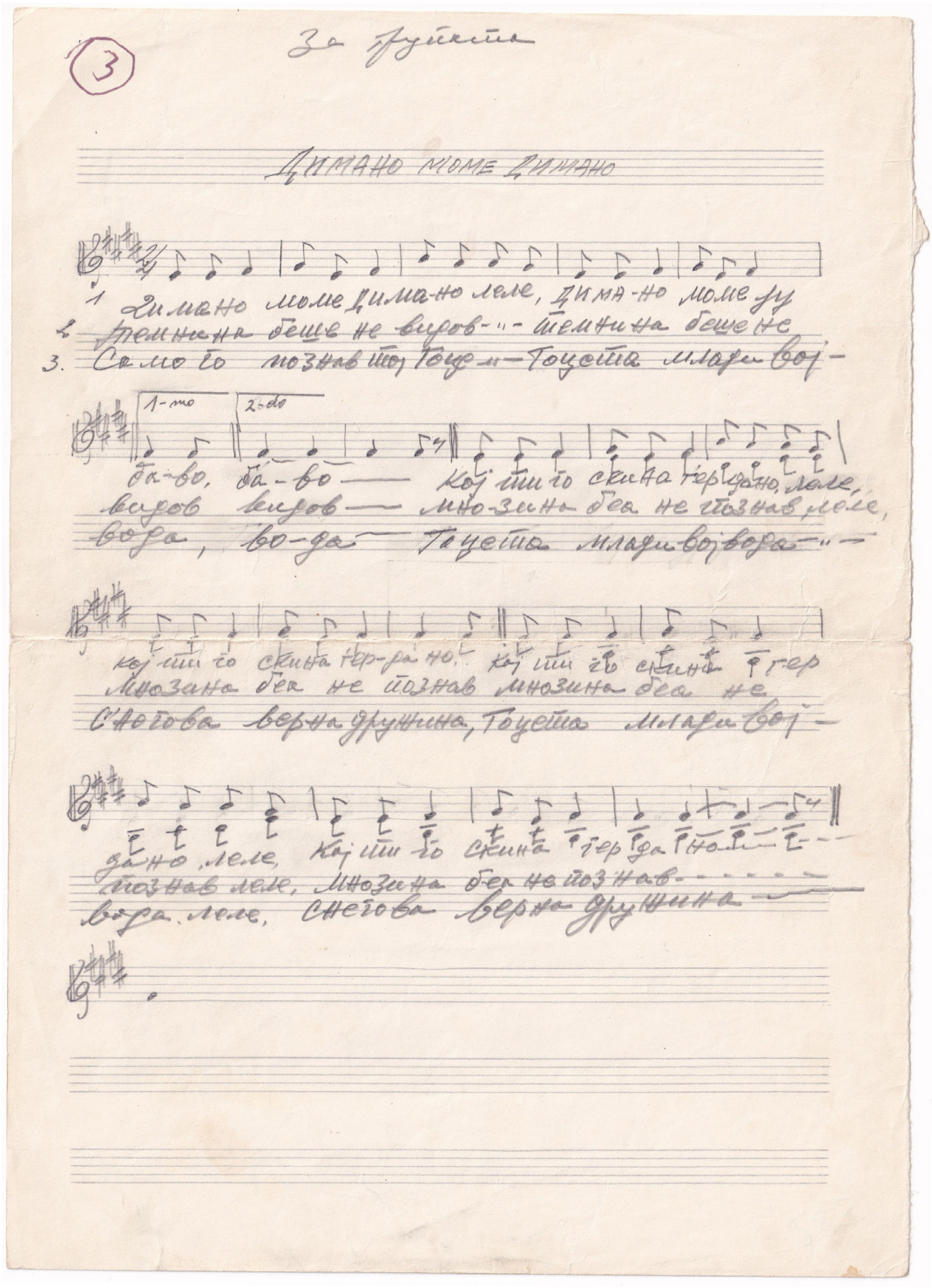
Димано моме, Димано, леле,
Димано моме јубаво,
Димано моме, Димано, леле,
Димано моме јубаво,
кој ти го скина ѓердано, леле,
кој ти го скина ѓердано,
кој ти го скина ѓердано, леле,
кој ти го скина ѓердано.

Темнина беше не видов, леле,
темнина беше не видов.
Темнина беше не видов, леле,
темнина беше не видов.
Мнозина беа не познав, леле,
мнозина беа не познав,
мнозина беа не познав, леле,
мнозина беа не познав.

Само го познав тој Гоце, леле,
Гоцета млади војвода.
Само го познав тој Гоце, леле,
Гоцета млади војвода.
Гоцета млади војвода, леле,
с'негова верна дружина,
Гоцета млади војвода, леле,
с'негова верна дружина.
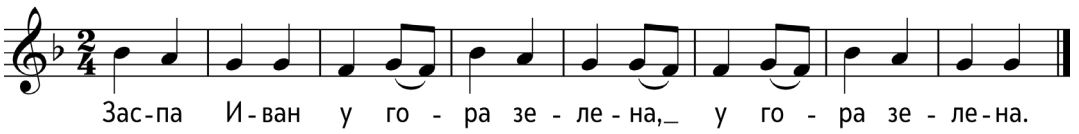

Останати податоци на мелограмот: За групата

3
За Гуцетия
Димано моме Димано
1 Димано моме Димано леле, Дима-но моме ду
2 темнина беше не-буов-и-темнина беше не
3. Само го позна-ви, Гоце и-Гоцетия млади-вој-
1-мо
2-до
да-во, да-во — кој ти го скина тер-рано, леле,
буов буов — мно-зина бег не позна-в, леле,
вора, во-да — Гоцетия млади-вој вора-и-
кој ти го скина тер-ра-но кој ти го скина тер
мнозина бег не позна-в мнозина бег не
Снегова верна дружина, Гоцетия млади-вој-
дано леле, кој ти го скина тер-да-но-
позна-в леле, мнозина бег не позна-в
вора леле, снегова верна дружина

284

Заспа Иван у гора зелена

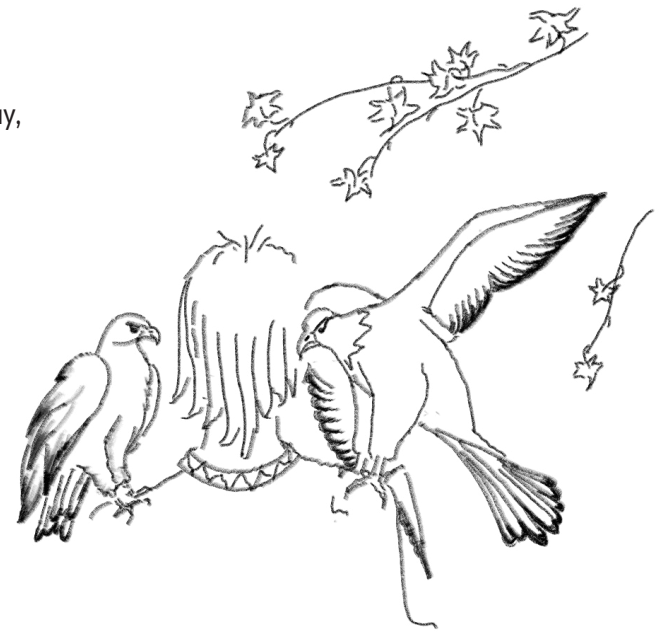

Заспа Иван у гора зелена,
у гора зелена.
А девојче у трева детелина,
у трева детелина.

Кој замина/(е) свак девојче буди,
свак девојче буди,
а Ивана никој не разбуди,
никој не разбуди.

Дожалé се на гора зелена,
на гора зелена,
долетоа два сиви сокола,
Ивану на раме.

Ој Иване женет си ил' не си,
женет си ил' не си,
не сум женет тóпрв ќе се жену,
тóпрв ќе се жену.

Останати податоци на мелограмот: Дадено на Олгица Иванова на 15.1.1968 год.

РАДИО СКОПЈЕ

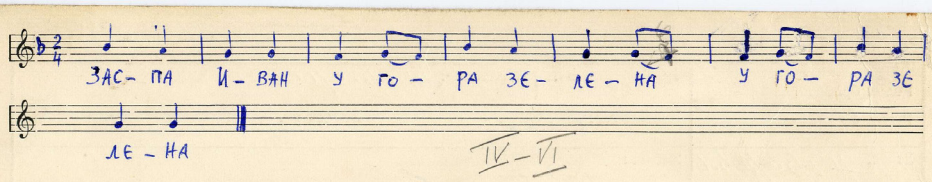
284

Редни бр.	Трае мин.	Обработил: Ж. Фирфов
Регис. бр.	Исполнител:	Адреса ул. бр.
Запис. Ж. Фирфов	Наслов:	
Од кој крај:	Оркестар:	

Историјат:

СНИМЕНО				мес.	1953	1954	1955	1956	1957	1958
ден	Исполнител	број	мин.	I						
				II						
				III						
				IV						
				V						
				VI						
				VII						
				VIII						
				IX						
				X						
				XI						
				XII						

Дп. 5854-XI-52

IV – VI

ТЕКСТ:
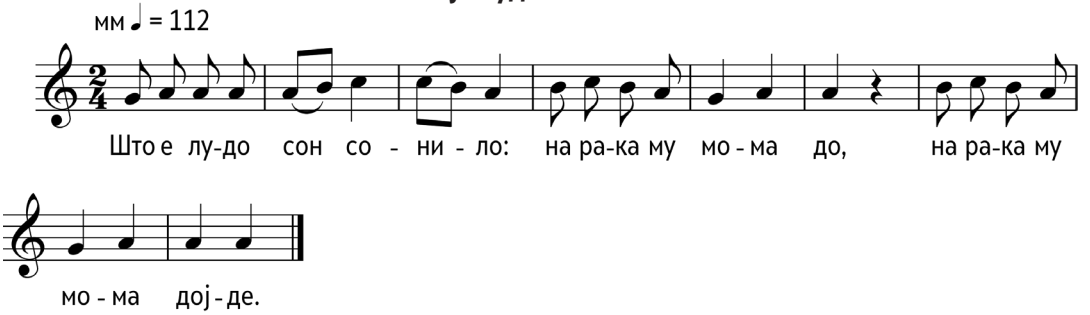
Заспа Иван [у гора зелена]2
А девојче [у трева детелина]2
Кој замине [сваќ девојче буди]2
А Ивана [никој не разбуди]2
Дожале се [на гора зелена]2
Долетоа два сиви сокола
Ивану на раме
Ој Иване [жењет си ил' не си]2
Не сум жењет [топрв ќе се женү]2

70

Задето на Олйца Иванова
На 15.I-68 г.

285

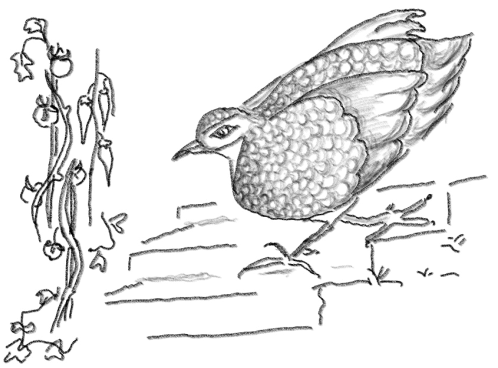
Што је лудо сон сонило

Што е лудо сон сонило:
на рака му мома до-,
на рака му мома дојде.

Па му вода подаваше.
Кога се е разбуди-,
кога се е разбудило.

Нема мома н'има врача!
Зема лудо рушки но-,
зема лудо рушки ношки.

Да се боде, да се годе!
Перница му одгова-,
перница му одговара.

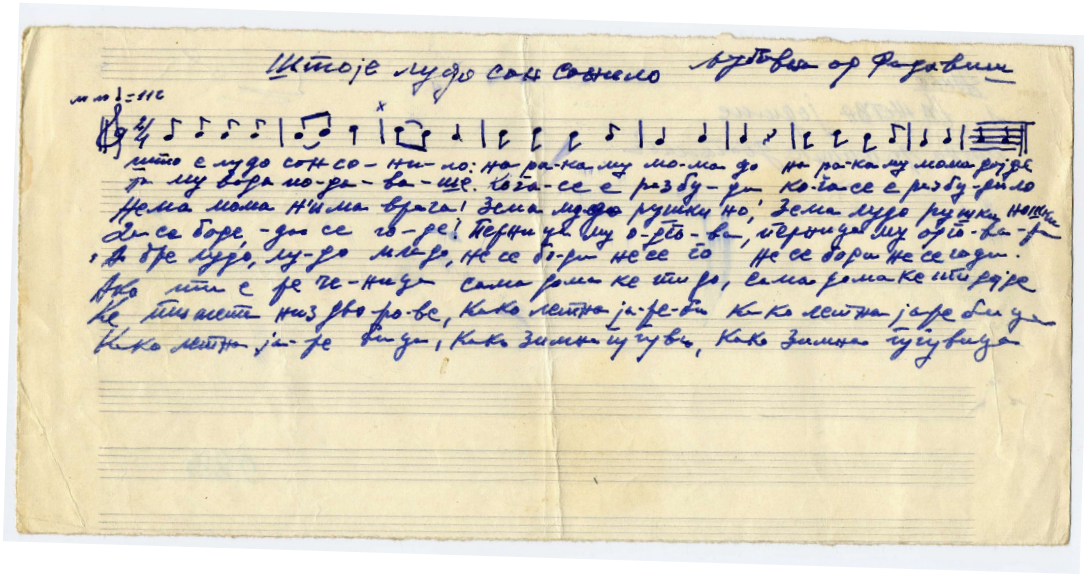
„А бре лудо, лудо младо,
не се боди, не се го-,
не се боди, не се годи.

Ако ти е реченица,
сама дома ќе ти до-,
сама дома ќе ти дојде.
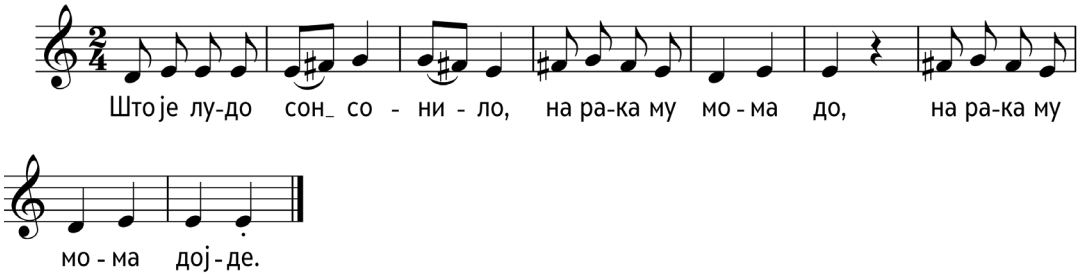
Ќе ти мете низ дворове,
како летна јареби-,
како летна јаребица.

Како летна јаребица,
како зимна гугуви-,
како зимна гугувица.“

Останати податоци на мелограмот: Љубовна, Радовиш

Шетоје лудо сон сонило
Шетоје лудо сон-со-ни-ло: на ра-ка лу мо-ма до на ра-ка лу мома рој де
да лу бора но-ра-ва-ше. Бога-се е раз бу-ди ко-ја се е раз бу-ди ло
Нема мома н'ма брата! Зема мајко пушки но, Зема луде пушки но
да се боре, да се гу-ре! Пеки ја лу о-бе-ва, пеки ја лу обе-ва-ја
, да бре луде, лу-де мили, не се бо-ри не се бо не се бори не се гади.
Ако пак е ре ге-нади сама рома ке ши ро, сама рома ке ши рој де
ке шиљести низ дво-ро-ве, Како лепша ја-ре-ја Како лепша ја ре ја
Како лепша ја-ре ја-ре, Како зимна пу гу ви, Како зимна пу гу ви ја

286
Што је лудо сон сонило

Што је лудо сон сонило,
на рака му мома до-,
на рака му мома дојде.

Па му вода подаваше,
кога се е разбуди-,
кога се е разбудило.

Нима мома, нима врага,
зема лудо рушко но-,
зема лудо рушко ношче.

Да се боде, да се годе,
перница му одгова-,
перница му одговара.

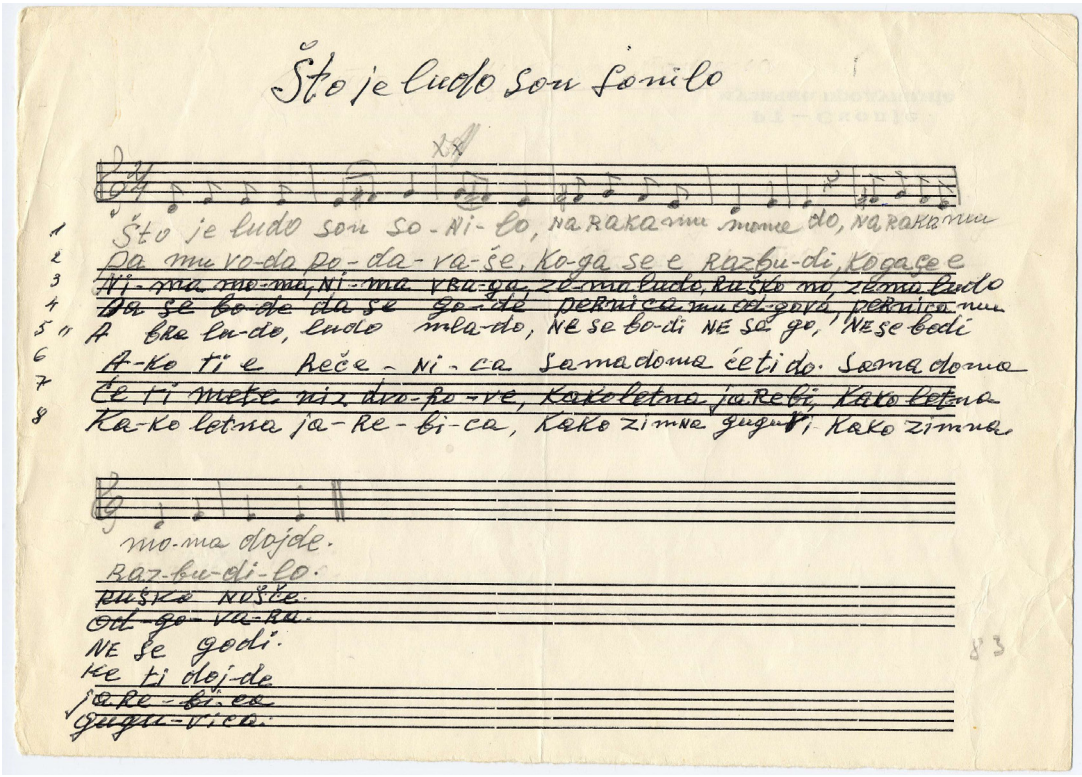
„А бре лудо, лудо младо,
не се боди, не се го-,
не се боди, не се годи.

Ако ти е реченица,
сама дома ќе ти до-,
сама дома ќе ти дојде.
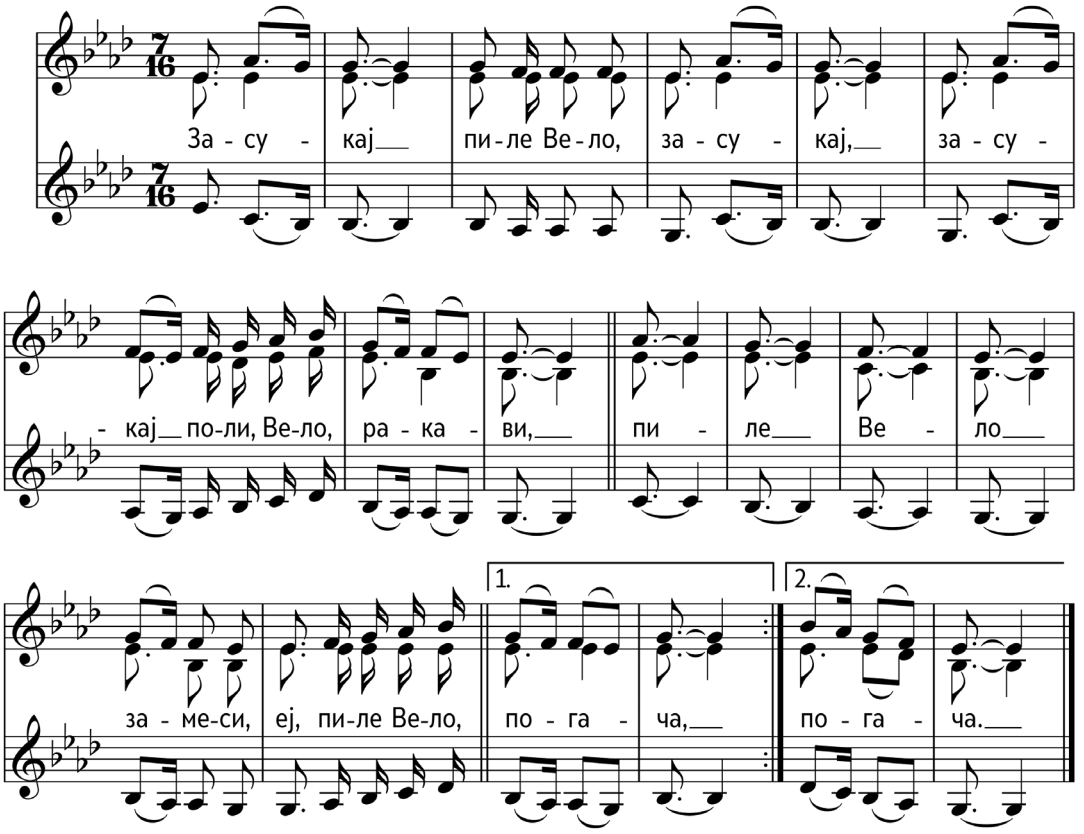
Ќе ти мете низ дворове,
како летна јареби-,
како летна јаребица.

Како летна јаребица,
како зимна гугув-,
како зимна гугувица.“

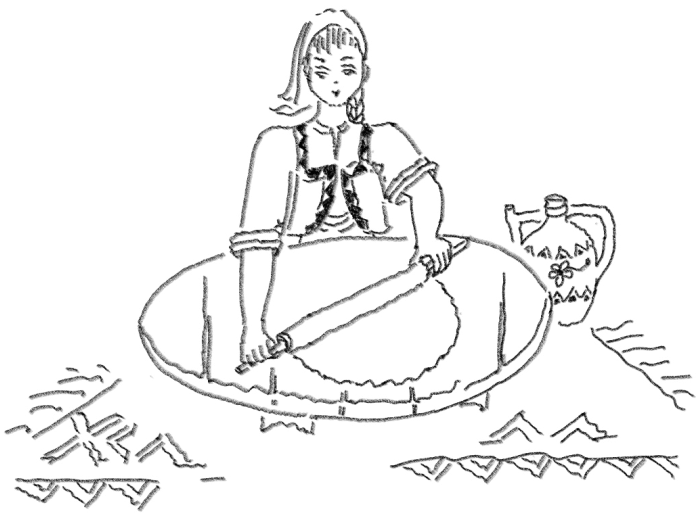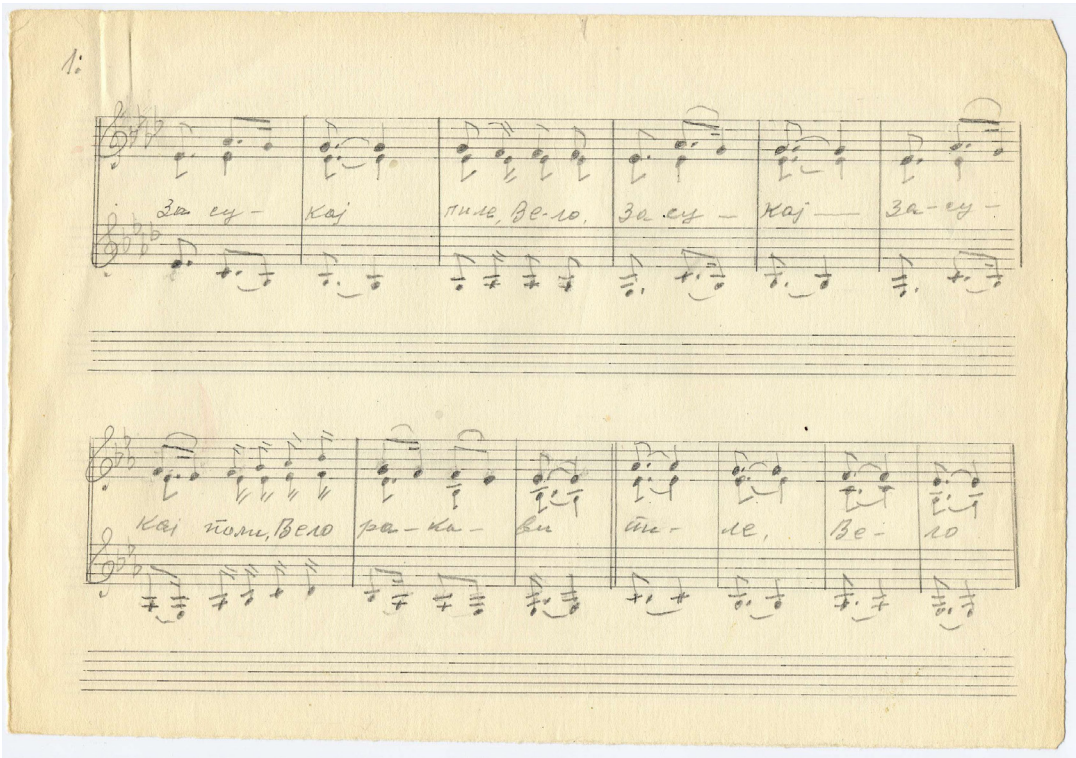

Што је лудо сон сонило
Што је лудо сон со-ни-ло, на рака-ми моме до, на рака-ми
Да ми во-до по-да-ва-ше, Ко-га се е разбу-ди, Ко-га се е
Ај-ма мо-ма, Ни-ма вбу-ја, зе-ма лудо, Ружо мо, зе-ма лудо
Да ше во-де да се го-ди пеќи-ца ми од-гоѕа, пеќи-ца ми
А бре ла-до, лудо мла-до, не се бо-ди не сѫ го, не ше бе-ди
А-ко ти е Ање-ни-ца сама дома ќе-ти до. Сама дома
Ќе ти мете, ни-ѕ дво-ро-ве, Како летна ја ребе, Како летна
Ка-ко летна ја-ре-бе-ца, Како зимна ѕуѕу-ви. Како зимна
мо-ма дојде.
Раз-бу-ди-ло.
Ружо мо-ше.
Од-го-ѕа-ја.
не ше годи.
Ќе ти дој-де
Ја-ре-бе-ца
ѕуѕу-ви-ца.

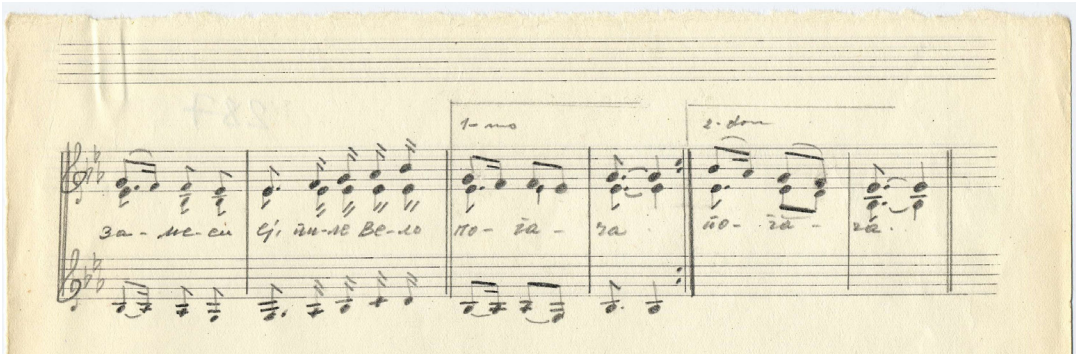
287
Засукај пиле Вело

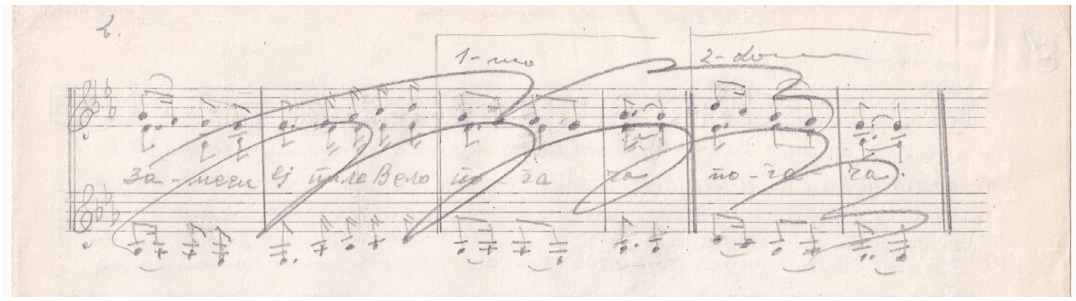

Засукај пиле Вело,
засукај, засукај поли, Вело, ракави,
пиле Вело замеси,
ej, пиле Вело, погача,
пиле Вело замеси,
ej, пиле Вело, погача.
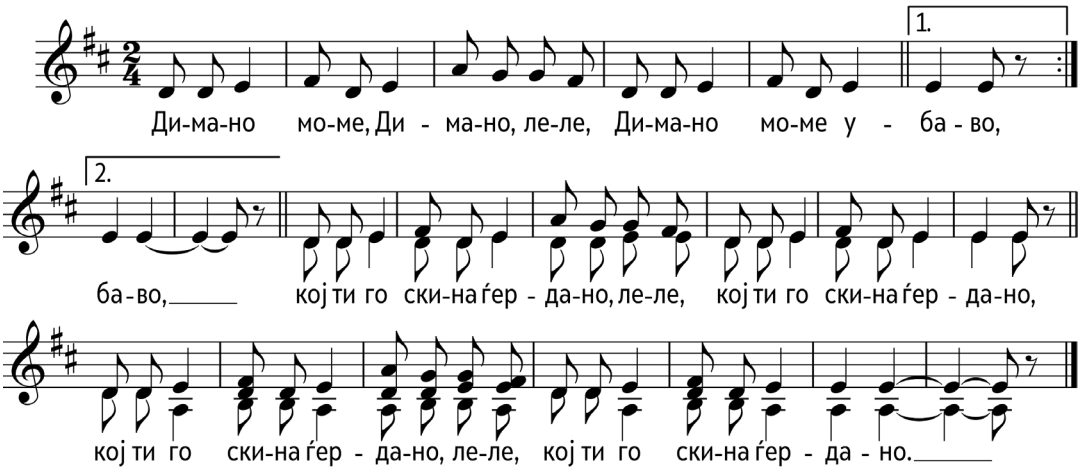

1.
За су - Кај пиле, Ве-ло, За су - Кај За-су -
Кај пиле, Вело ра-ка- ви пи- ле, Ве- ло

1-мо
2-ро
За - ме-ви Ој, пи-ле Ве-ло по- га - га по- га - га.

2.
1-мо
2-ро
За - ме-ви Ој пиле Вело по- га - га по- га - га.

288

Димано, моме Димано

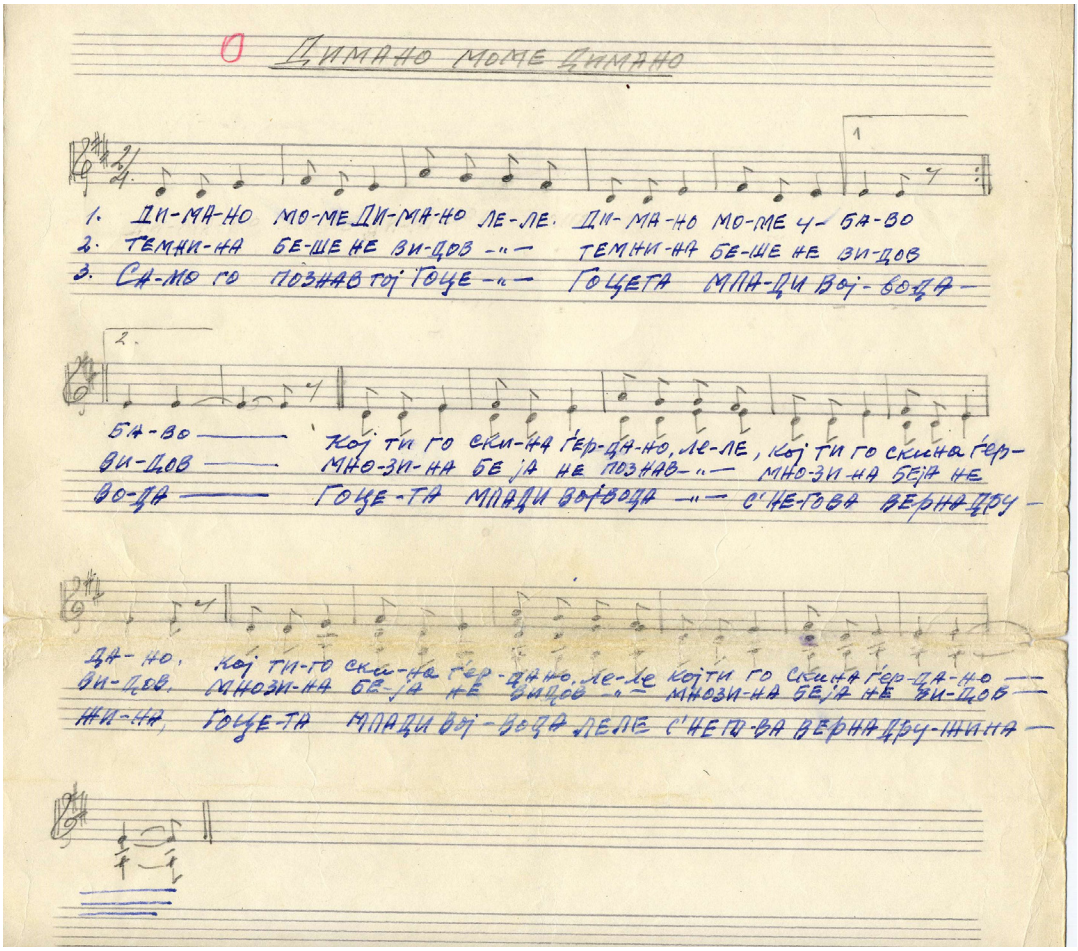

Димано моме, Димано, леле,
Димано моме убаво,
Димано моме, Димано, леле,
Димано моме јубаво,
кој ти го скина ѓердано, леле,
кој ти го скина ѓердано,
кој ти го скина ѓердано, леле,
кој ти го скина ѓердано.
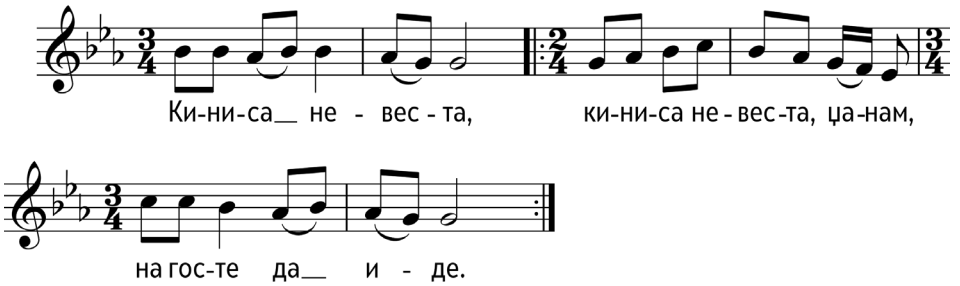
Темнина беше не видов, леле,
темнина беше не видов.
Темнина беше не видов, леле,
темнина беше не видов.
Мнозина беја не познав, леле,
мнозина беја не видов,
мнозина беа не видов, леле,
мнозина беа не видов.

Само го познав тој Гоце, леле,
Гоцета млади војвода.
Само го познав тој Гоце, леле,
Гоцета млади војвода.
Гоцета млади војвода, леле,
с'негова верна дружина,
Гоцета млади војвода, леле,
с'негова верна дружина.

Димано моме димано
1. ДИ-МА-НО МО-МЕ ДИ-МА-НО ЛЕ-ЛЕ. ДИ-МА-НО МО-МЕ Ч- БА-ВО
2. ТЕМНИ-НА БЕ-ШЕ НЕ ЗИ-ДОВ —"— ТЕМНИ-НА БЕ-ШЕ НЕ ЗИ-ДОВ
3. СА-МО ГО ПОЗНАВ ТОЈ ГОЦЕ —"— ГОЦЕТА МЛА-ДИ ВОЈ-ВОДА —
БА-ВО — Кој ти го ски-на ѓер-да-но, ле-ле, кој ти го скина ѓер-
ЗИ-ДОВ — МНО-ЗИ-НА БЕ ја НЕ ПОЗНАВ —"— МНО-ЗИ-НА БЕЈА НЕ
ВО-ДА — ГОЦЕ-ТА МЛАДИ ВОЈВОДА —"— С'НЕ-ГОВА ВЕРНА ДРУ-
ДА-НО, Кој ти-го ски-на ѓер-да-но, ле-ле кој ти го скина ѓер-да-но —
ЗИ-ДОВ. МНОЗИ-НА БЕ-ја НЕ ЗИДОВ —"— МНОЗИ-НА БЕЈА НЕ ЗИ-ДОВ —
НА-НА, ГОЦЕ-ТА МЛАДИ ВОЈ-ВОДА ЛЕЛЕ С'НЕГО-ВА ВЕРНА ДРУ-ЖИНА —

289

Киниса невеста

Киниса невеста,
киниса невеста, џанам,
на госте да иде,
киниса невеста, џанам,
на госте да иде.

Врни се невесто,
врни се невесто, џанам,
момчето ти дојде,
врни се невесто, џанам,
момчето ти дојде.

Кој ќе му отвори,
кој ќе му отвори, џанам,
порти шимширови,
порти шимширови, џанам,
шарено одајче.

Кој ќе му ја даде,
кој ќе му ја даде, џанам,
белата промена,
шарени чорапи, џанам,
сос мерак плетени.

Останати податоци на мелограмот: Дадена на Фана

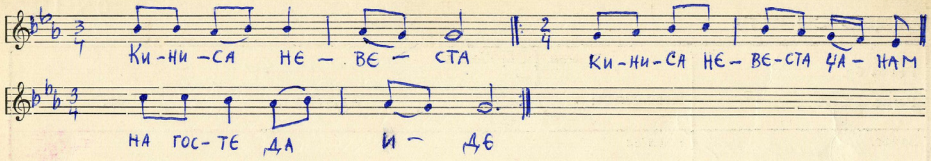
РАДИО СКОПЈЕ

289

Редни бр. ..... Регис. бр.	Трае мин.	Обработил: Ж. Фирфов
	Исполнител:	Адреса ул. бр.
Запис. Ж. Фирфов	Наслов:	
Од кој крај:	Оркестар:	
Историјат:		

СНИМЕНО				мес.	1953	1954	1955	1956	1957	1958
ден	Исполнител	број	мин.	I						
				II						
				III						
				IV						
				V						
				VI						
				VII						
				VIII						
				IX						
				X						
				XI						
				XII						

Дп. 5851-XI-52

ТЕКСТ:

Кинися невеста
кинися невеста цанам]2
на госте да иде

Врни се невесто
врни се невесто цанам]2
момчето ти дојде
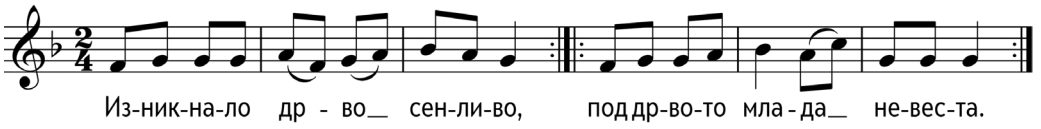
Кој ќе му отвори
кој ќе му отвори цанам
порти шимширови
порти шимширови цанам
шарено одлучје

Кој ќе му ја даде
кој ќе му ја даде цанам
белата промена
шарени чорапи цанам
сос мерак пиќтени

додена на фела

290

Изникнало дрво сенливо

Изникнало дрво сенливо,
изникнало дрво сенливо,
под дрвото млада невеста,
под дрвото млада невеста.

До невеста јунак лежеше,
до невеста јунак лежеше,
на дрвото славеј пееше,
на дрвото славеј пееше.

Не пеј пиле, не пеј славејче,
не пеј пиле, не пеј славејче,
ќе ми го разбудиш јунакот,
ќе ми го разбудиш јунакот.

Останати податоци на мелограмот: Женска пејачка група
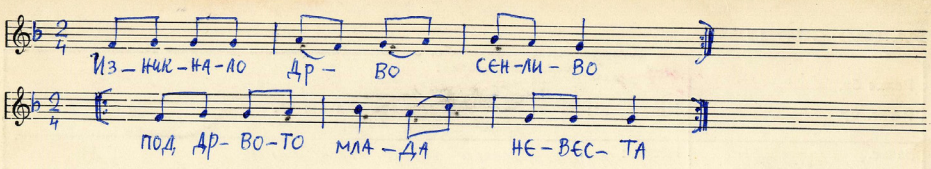
РАДИО СКОПЈЕ 290

Редни бр.	Трае мин.	Обработил:
Регис. бр.	Исполнител: М. П. Група	Адреса ул. бр.
Запис. Фирфов	Наслов: Изникнало дрво сенливо	
Од кој крај:	Оркестар:	

Историјат:

СНИМЕНО				мес.	1953	1954	1955	1956	1957	1958
ден	Исполнител	број	мин.	I						
				II						
				III						
				IV						
				V						
				VI						
				VII						
				VIII						
				IX						
				X						
				XI						
				XII						

Дп. 5851-XI-52

ТЕКСТ:
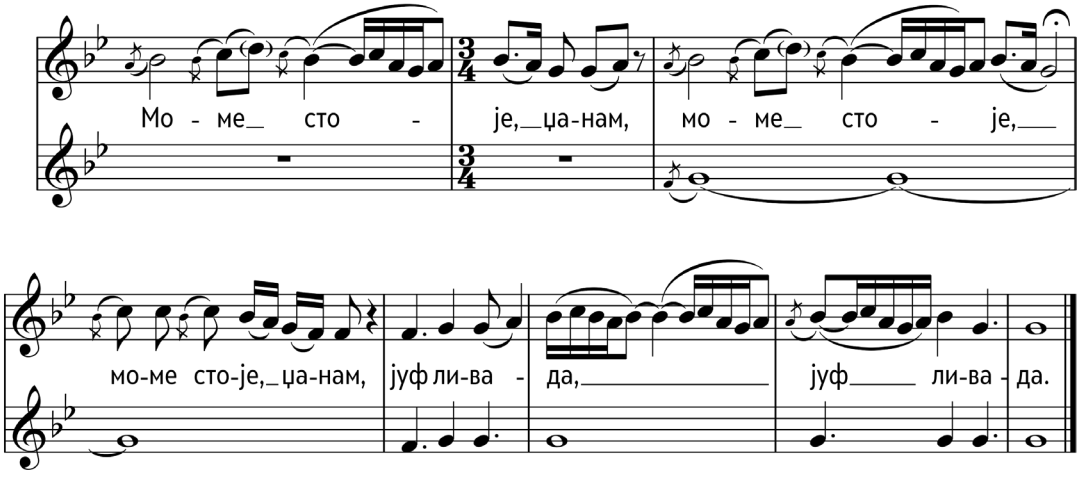
Изникнало дрво сенливо]2
под дрвото млада невеста]2

до невеста јунак лежеше]2
на дрвото славеј пееше]2
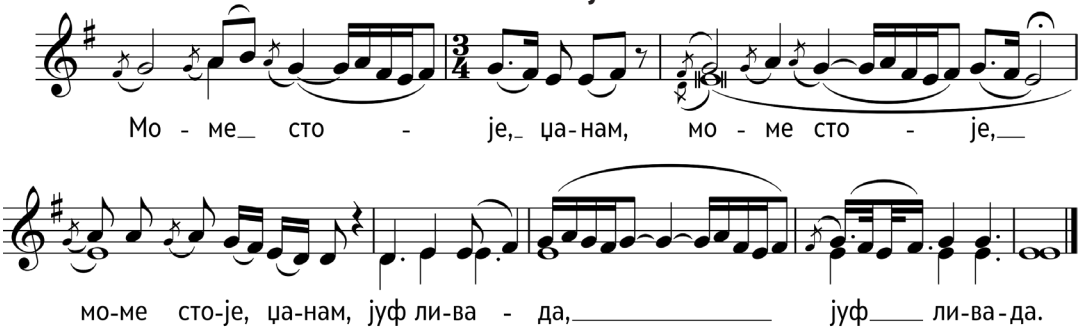
Не пеј пиле не пеј славејче]2
ќе ми го разбудиш јунакот]2

291

Моме стоје џанам

Моме стоје

Моме стоје, џанам,
моме стоје,
моме стоје, џанам,
јуф ливада, јуф ливада.

Дек' што стоје, џанам,
дек' што стоје,
дек' што стоје, џанам,
слнце греје, слнце греје.
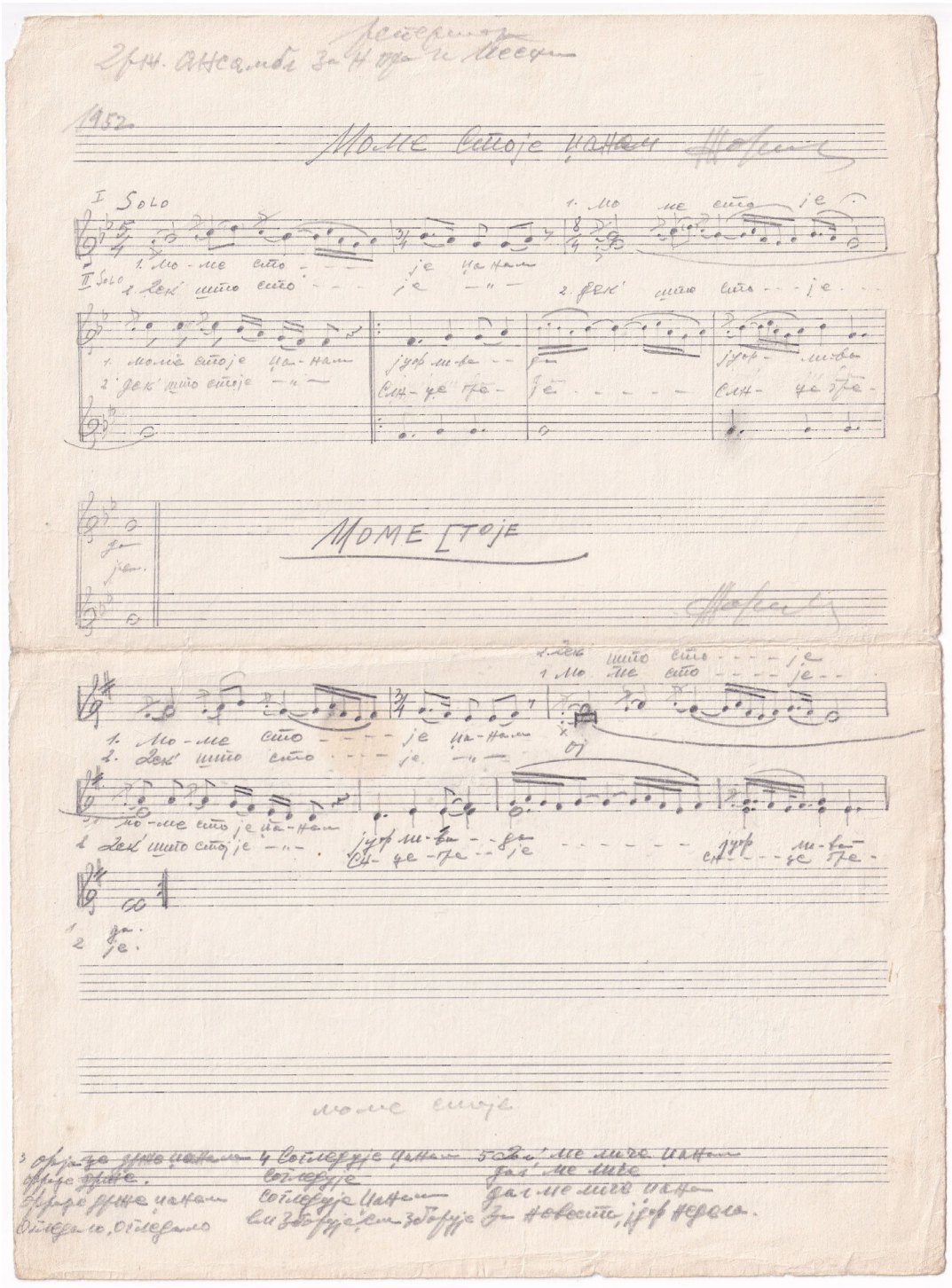
Фраце држе, џанам,
фраце држе,
фраце држе, џанам,
огледало, огледало.

Согледује, џанам,
согледује,
согледује, џанам,
си зборује, ем зборује.
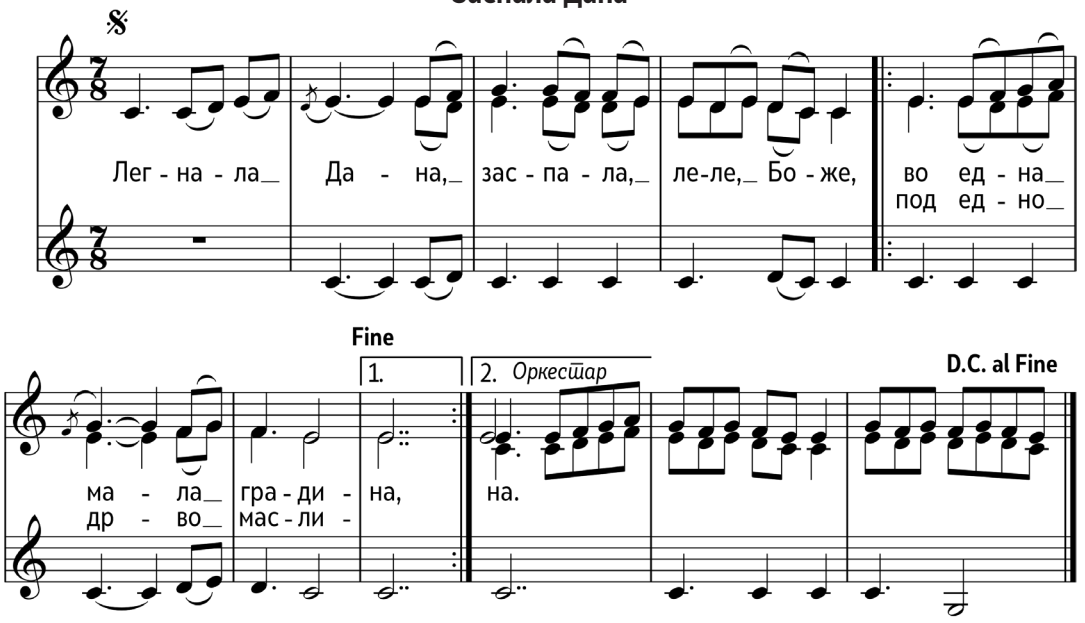
Дал' ме личе, џанам,
дал' ме личе,
дал' ме личе, џанам,
за невеста, јуф недела.

Останати податоци на мелограмот: Репертоар, Државен ансамбл за народни ора и песни, 1952

Женски ансамбъл за 4 гласа и пиано
1952
Моме стоје
I Solo
II Solo
1. Мо-ме сто-је на-нал
2. Дек' што сто-је
Моме стоје
Моме стоје

292

Заспала Дана

Легнала Дана, заспала, леле, Боже,
во една мала градина,
под едно дрво маслина.

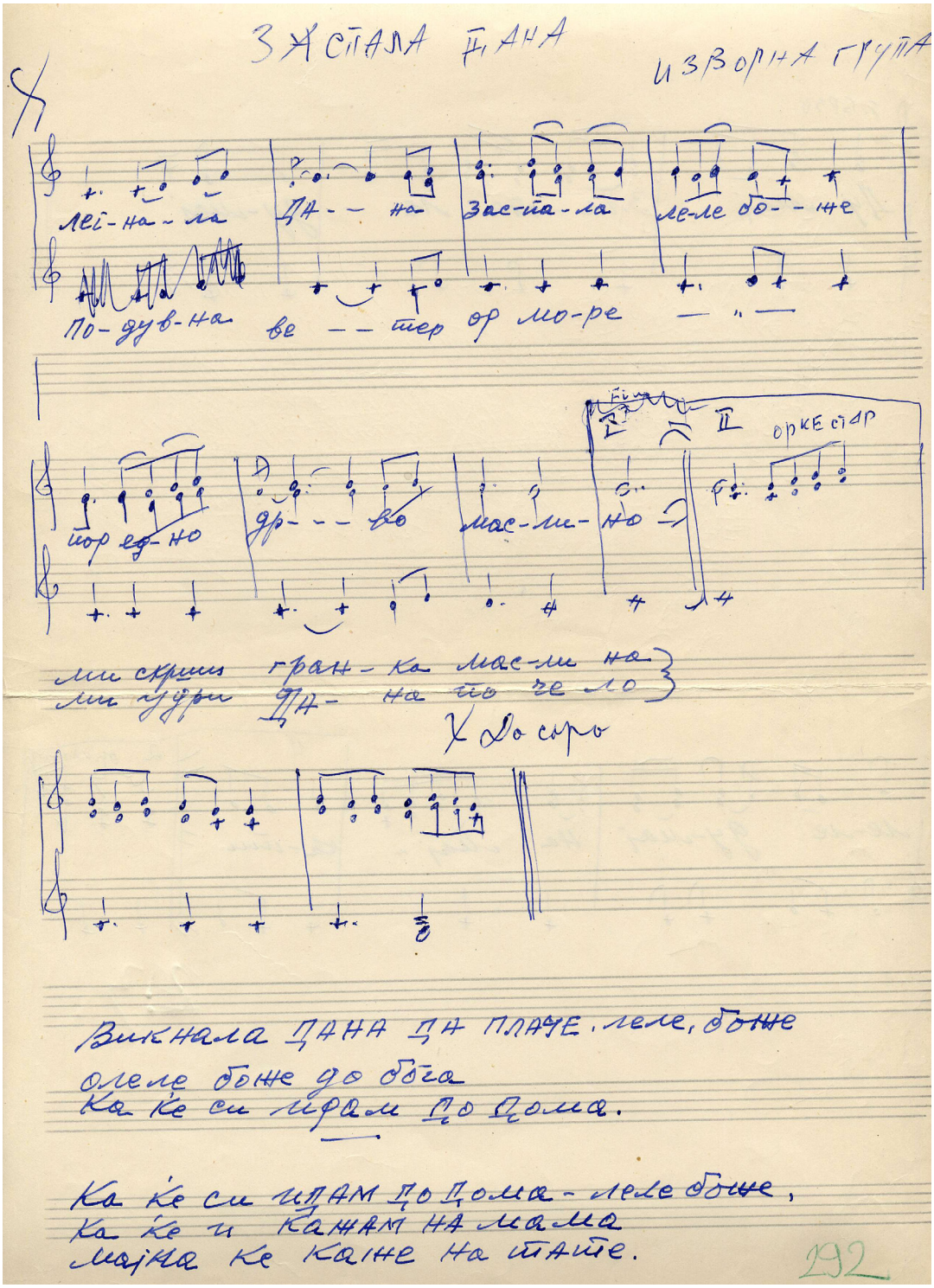
Подувна ветер од море, леле, Боже,
ми скрши гранка маслина,
ми удри Дана по чело.

Викнала Дана да плаче, леле Боже,
олеле Боже до Бога,
ка ќе си идам до дома.

Ка ќе си идам до дома, леле Боже,
ка ќе и кажам на мама,
мајка ќе каже на тате.
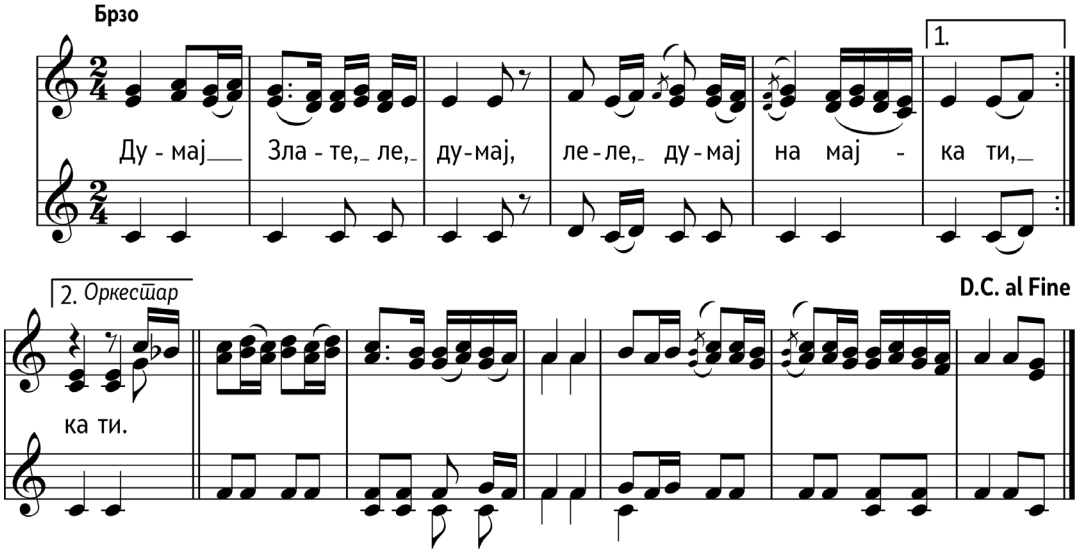

Останати податоци на мелограмот: Изворна група

ЗАСТАНА ЏАНА
ИЗВОРНА ГРУПА
леј-на-ла
По-дув-на
Џа-на
ве тер
зас-та-ла
ор мо-ре
ле-ле до-не
шор ев-но
др во
мас-ли-но
оркестар
ми скрши
ми уџри
гран-ка мас-ли на
Џа- на по ве ло
Х до сро
Викнала Џана Џа плаче, леле, боже
оле ле боже до бога
Ка ќе си дојам Џо Џома.
Ка ќе си џам Џо Џома - леле боже,
Ка ќе и кажам на мама
мајка ке каіне на чаіе.
292

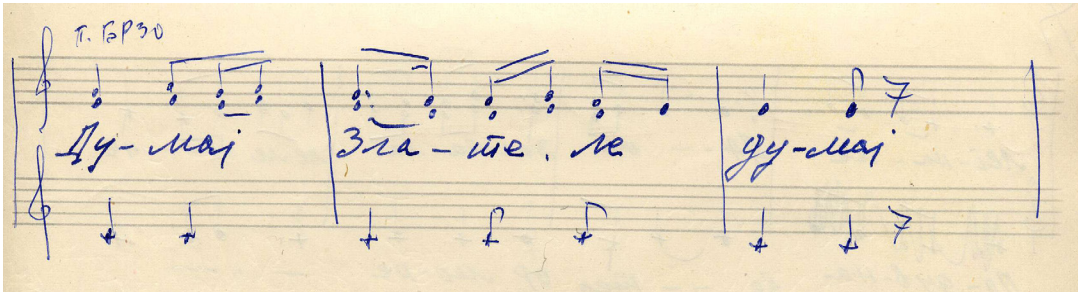
293

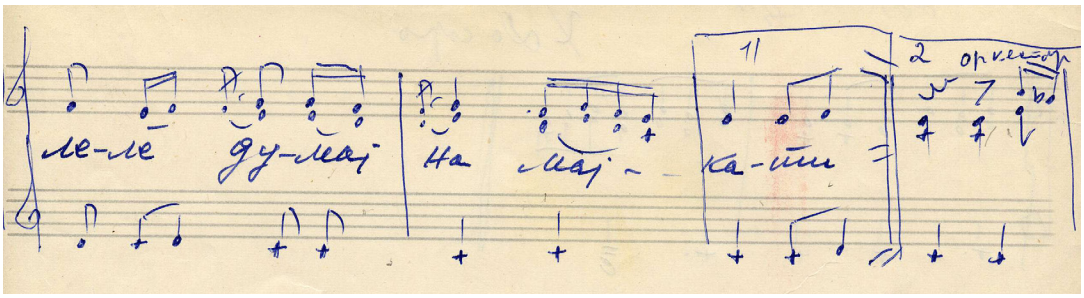
Думај Злате ле
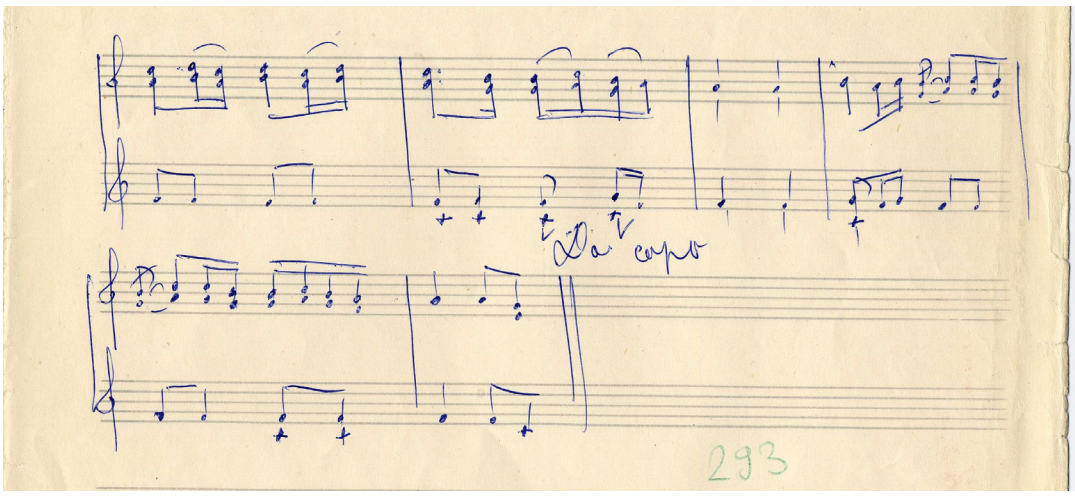

Думај Злате, ле,
думај, леле,
думај на мајка ти.
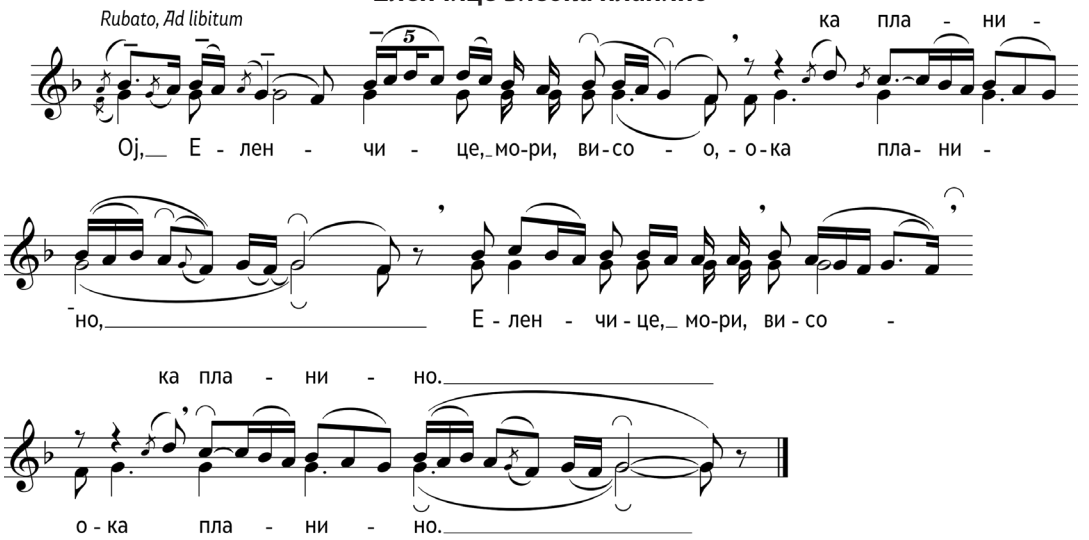

П. БРЗО
Ду-маj
Зла-ше, ле
ду-маj

ле-ле
ду-маj
На маj-
11
2 оркестъръ
ка-ши

Да сърп
293

294

Еленчице висока планино

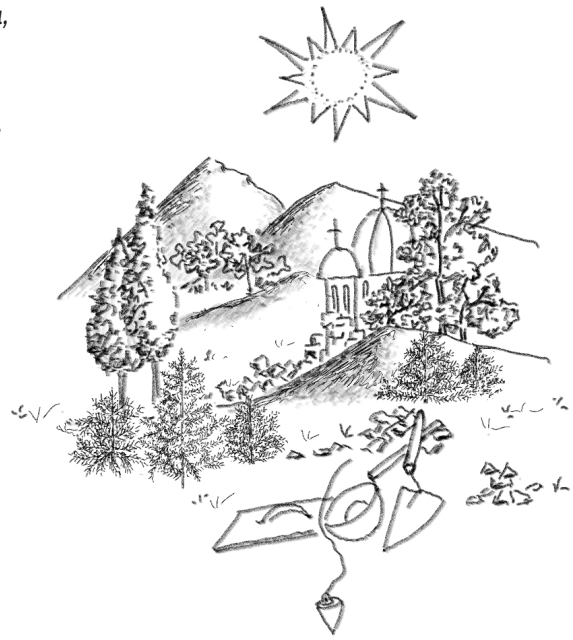
Ој, Еленчице, мори, висо-ока планино,
Еленчице, мори, висо-ока планино.

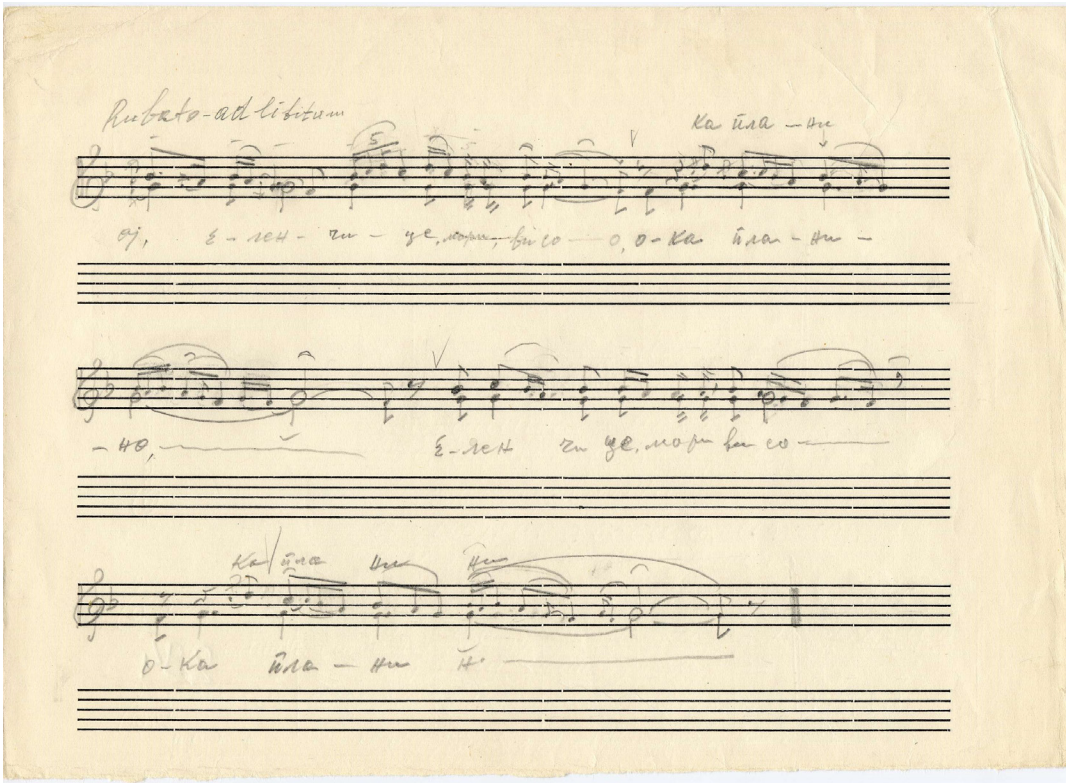
Ој, ју висине, мори, не се догледуваш,
у ширине, море, не се изидуваш.

Ој, ју тебе се до триста мајстора,
Меѓу њима, мори, мајстор Димитрија.

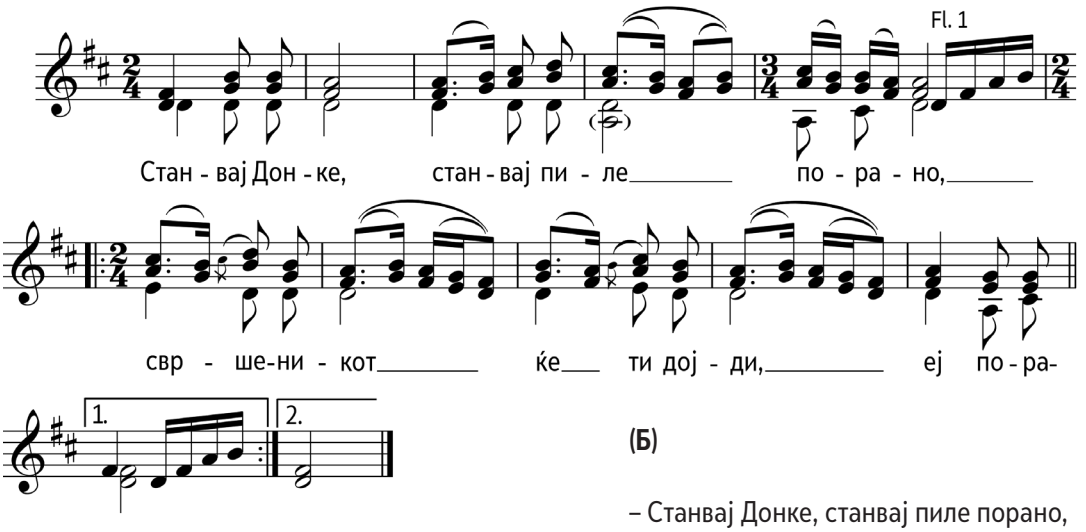
Ој, ју руке му, мори метро, терезија,
ќе ми su да цркве, манастири.

Ој, и ју цркве, мори, до триста попове,
И ју цркве, мори, до триста попове.

Rubato-ad libitum
ка пла – ни
ој, ѕ – лен – чи – уе, мори, бисо – о, о – ка пла – ни –
– но,
ѕ – лен чи уе, мори бисо –
ка пла ни
о – ка пла – ни

295
Станвај Донке

(А)

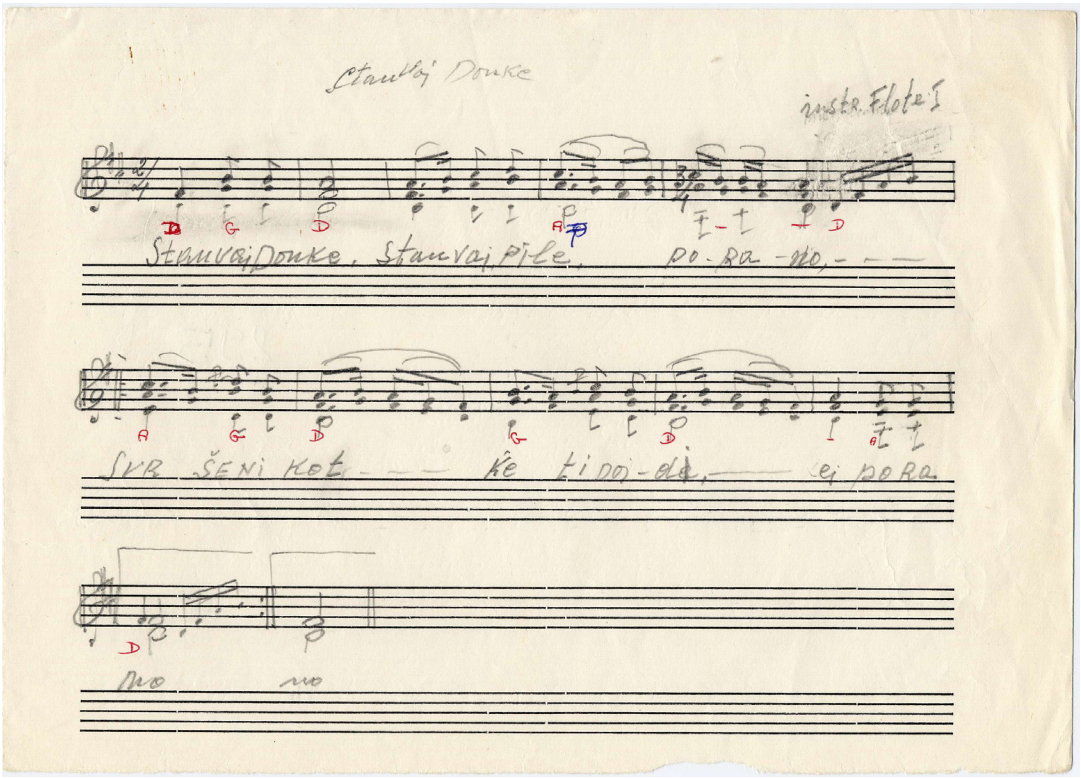
– Станвај Донке, станвај пиле порано,
свршеникот ќе ти дојди, ај порано,
свршеникот ќе ти дојди, ај порано.

(Б)

– Станвај Донке, станвај пиле порано,
свршеникот ќе ти дојде, ај Донке ле,
свршеникот ќе ти дојде, ај Донке ле.
– Ако иде нека дојде мајко ле,
тој си љуби друго либе освен мене,
тој си љуби друго либе освен мене.

Уште зборот недоречен, тој дојде,
и на Донка и се колни, ај добога,
и на Донка и се колни: – Ај добога,
пушка носам, пушката да ме убие,
ако љубам друго либе освен тебе,
ако љубам друго либе освен тебе.

3
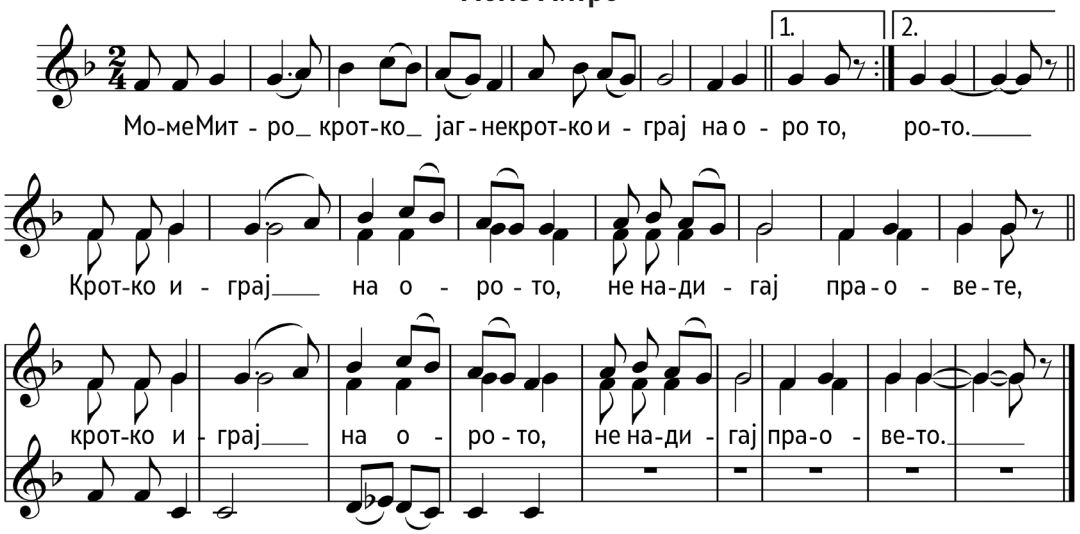
СТАВАЈ ДОНКЕ

СТАВАЈ ДОНКЕ, СТАВАЈ ПИЛЕ ПОРАНО/2
СВРШЕНИКОТ ЌЕ ТИ ДОЈДЕ ЕЈ ДОНКЕ ЛЕ/2
АКО ИДЕ НЕКА ДОЈДЕ МАЈКОЛЕ
ТОЈ СИ ЉУБИ ДРУГО ЛИБЕ ОСВЕН МЕНЕ/2

УШТЕ ЗБОРОТ НЕ ДОРЕЧЕН, ТОЈ ДОЈДЕ
И НА ДОНКА И СЕ КОЛНИ, ЕЈ ДОБОГА/2
ПУШКА НОСАМ ПУШКАТА ДА МЕ УБИЕ
АКО ЉУБАМ ДРУГО ЛИБЕ ОСВЕН ТЕБЕ/2

296

Моме Митро

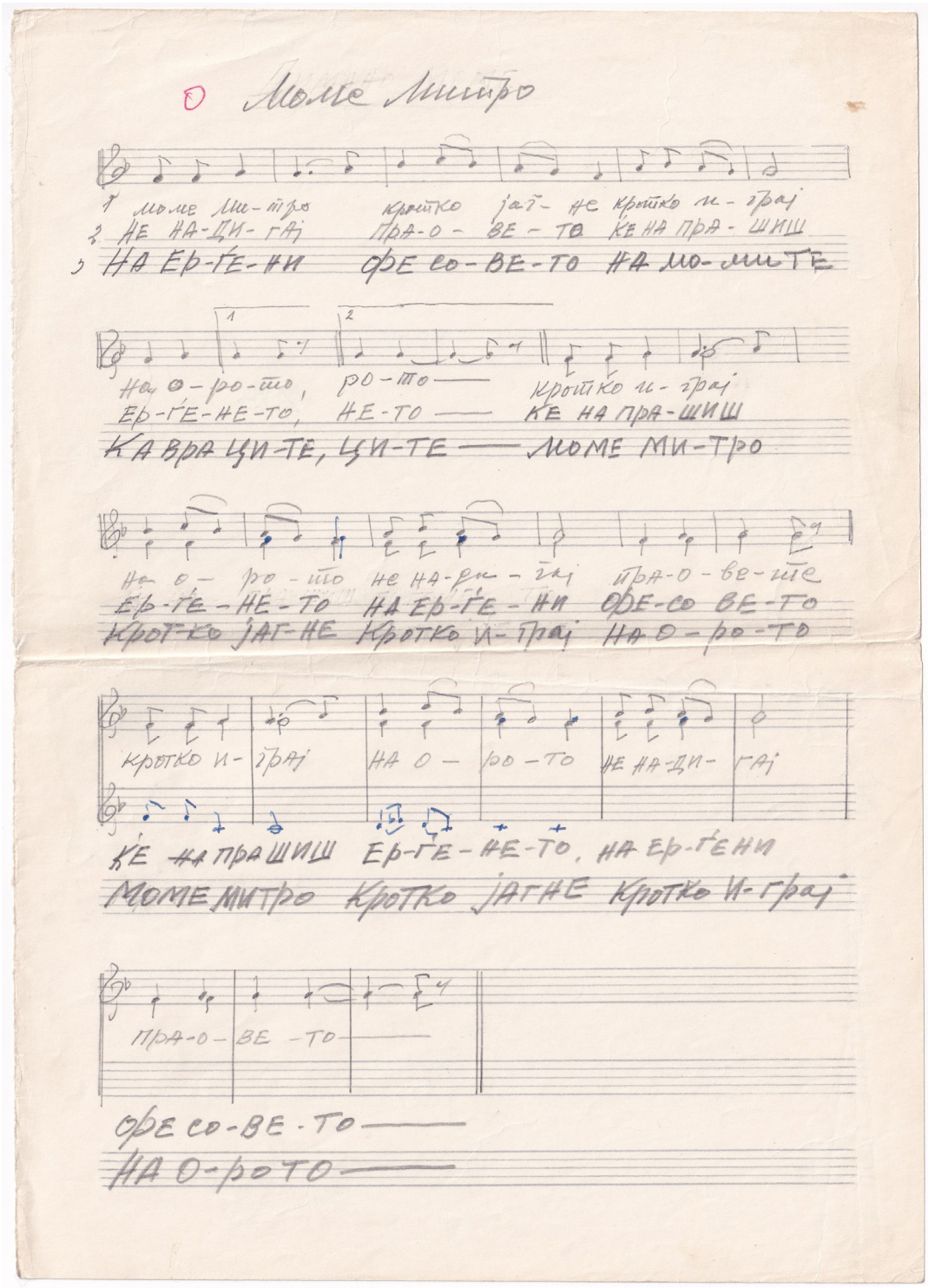

Моме Митро кротко јагне,
кротко играј на орото,
моме Митро кротко јагне,
кротко играј на орото.
Кротко играј на орото,
не надигај праовете,
кротко играј на орото,
не надигај праовето.
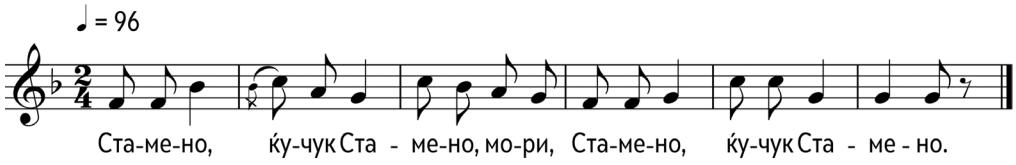
Не надигај праовето,
ќе напрашиш ерѓенето,
не надигај праовето,
ќе напрашиш ерѓенето.
Ќе напрашиш ерѓенето,
на ерѓени фесовето,
ќе напрашиш ерѓенето,
на ерѓени фесовето.

На ерѓени фесовето,
на момите кавраците,
на ерѓени фесовето,
на момите кавраците.
Моме Митро кротко јагне,
кротко играј на орото,
моме Митро кротко јагне,
кротко играј на орото.

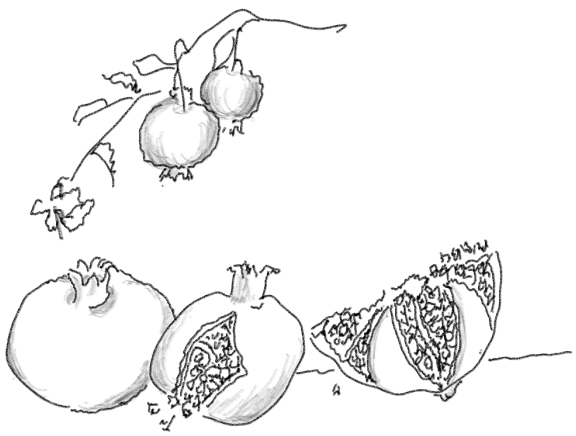

Моме Митро
1 моме Ми-тро кротко јаѓ- не кротко и-грај
2 НЕ НА-ДИ-ГАЈ ПРА-О- ВЕ-ТО КЕ НА ПРА-ШИШ
3 НА ЕР-ГЕ-НИ ФЕ СО-ВЕ-ТО НА МО-МИТЕ
1 2
На О-РО-ТО, РО-ТО — Кротко и-грај
ЕР-ГЕ-НЕ-ТО, НЕ-ТО — КЕ НА ПРА-ШИШ
КАВРАЦИ-ТЕ, ЦИ-ТЕ — МОМЕ МИ-ТРО
На О- РО-ТО НЕ НА-ДИ-ГАЈ ПРА-О-ВЕ-ТЕ
ЕР-ГЕ-НЕ-ТО НА ЕР-ГЕ-НИ ФЕ-СО ВЕ-ТО
КРОТ-КО ЈАГ-НЕ КРОТКО И-ГРАЈ НА О-РО-ТО
КРОТКО И- ГРАЈ НА О — РО-ТО НЕ НА-ДИ- ГАЈ
КЕ НА ПРАШИШ ЕР-ГЕ-НЕ-ТО, НА ЕР-ГЕНИ
МОМЕ МИТРО КРОТКО ЈАГНЕ КРОТКО И-ГРАЈ
ПРА-О- ВЕ -ТО
ФЕ СО-ВЕ-ТО
НА О-РО ТО

297

Стамено, ќучук Стамено

Стамено, ќучук Стамено, мори,
Стамено, ќучук Стамено.
Собрале ми се набрале,
сите спахии бегови,
на нишан да се гаѓале,
на нишан бела Стамена.

Останати податоци на мелограмот: За група, НИ, 97/56; Снимено Скопје, на детски фестивал, 19.5.1955, пееле ученици.

297

РАДИО СКОПЈЕ

Редни бр.	Трае мин.	Обработил:
Регис бр.	Исполнител:	Адреса ул. бр.
Запис. Ж. Фирфов	Наслов Стамено, кучук Стамено.	
Од кој крај:	Оркестар	

Историјат:

Стамено Скопје на детски фестивал 19-V 1955г пеле ученици.

СНИМЕНО				мес.	1968	1969	1970	1971	1972	1973
ден	Исполнител	број	мин	I						
				II						
				III						
				IV						
				V						
				VI						
				VII						
				VIII						
				IX						
				X						
				XI						
				XII						

97/56

♩=96

Ста-ме-но ку-кук Ста-ме-но ме-ри Ста-ме-но ку-кук ста-ме-но
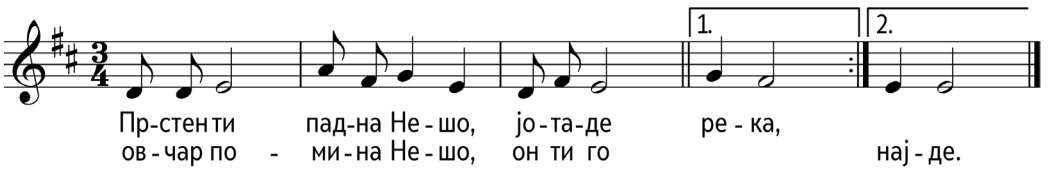
8

ТЕКСТ:

Стамено, кучук Стамено мори,
Стамено кучук Стамено.
Собрале ми се набрале,
Сите спахии, бегови,
На нишан да се гатале,
На нишан бела Стамена.

298

Прстен ти падна Нешо

Прстен ти падна Нешо,
јотаде река,
овчар помина Нешо,
он ти го најде.

Таксај му, таксај Нешо,
шчо ќе му таксаш.
Таксај му, таксај Нешо,
белото лице.

– И да му таксам лудо,
фајде си немам,
и да му таксам лудо,
фајде си немам.

Таксај му, таксај Нешо,
белото грло,
таксај му, таксај Нешо,
белото грло.

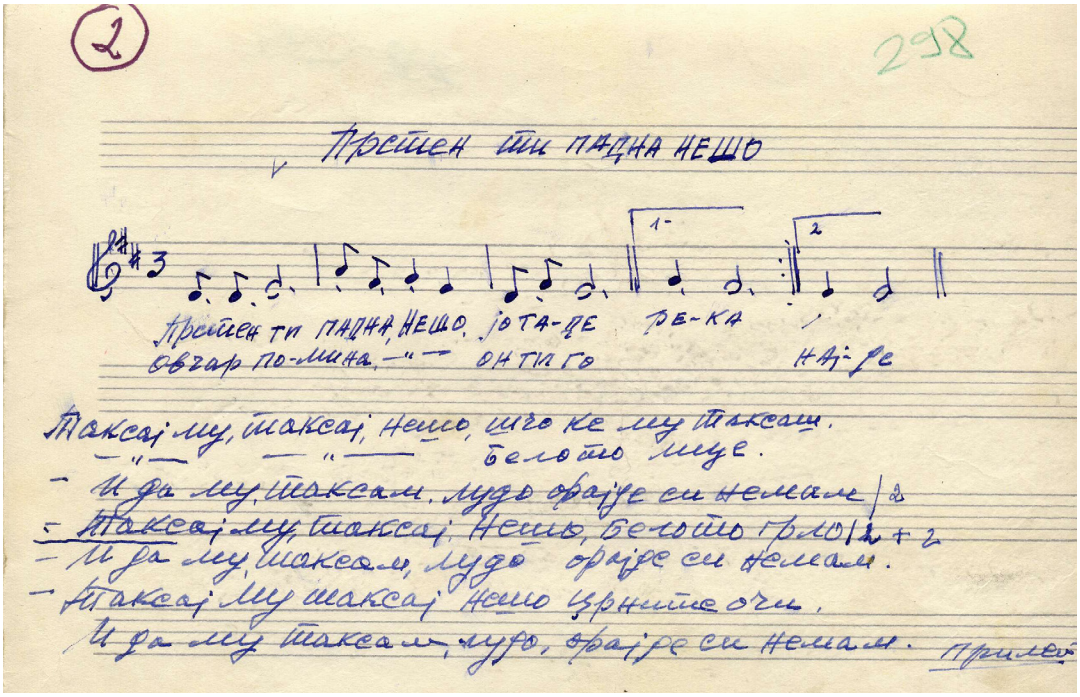

– И да му таксам лудо,
фајде си немам,
и да му таксам лудо,
фајде си немам.

Таксај му, таксај Нешо,
црните очи,
таксај му, таксај Нешо,
црните очи.
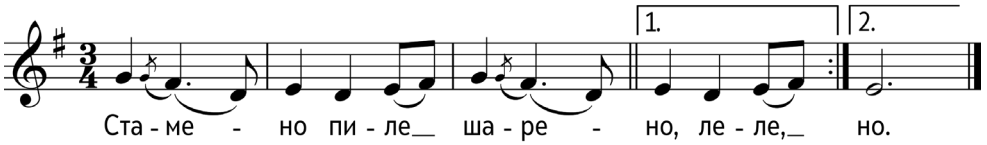
– И да му таксам лудо,
фајде си немам,
и да му таксам лудо,
фајде си немам.

Останати податоци на мелограмот: Прилеп

2
298
Прешен ти падна нешо
Прешен ти падна, нешо, јота-ѓе ре-ка
овчар по-мина. — — онтаго нај-ѓе
Таксај му, таксај, нешо, што ке му таксаш.
— " — — " — белото лице.
— И да му таксам, луѓо ѓаіре си немам
— Таксај му, таксај, нешо, белото грло
— И да му таксам, луѓо ѓаіре си немам.
— Таксај му таксај нешо црните очи.
И да му таксам, луѓо, ѓаіре си немам.
Прилеп

299

Стамено, пиле шарено

– Стамено пиле шарено, леле,
Стамено пиле шарено.

Иди ја питај мајка ти, леле,
иди ја питај мајка ти.

Дал' ќе те даи/*даде* за мене, леле,
дал' ќе те даи/*даде* за мене.

– Стојане, море душмане, леле,
нели сме пуста роднина:

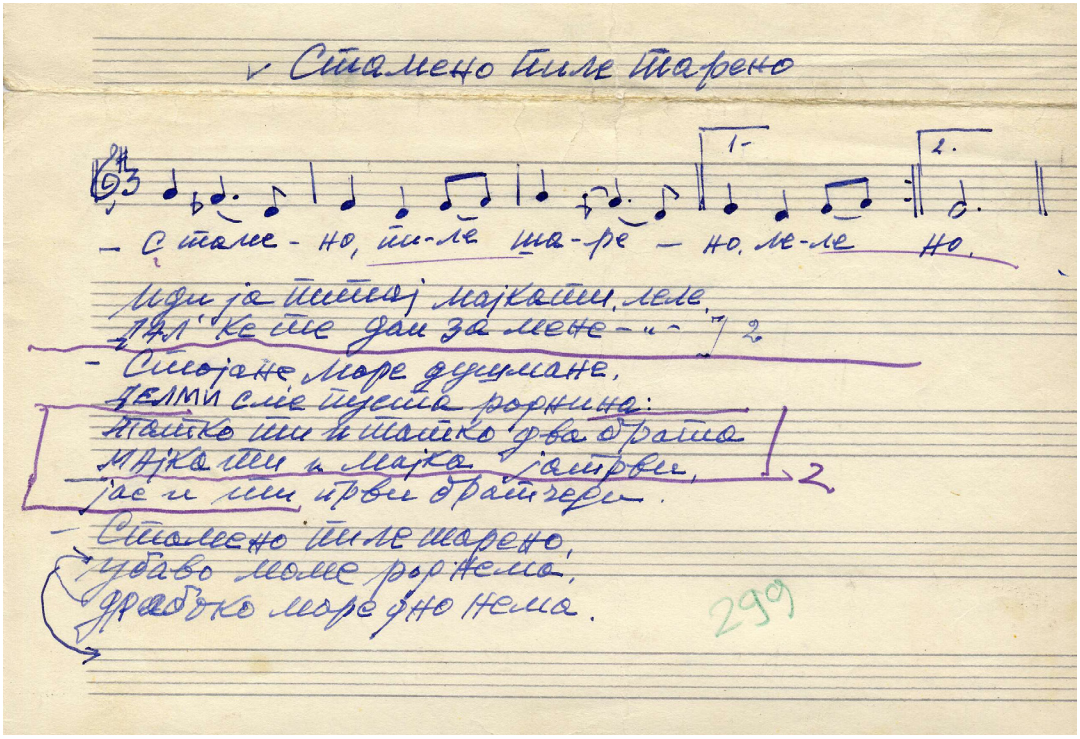
Татко ти и татко два брата, леле,
мајка ти и мајка јатрви.

Јас и ти први братчеди, леле,
јас и ти први братчеди.

– Стамено пиле шарено, леле,
Стамено пиле шарено.
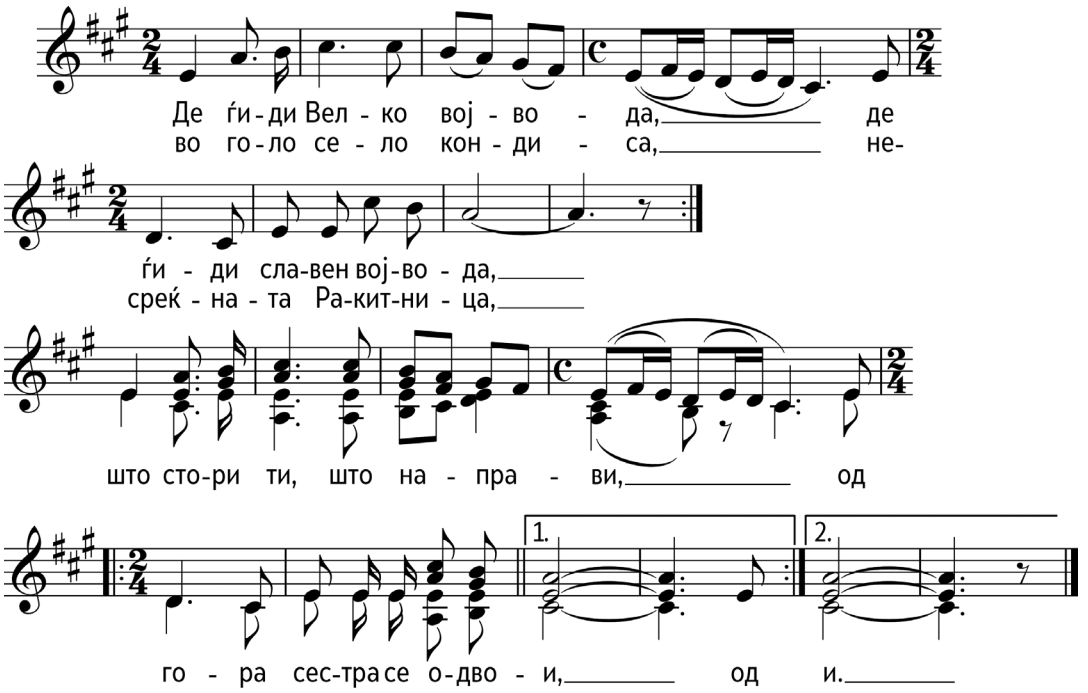
Длабоко море, дно нема, леле,
длабоко море, дно нема.

Убаво моме род нема, леле,
убаво моме род нема.

Стамено тиле тарено
1.
2.
– Стаме - но, ти-ле та-ре – но, ле-ле но,
Моја тетој мајката, леле,
Ал' ке те дам за мене – а – ј 2.
– Стојане, море душмане,
Делиј сиће пуста рорнина:
Тајко ти и тајко ова драга
Мајка ти и мајка јатрва,
Јас и ти, браја једер.
– Стамено тиле тарено,
Убаво моме рорнело,
Дрвјко море дно нема.
299

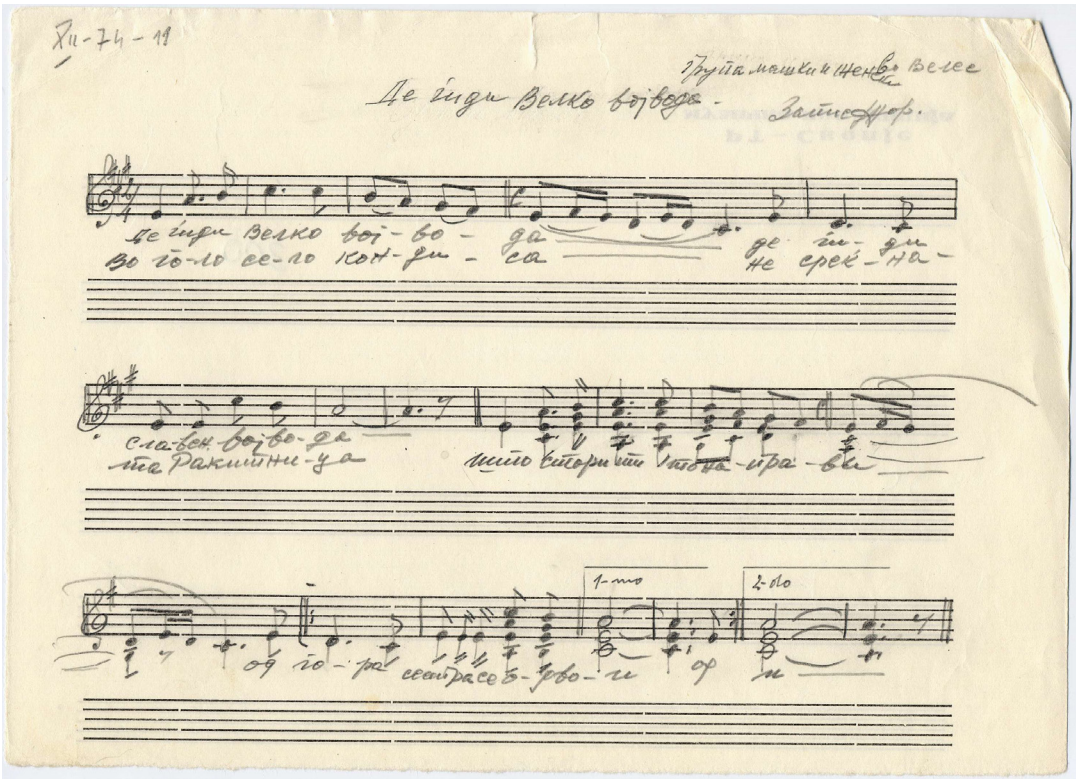
300

Де ќиди Велко војвода

Де ќиди Велко војвода, де,
ќиди славен војвода,
во голо село кондиса,
несреќната Ракитница,
што стори ти, што направи,
од гора сестра се одвои,
од гора сестра се одвои.

Останати податоци на мелограмот: Група машки и женски вокали, декември, 1974 г., Велес

Де гиди Велко войвода -
Де гиди Велко вой-во-да
во го-ло ее-ло кон-ди-са
де ги-ди не срек-на-
сла-вен-вој-во-да
ма Ражитни-ца
што ви-тори-ти
1-то
2-ро
од го-ре
сестрасеб-ово-ги
ор
ли

Азбучен регистар на песните според насловите

(275) 49
Ајде помоли се (260) 20
Антице мори душице (258) 16
Де ќиди Велко војвода (300) 98
Девојче, девојче (276) 50
Девојче танко високо (278) 54
Димано, моме Димано (283) 64
Димано, моме Димано (288) 74
Думај Злате ле (293) 84
Еленчице висока планино (294) 86
Ерген одев (277) 52
Засвирил Стојан (274) 48
Заспа Иван у гора зелена (284) 66
Заспала Дана (292) 82
Засукај пиле Вело (287) 72
Изникнало дрво сенливо (290) 78
Има Ванчо сина единьака (267) 34
Ја викнале Пандора (255) 8
Јанинка си у двор седи (269) 38
Јоване, Јоване (263) 26
Јордано, зрно одбрано (265) 30
Каде ќе одиш Еленко дадо (251) 1
Кај се чуло (257) 14
Киниса невеста (289) 76
Лажи лудо, лажи младо (264) 28
Лисаветка болна лежи (282) 62
Милке моме (259) 18
Моме Митро (296) 90
Моме стоје џанам (291) 80
Море погодиле се (253) 4
На пат одам (271) 42
Невеста (254) 6
Овчар ми свири горе на планина (252) 3
Овчар по брег оди (273) 46

Оди мајко, оди (256). 10
Отидов село Долнени, де (270) 40
Пошло моме (272). 44
Прстен ти падна Нешо (298). 94
Се армаса бела Неда (279). 56
Сношти отидов (262) 24
Стамено, пиле шарено (299). 96
Стамено, ќучук Стамено (297) 92
Станвај Донке (295) 88
Станке ле, моме убаво (280). 58
Стојане сине Стојане (268). 36
Стојанке ле, либе леле (266) 32
Турчин на тумбе седеше (261). 22
Што е ова чудо (281) 60
Што је лудо сон сонило (285). 68
Што је лудо сон сонило (286). 70

Содржина

Предговор кон првата книга vii
Предговор кон втората книга ix
Предговор кон третата книга xi
Предговор кон четвртата книга xiv
Предговор кон петтата книга xvii
Предговор кон шестата книга xxii

251 Каде ќе одиш Еленко дадо 1
252 Овчар ми свири горе на планина 3
253 Море погодиле се 4
254 Невеста 6
255 Ја викнале Пандора 8
256 Оди мајко, оди 10
257 Кај се чуло 14
258 Антице мори душице 16
259 Милке моме 18
260 Ајде помоли се 20
261 Турчин на тумбе седеше 22
262 Сношти отидов 24
263 Јоване, Јоване 26
264 Лажи лудо, лажи младо 28
265 Јордано, зрно одбрано 30
266 Стојанке ле, либе леле 32
267 Има Ванчо сина единьака 34
268 Стојане сине Стојане 36
269 Јанинка си у двор седи 38
270 Отидов село Долнени, де 40
271 На пат одам 42
272 Пошло моме 44
273 Овчар по брег оди 46
274 Засвирил Стојан 48
275 275 49
276 Девојче, девојче 50
277 Ерген одев 52

278 Девојче танко високо 54
279 Се армаса бела Неда 56
280 Станке ле, моме убаво 58
281 Што е ова чудо 60
282 Лисаветка болна лежи 62
283 Димано, моме Димано 64
284 Заспа Иван у гора зелена 66
285 Што је лудо сон сонило 68
286 Што је лудо сон сонило 70
287 Засукај пиле Вело 72
288 Димано, моме Димано 74
289 Киниса невеста 76
290 Изникнало дрво сенливо 78
291 Моме стоје џанам 80
292 Заспала Дана 82
293 Думај Злате ле 84
294 Еленчице висока планино 86
295 Станвај Донке 88
296 Моме Митро 90
297 Стамено, ќучук Стамено 92
298 Прстен ти падна Нешо 94
299 Стамено, пиле шарено 96
300 Де ѓиди Велко војвода 98

Азбучен регистар на песните според насловите 101

ISBN 978-608-67089-5-5